Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Møteinnkalling

Utvalg:	**Verneområdestyret ORF**
Møtested:	Scandic Bystranda, Kristiansand
Dato:	25.03.2025
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til verneområdeforvalter.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 1/25	Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.		
ST 2/25	Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder		
ST 3/25	Orienteringssaker		
RS 1/25	Referat saker		
RS 2/25	Veiledning - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - skjøtsel og kjøring av ved - naturmangfoldloven § 47		2025/2766
RS 3/25	Tilbud - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord 2/1 - 2/2 - Saltbergneset - mulighet for tinglyst veirettighet og opparbeidelse av grillrasteplass - parkeringsplass		2025/914
RS 4/25	Invitasjon til teams-møte 210125 - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - utredning av organisering av verneområdeforvaltere		2024/11824
RS 5/25	Oppdrag til Miljødirektoratet - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - utredning av organisering av verneområdeforvaltere		2024/11824
RS 6/25	Purring - behovsinnmelding - Flekkefjord landskapsvernområde - naturrestaurering og skjøtsel av Hidraheia 2025		2024/11534
RS 7/25	Uttalelse - ønske om vurdering av verneverdier - Flekkefjord 45/5 - Flekkefjord landskapsvernområde - naturrestaurering og skjøtsel av Hidraheia 2025		2024/11534
RS 8/25	Spørsmål - Flekkefjord landskapsvernområde - naturrestaurering og skjøtsel av Hidraheia 2025		2024/11534
RS 9/25	Uttalelse - Flekkefjord landskapsvernområde - naturrestaurering og skjøtsel av Hidraheia 2025		2024/11534
RS 10/25	Ber styret behandle spørsmål i kommende møte - Hidraheia - Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - rådgivende utvalg		2023/8458
RS 11/25	Avlysning av møte om Brufjell 161124 - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord 60/2 - Brufjell - forvaltning av Åna-Sira statlig sikra friluftslivsområde - Eli Åboen		2022/7765
RS 12/25	Tilbakemelding - Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder - rådgivende utvalg		2023/8458
RS 13/25	Klage - Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Kristiansand - Belteviga - ulovlig opparbeidet vei		2024/5010

RS 14/25	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - vedrørende henvendelse/klage ved Belteviga om ulovlig opparbeidet vei - Bård Gotskalk Austefjord	2024/5010
ST 4/25	Prioritering av tiltaksmidler for 2025 på bakgrunn av tildelinger	2024/10775
ST 5/25	Flekkefjord landskapsvernområde - Klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften til tiltak ved Brufjell - Statsforvalteren i Agder og grunneier	2024/8789
ST 6/25	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til konsert på Ryvingen - Kystverket	2025/3292
ST 7/25	Eventuelt	

ST 1/25 Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.
ST 2/25 Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder
ST 3/25 Orienteringssaker
RS 1/25 Referat saker

Miljø-
direktoratet

VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LVO
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Trondheim, 27.02.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8413

Saksbehandler:
Hege Langeland

Skjøtsel og kjøring av ved

Enkelte verneområde- og nasjonalparkstyrer bruker tiltaksmidler for tilførsel av ved til åpne hytter og til bålplasser. Det er uttalt at dette bl.a. gjøres for å hindre hogst i verneområdet. Det har på bakgrunn av dette kommet opp spørsmål om motorferdsel for vedkjøringen er å anse som skjøtsel etter naturmangfoldloven § 47.

Formålet med denne veiledningen er å sikre at § 47 ikke brukes som hjemmel for tiltak som faller utenfor lovbestemmelsen.

Hva faller inn under skjøtselshjemmelen i naturmangfoldloven § 47?

Etter naturmangfoldloven § 47 er skjøtsel tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Bestemmelsen gjelder tiltak som direkte opprettholder/bedrer den naturtilstanden som er angitt i verneformålet. Den konkrete utformingen av formålet i den enkelte verneforskrift har derfor stor betydning for hvilke tiltak som kan utføres. Fordi skjøtselsbestemmelsen er knyttet opp mot naturtilstanden, er bestemmelsen tolket til å ikke dekke tiltak som utføres for friluftslivsformål. Skjøtsel er videre bare tiltak som skjer i regi av forvaltningsmyndigheten.

Forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 2008-2009) nevner bl.a. følgende eksempler på hva som ligger innenfor § 47:
- hogst og utrydding av fremmed vegetasjon
- opprydding etter tidligere naturinngrep med fjerning av forfalte anlegg
- enkel merking eller anlegg av stier, klopper mv. i verneområdet der det er nødvendig for å kanalisere ferdselen for å beskytte verneverdiene

Det følger videre av forarbeidene at forvaltningsmyndighetens rett til å utøve skjøtsel også dekker nødvendig motorferdsel i verneområdet i den forbindelse. Dersom det er nødvendig for å gjennomføre skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47, kan forvaltningsmyndigheten også benytte motorferdsel på eiendom utenfor verneområdet, se naturmangfoldloven § 72 tredje ledd.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Skjøtselstiltak skal videre varsles grunneier.

Tilførsel og utkjøring av ved

Tilførsel av ved til åpne hytter eller bålplasser anses ikke for å være skjøtsel som kan gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 47. Utkjøring av ved for å forebygge at noen begår ulovlige handlinger gjennom ulovlig hogst, kan ikke regnes som skjøtselstiltak. Å utstyre hytter med ved, anser vi videre for å være en del av den virksomheten som eiere av hyttene har.

Det er verneforskriftens bestemmelser som er avgjørende mht. hva som er tillatt mht. uttak av trevirke for bålbrenning. Ulovlig uttak av trevirke/hogst bør forebygges med god informasjon. Eventuelle brudd på verneforskriften bør følges opp som en ulovlighetssak om mulig.

Når tilførsel av ved ikke anses som skjøtsel, vil motorferdselen for å kjøre ut ved ikke kunne gjøres etter naturmangfoldloven § 47. Dette betyr at Statskog, DNT og andre aktører må søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse til motorferdsel etter verneforskriftene for å kunne kjøre ut ved til hytter.

Forvaltningsmyndigheten kan ha adgang til motorferdsel for forvaltningsoppgaver i verneforskriften. Dersom verneforskriften har en bestemmelse om dette, kan motorferdsel utføres med hjemmel i denne dersom vedkjøringen vurderes å være oppgaver for å fremme verneformålet, dvs. en forvaltningsoppgave. I tilfellet bør motorferdselen begrenses mest mulig og om mulig samordnes med annen transport i området. For andre tilfeller må motorferdselen omsøkes, og styret kan behandle en søknad om dette etter verneforskriften selv om det gjelder for egen virksomhet.

Selv om motorferdselen kan være hjemlet i en bestemmelse om adgang til motorferdsel i forbindelse med forvaltningsoppgaver, kreves grunneiers tillatelse og tillatelse etter motorferdselloven. Dette er annerledes for motorferdsel etter § 47, hvor det ikke kreves tillatelse fra grunneier. I praksis er det videre lagt til grunn at motorferdselloven ikke er til hinder for motorferdsel ved skjøtselstiltak etter § 47.

Kort om bruk av tiltaksmidler

Tiltaksmidler er øremerket tiltak som kan forbedre eller opprettholde verneverdiene. De kan også benyttes til tilretteleggingstiltak, men innenfor visse rammer. Det er ikke slik at tiltak det gis midler til automatisk er å anse som skjøtsel som faller inn under § 47. Forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret om tiltak faller inn under skjøtselshjemmelen i § 47 eller om det kreves dispensasjon etter verneforskriften.

Hilsen
Miljødirektoratet

Miljø-
direktoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje QvamTerje Qvam	Hege Langeland
seksjonslederseksjonsleder	seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS

Statsforvalteren i Agder
17 JAN. 2025

Ysthus 11.01.2025

Statsforvalteren i Agder
21 JAN. 2025

Verneområdestyret for
Oksøy - Ryvingen og Flekkefjord
landskapsvernområder
Postboks 504
4804 Arendal

Mulighet for tinglyst veirettighet og opparbeidelse av grillrasteplass.

Hei,dette er en forespørsel.Jeg eier området der det er laget båthavn og utlagt område for friluftsareal.Der kommer det opp et servicebygg med toaletter til sommeren og hvor jeg har planer om en kystledhytte i andre etasje.Dette ligger i godkjent reguleringsplan for Saltbergneset Gnr.2 Bnr.1 m.fler.Flekkefjord kommune.
Jeg har kontrakt med nåværende eiere av 2/2 om å overta skravert område på kart 2.Dette er det siste området som er eid av 2/2 alene og er betegnet som innmark.Dette går tydelig frem av utskiftingsforretning av 1894 med kart.Kart som kommunen har operert med i Jordsaken(arkivsak-dok. 21/01083)er feil,dette er påpekt av tidligere eiere av 2/2 men aldri rettet opp.
Flekkefjord landskapsvernområde ligger noen hundre meter sør for oss og stien (kart 1) er en viktig innfallsport til landskapsvernområdet.
Jeg får ikke overta området jeg har kontrakt på, antakelig på grunn av feilene i kartet.Dette synes jeg er dumt for den nærmeste som driver litt med dyr i området og eventuelt vil ha tilleggsjord er en av dem som også har dyr på Hidraheia i landskapsvernområde og der er det sjau og leven.
Hvis Dere vil hjelpe meg og overta området kan Dere gratis få tinglyst bruksrettigheter til sti/vei,sykkelparkering og område for raste-/grillplass.
I tillegg disponerer jeg 3 parkeringsplasser i blått område som vist på kart 1.Disse vil bli ubetydelig brukt av meg og kan eventuelt merkes med bruk for turgåere.
Håper dette kan være en måte å hjelpe til med å få adgang til verneområdet for alle og skape trivsel.
Hører fra Dere.

M.v.h.
Roy Nilsen
Fidjeveien 85
4432 Hidrasund

Roy Nilsen

E post : roynilsen56@gmail.com
Telefon:38372360
Mobil:97650372

3 vedlegg

Kart 1.

Våge. Flekkefjord Kommune

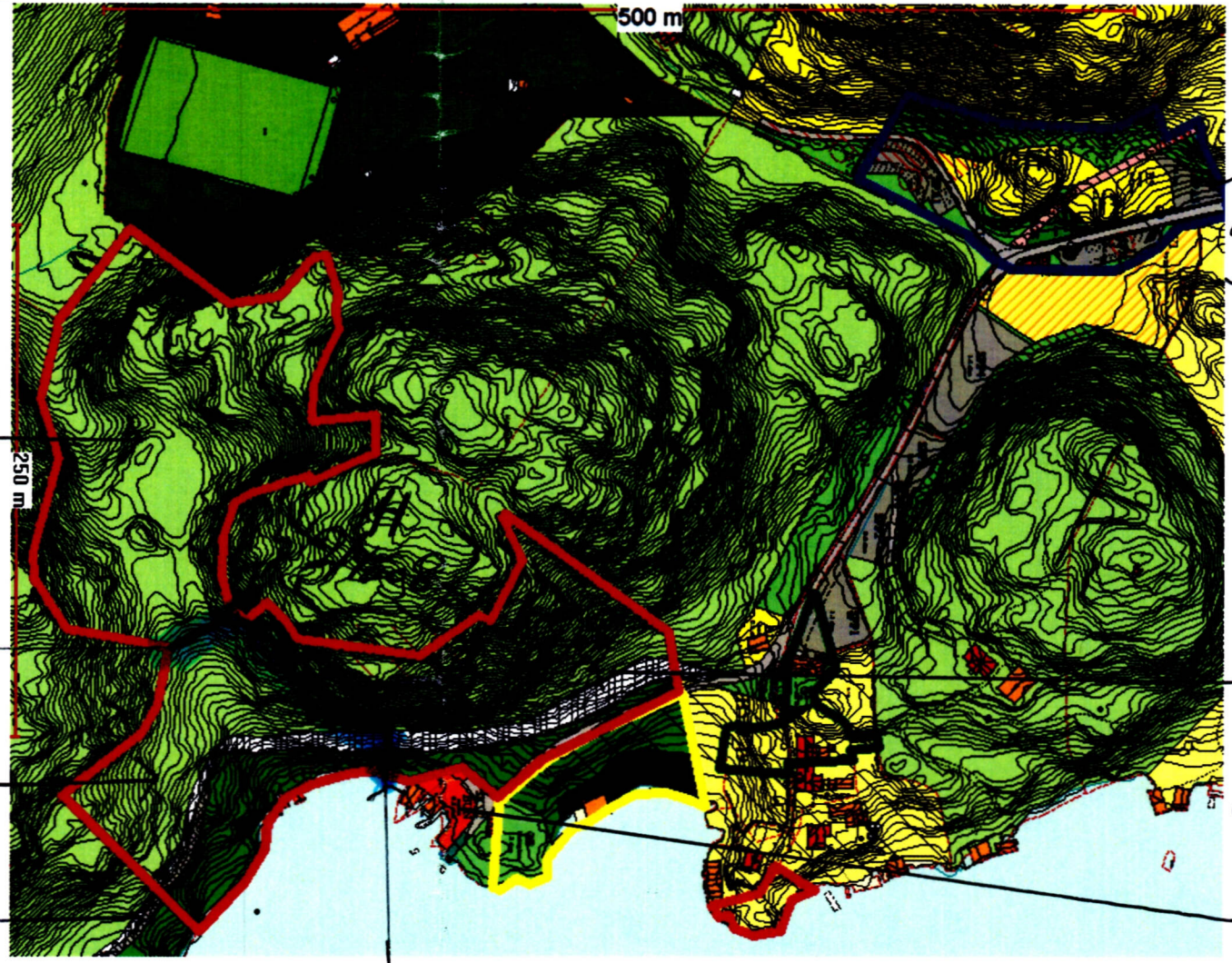

Kalvehagen, fellesmark 2/1,2,4,5 og 8

Grense

Fellesmark 2/2 og 5

Gammel sti

Grenselinje mellom 2/2 og fellesmark 2/2 og 5.

Område der jeg disponerer 3 parkeringsplasser.

2/2 Område jeg kan overta?

Mine eiendommer 2/23 og 24

Kart 2

Siste beleide område av Gnr. 2. Bnr. 2 i Flekkefjord Kommune

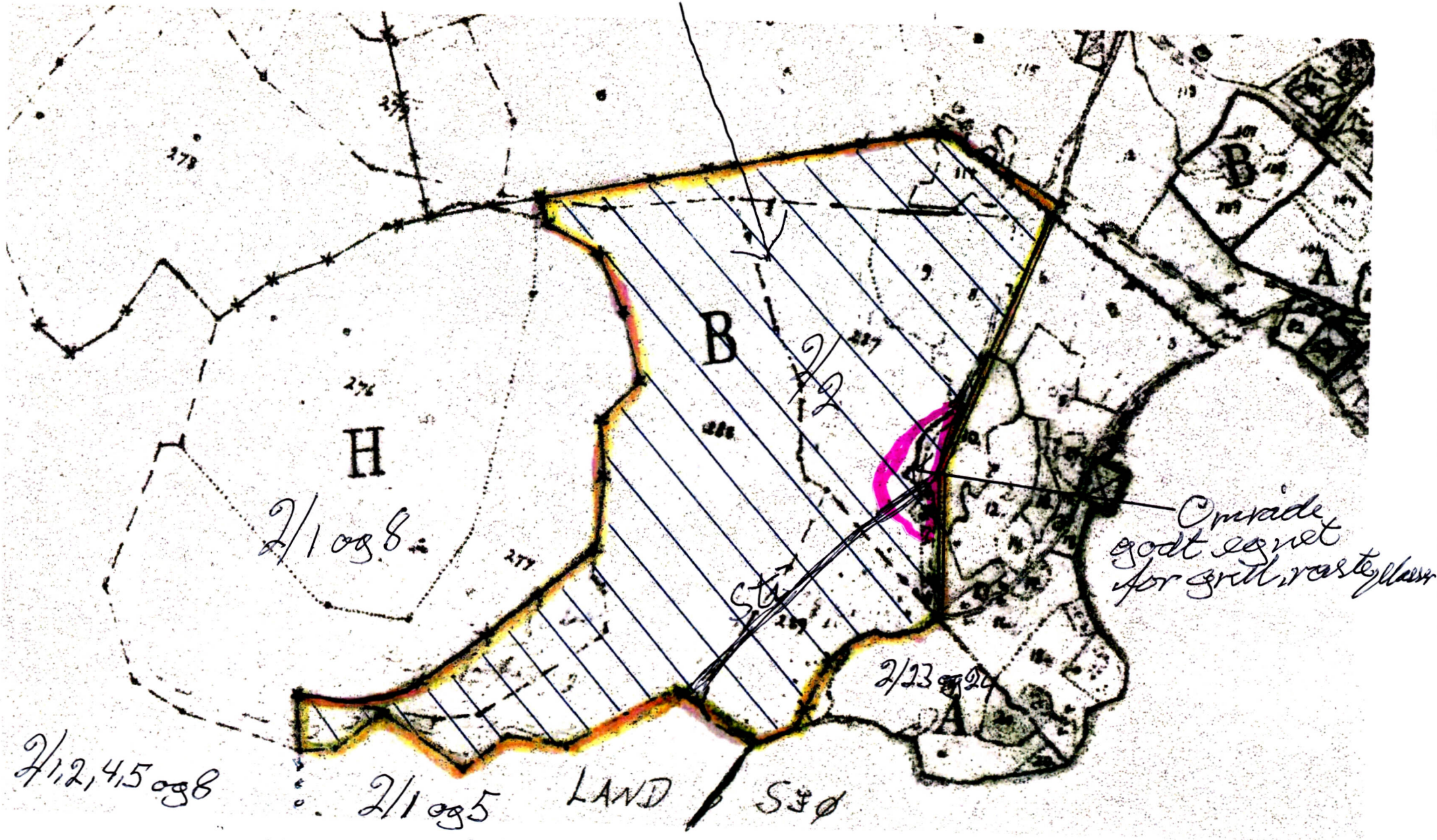

Kart utskiftingsforretning av 1894.

IN

Flekkefjord kommune

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 21/01083
Saksbehandler Trond Konstali

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utvalg for skog og landbruk	30.06.2022	29/22

Søknad om konsesjon på våge gnr/bnr 2/2

Utvalg for skog og landbruk har behandlet saken i møte 30.06.2022 sak 29/22

Møtebehandling

Votering
Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Utvalg for skog og landbruks vedtak
Flekkefjord kommune gir, med hjemmel i Konsesjonsloven av 28.11.2003 nr.98 § 2, samt overføring av myndighet gjennom forskrift 08.12.2003 nr. 1479 § 1, KOMH AS konsesjon som omsøkt på erverv av gnr. 2 bnr. 2, Våge i Flekkefjord kommune. Det settes vilkår at arealet som ikke blir fradelt (markert med rødt på vedlagt kartutsnitt) selges som tilleggsareal til eksisterende bruk innen 5 år. Det settes videre vilkår om at utmarka skal beites i henhold til søknad i perioden KOMH står som eier.

Vedtaket blir med dette registrert i matrikkelen, konsesjonsforholdet er i orden og overdragelsen kan tinglyses.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Deres ref	Vår ref	Dato
	23/2148-	5. desember 2024

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.

Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i dette påmeldingsskjemaet slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8013 Dep	Kongens gate 20	22 24 90 90	Naturforvaltningsavdelingen	Hege Feiring
0030 Oslo		Org.nr.		22 24 58 91
postmottak@kld.dep.no	www.kld.dep.no	972 417 882		

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helthetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 05.12.2024 10:57:08
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet

Deres ref	Vår ref	Dato
	23/2148-	18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:
Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8013 Dep	Kongens gate 20	22 24 90 90	Naturforvaltningsavdelingen	Hege Feiring
0030 Oslo		Org.nr.		22 24 58 91
postmottak@kld.dep.no	www.kld.dep.no	972 417 882		

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	**Antall**
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	**68**

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:
Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvalternes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helthetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene
Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa.
Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026.**

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbotmeahccestivra / Varenkinniemen kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
Ånderdalen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Lopphavet
Lofotodden nasjonalparkstyre
Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Njaarken vaarjelimmiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Møysalen nasjonalparkstyre
Vega verneområdestyre
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
Verneområdestyret for Trollheimen
Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Langsua nasjonalparkstyre
Reinheimen nasjonalparkstyre
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Sølen verneområdestyre
Breheimen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
Hallingskarvet nasjonalparkstyre
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Folgefonna nasjonalparkstyre
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
Nærøyfjorden verneområdestyre
Stølsheimen verneområdestyre
Ålfotbreen verneområdestyre
Raet nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
Færder nasjonalparkstyre
Jomfruland nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 18.03.2025 12:29:22
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oppdrag til Miljødirektoratet

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

Jomfruland nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Kragerø kommune
Ytre Strandvei 15
3770 Kragerø

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33 37 23 52
sfvtpost@statsforvalteren.no
eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal **Vår ref.** 2024/13673-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 17.02.2025

Jomfruland nasjonalparkstyre - Innspill i forbindelse med utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Jomfruland nasjonalpark stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere. Jomfruland nasjonalparkstyre har som utgangspunkt at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en omfattende omorganisering som svekker lokal forankring. Nasjonalparkstyret legger merke til og støtter det grunnleggende prinsippet for utredningen at det fortsatt skal være lokal forankring og lokalisering tett på verneområdene.
Styret i Jomfruland nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, hvor bredden av nasjonalparkene må være representert. Nasjonalparkstyret synes informasjonsmøtet med KLD som oppklarende og opplever at et flertall av styrene støtter videreføring av dagens organisering.
Hvert verneområde er unikt. Organisering av forvaltere må bidra til å ivareta og styrke den fleksibiliteten og variasjonen som trengs fra verneområde til verneområde, samtidig som den bidrar til å fremme samarbeid i spørsmål og problemstillinger som deles med andre.

Organisering.
Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Nasjonalparkstyret er kritiske til en organisering som gir økt avstand til oppdragsgiver/beslutningstaker/arbeidsgiver. Forvalter er i dag tilknyttet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Forvalter er lokalisert i Kragerø. Dette gir tilgang til et bredt fagmiljø, samtidig som forvalter har kort vei til verneområdet. Endret organisering vil trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver/ oppdragsgiver, som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.
Lokal forankring gir økte muligheter for samarbeid med Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS, som fikk autorisasjon i 2024. Målet er å styrke samarbeidet.

Fagmiljø.
For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker i Oslofjorden/Skagerak. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Formalisering av samarbeidet må også følges opp med økonomisk støtte, som gjør det mulig å gjennomføre felles møter og reising mellom verneområdene.

Nasjonalparkene har mange overlappende problemstillinger knyttet til forvaltning av de arealer på land og i havet.

Personalansvar.
Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.
En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.
Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.
I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Jomfruland nasjonalpark er gitt observatørstatus i styremøtene til besøkssenteret. Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er med i nasjonalparkstyrets rådgivende utvalg, med møte og talerett.

Med hilsen

Henriette Fluer Vikre
styreleder, Jomfruland nasjonalpark

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Kari Sveen **Vår ref.** 2024/13635-0 432.0 **Dykkar ref.** 23/2148 **Dato** 14.02.2025

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innpel til utredning av organisering av verneområdeforvaltarane

Vi viser til brev av 05.12.24 og til vårt foreløpige svar ved e-post av 10.02.25.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen diskuterte saka i møte 10.02.25, og gjorde slik vedtak:

> Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.
>
> Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.
>
> Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

Vi viser til vedlagt innspelnotat der merknedene etter diskusjonen i styret er innarbeidd, og utskirft av møteboka sak 7/2025.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Eldrid Nedrelo
Leif Solemsli

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Oppsummerande notat etter møte med KLD 21. januar
- Organisering av verneområdeforvaltarane m.m.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vart oppretta i 2011, og ordninga med eige sekretariat vart etablert i mai 2012. Det er tilsett to nasjonalparkforvaltarar med kontorplass Norsk Fjellsenter, Lom, på austsida og Rådhuset i Gaupne, Luster kommune på vestsida. Det er høvesvis Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvaltaren i Vestland som har arbeidsgjevaransvar for forvaltarane, medan økonomiforvaltning og arkiv er plassert hos SF-Innlandet. I tillegg blir det gjeve fagleg bistand til offentlege innkjøp m.v. frå Statsforvalternes fellestjenester, STAF.

Erfaring:

Vi har to velfungerande forvaltningsknutepunkt, og organiseringa med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar fungerer i det store og heile svært bra. Den regionale modellen gjev også forvaltarane eit fagleg nettverk som statsforvaltarembeta i Innlandet og Vestland følgjer opp på ein grei måte. Nasjonalparkforvaltarane har i eigen regi etablert fagnettverk med ein digital møteplass via Teams som gjev rom for erfaringsutveksling og kollegastøtte forvaltarane imellom. Også den omfattande evalueringa i regi av Nordlandsforskning i 2021 konkluderte med at ordninga med lokal forvaltning av nasjonalparkar og større verneområde har fungert bra. Det kan likevel vera rom for forbetringar.

Utfyllande merknader som svar på brev av 05.12.2024 frå KLD:

Det er i utgangspunktet positivt å få ein samla gjennomgang for å finne moglege forbetringar i forvaltningsordninga. KLD har definert ulike mål med den planlagte gjennomgangen, og vi meiner at ein kan nå alle desse delmåla ved å bygge vidare på dagens forvaltningsmodell og gjera nødvendige endringar der ein ser forbetringspotensiale.
Kommentert med blå skrift under dei enkelte strekpunkta:

*«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen (*av*) verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

Den desentraliserte modellen krev ressursar til oppfølging, og ein må i stor grad ta i bruk digitale tenester for god samhandling. Forvaltarane i Innlandet og i Vestland har jamlege kollegamøter gjennom året i dei to fylka og årlege samlingar i felt for å vareta fagmiljøet og kollega-samarbeidet. Nasjonale samlingar for alle forvaltarane i landet i regi av Miljødirektoratet var vanleg for nokre år tilbake. Det er planlagt ei slik samling i 2025, og desse samlingane ser vi som nødvendige for å styrke fagmiljøet, også med tanke på samhandling og sosialt.

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

Det er viktig å ha nok ressursar til oppfølging. Statsforvaltarane opplever i dag utfordringar med nedbemanning og budsjettkutt, og uansett val av organisasjonsmodell må det setjast av ressurar for utvikling av gode fagmiljø.

- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
Vi i Innlandet og Vestland har etablert gode kolleganettverk, og erfaringane frå her kan med fordel delast med område der det er registrert mangelfull organisering av erfaringsutveksling.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
Det er viktig at organiseringa har eit opplegg som sikrar oppfølging i periodar med vakanse som følge av sjukdom eller skifte av forvaltar. Fleksibilitet mellom sekretariata kan vera nødvendig førstehjelp for kortare periodar, men det er også viktig å gje klare føringar ved tildeling av ressursar til forvaltarstillingane. Dagens økonomimodell med lønnsmidlar til forvaltarstillingane integrert i budsjettet til statsforvaltaren har ikkje noko incitament for å unngå vakanse i forvaltarstillingane; snarare tvert imot. Det å setja stillingar i vakanse for ein kortare eller lengre periode er ofte brukt som innsparingsmetode der størsteparten av budsjettet er lønnsmidlar, og dersom Statsforvaltaren brukar lang tid med utlysing og tilsetting av vikar eller ny verneområdeforvaltar vil dei kunne bruke innsparte lønnsmidlar frå den vakante forvaltarstillinga til eigne behov. Jotunheimen opplevde i 2019/20 å miste over eit årsverk i sitt sekretariat fordi arbeidet med rekruttering av vikar ikkje var prioritert. Med få personar i det enkelte sekretariat er det uansett val av modell viktig med tett oppfølging på personalsida, slik at tilsetting i vakante stillingar blir prioritert for å unngå manglande kontinuitet og reduserte ressursar til verneområdeforvaltninga. Det å stille ei av to forvaltarstillingar i vakanse betyr 50 % reduksjon i stillingsressurs, og er dermed langt meir dramatisk enn å operere med ei vakant stilling i ei avdeling med 15-20 tilsette. Denne problemstillinga må ha fokus i gjennomgangen av organiseringsmodellen.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
Det er viktig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/økonomi/personal/innkjøp/fagsystem. Dagens modell med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar sikrar slik tilgang, ved at alle statsforvaltar-embeta har same arkiv-, økonomi- og personalsystem. Det ligg derfor godt til rette for å oppnå dette gjennom målretta arbeid og forbetring av praksis der det ikkje fungerer godt nok i dag. Statsforvalternes fellestjenester (STAF) gjev i tillegg god fagleg støtte for innkjøp i tråd med reglar for offentlege innkjøp m.m.

Nokre statsforvaltarembete har fått på plass ein velfungerande modell, medan det andre plasser synest å vera behov for forbetringar. Det kan vera nyttig å bygge vidare på dei gode erfaringane ein har opparbeidd gjennom fleire år og sjå på forbetringspotensialet, framfor å starte på nytt med ein helt ny organisasjonsmodell.

- bedre håndtering av rollefordeling
Rollene er tydeleg definert gjennom styrevedtektene. Pkt. 4 i vedtektene handlar om sekretariatet, og her er det tydeleg slått fast at «Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.» Det skal ivaretakast samtidig som at «Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark- /verneområdeforvalteren.» Pkt. 4 i vedtektene gjev vidare føringar for at tilsetjing av nye forvaltarar skal skje «i dialog med styret» og at ved vakanse i stilling «skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.»

Ved gjennomgang av organiseringa vil det vera viktig å få fram tydelegare retningslinjer for korleis Statsforvaltarane skal følgje opp desse føringane i praksis. Sidan det er nasjonalparkstyra som disponerer arbeidstida til forvaltarane, vil det vera dei som har best innsikt i kva som fungerer og ikkje i arbeidskvardagen, og det er viktig med god involvering på dette området; t.d. ved å kunne delta i medarbeidarsamtaler ved behov, og også ha ein kanal mot formell arbeidsgjevar for å kunne ta opp forhold som eventuelt ikkje fungerer.

Det er også eit praktisk problem som av og til skaper grunnlag for misforståingar ute hos publikum: Ved at vi er organisert under organisasjonsnummmeret til Statsforvaltaren, blir digitale brev og e-postar ofte oppfatta som at avsendar er Statsforvaltaren, og ikkje nasjonalparkstyret. Gjennomgangen bør sjå på korleis vi kan få rydda opp i dette.

- mer helthetlig forvaltning mellom verneområder
Dersom ein har registrert stort spenn mellom ulike område, må det utviklast felles retningslinjer som motverkar dette. Kontinuitet i stillingane og sterkare fagmiljø på tvers av verneområda vil også kunne bidra til meir heilskapleg forvalting mellom verneområde.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
Vi har i dag eit nært og tillitsfullt samarbeid med SNO, med respekt og forståing for kvarandre sine roller. Det same gjeld tenestekjøpsordninga med dei lokale fjellstyra der SNO kjøper tenester. Det er viktig å ta vare på etablerte tenestekjøpsordningar, og å vurdere kjøp av tenester der det er fjellstyre med god fagkompetanse, for å behalde og styrke den lokale forankringa som dette representerer.

- tettere samarbeid med besøkssentrene
Det er i dag fleire større nasjonalparkar med store besøkstal som ikkje har eige informasjonssenter, medan andre verneområde kan ha fleire senter. Det må utarbeidast ein overordna strategi for lokalisering og etablering av nye senter, utvikling av innhald, oppgåvefordeling og samarbeid med verneområdeforvaltninga. Det må utviklast gode modellar og setjast av ressursar slik at verneområdeforvaltninga kan møte utfordringane med kommmunikasjon og formidling via digitale kanalar. Her er det viktig med god involvering av fagmiljøa, med etablering av ei referansegruppe med brei representasjon frå verneområdestyre, forvaltarar og informasjonssenter.

- bedre fungerende knutepunkter
Det er viktig å bygge på dei erfaringane ein har frå knutepunkta som fungerer godt. Det er ein stor fordel å samle fleire forvaltarar i felles knutepunkt, og unngå at nokon blir sitjande åleine utan kollegaer og godt fagleg nettverk på den faste kontorstaden.

Departementet meiner at utgreiing av organiseringa må omfatte fleire alternativ i tillegg til dagens ordning, og vi har desse kommentarane til dei opplista alternativa i brevet frå KLD:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
Det er mogleg at dette kan vera ei løysing for enkelte embete med få forvaltarar. Som det gjekk fram av tilbakemeldingane i det digitale møtet 21. januar så var det gjennomgåande bra tilfredsheit med SF-Innlandet og SF-Vestland som arbeidsgjevarar.

- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
Organisering under Miljødirektoratet vil også gje ein felles landsomfattande struktur. Modellen kan kanskje motverke regionale forskjellar – i den grad dette er eit registrert problem. Det som er skissert med å plassere forvaltarane inn under SNO i direktoratet meiner vi er svært uheldig med tanke på blanding av roller. Vi må ha eit tydeleg skilje mellom forvaltning og oppsyn. Dersom forvaltarane skal organiserast inn under Miljødirektoratet må det i så fall knytast til avdelinga som har ansvar for nasjonalparkar og større verneområde, og ikkje SNO.

- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
Ein heilt ny organisasjon kan nok også skape felles overbygging, men det vil nok bli relativt ressurskrevjande, og blir vurdert som lite realistisk.

- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Kvart styre som arbeidsgjevar synest lite aktuelt. Det er vanskeleg å sjå for seg korleis ein skal få kontinuitet og sterk fagleg oppfølging i ein slik modell. Det er forvaltarane som danner sekretariat for styra, men det vil ikkje vera logisk at dei også skal ha sekretæransvar for å bistå styra i utøving av arbeidsgjevarrolla. Med nye politikarar inn i styra kvart fjerde år er det vanskeleg å sjå for seg at ein vil få til ein velfungerande modell med denne løysinga. I den grad det er problem i rolleavklaring mellom Statsforvaltar og verneområdestyre må dette heller løysast med tydelegare tildelingsbrev og retningslinjer frå Miljødirektoratet og KLD.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen stiller seg saman med forvaltarane gjerne til disposisjon for å delta i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.
Vi har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå av offentleg forvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13635-0 **Saksbehandlar:** Kari Sveen **Dato:** 04.02.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	7/2025	10.02.2025

Innspel til Klima- og miljødepartementet ang. organisering av verneområdeforvaltninga - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 10.02.2025

Behandling

Nasjonalparkforvaltar reviderer utkastet til notat og legg til litt om rolleforståing og betre involvering av styret i saker som vedkjem forvaltarane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret sluttar seg til innstillinga, med tilføying av utfyllande tekst under punkt om rolleforståing.
Oppdatert notat sendast ut for godkjenning, og endeleg innspel blir sendt KLD seinast fredag 14.02.

Dokument i saka (vedlegg)

- Brev av 05.02.2025 frå Klima- og miljødepartementet til verneområdestyra
- Notat - Utkast til innspel frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Saksopplysningar

Klima- og miljødepartementet inviterte alle verneområdestyra til eit digitalt møte 21. januar, for innspel til eit planlagt oppdrag til Miljødirektoratet om å gå gjennom organiseringa av verneområdeforvaltarane. Styreleiar Leif Solemsli representerte nasjonalparkstyret i møtet, og la i sitt innspel vekt på å bygge vidare på gode erfaringar med dagens ordning og ta tak i forhold som ikkje fungerer heilt bra, framfor å bruke store ressursar på å utgreie fullstendige omorganiseringar. Han la særleg vekt på ei aktiv personalforvaltning for å unngå langvarige vakansar i sekretariat som består av 1-2 forvaltarar, og framheva behovet for ressursar til informasjonsarbeid for å vera meir på banen i sosiale media m.m.

Departementet opna for at verneområdestyra kunne ettersende utfyllande innspel til dei korte munnlege innspela som styrerepresentantane kunne framføre innan 2 minutts taletid i møtet.

Forvaltarane deltok som observatørar på møtet.

Det er i samarbeid med styreleiar utarbeidd eit utfyllande notat med merknader i dei ulike punkta i brevet frå KLD. Notatet følgjer som vedlegg.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Vurdering

For å sikre ei heilskapleg forvaltning med rom for dialog og erfaringsutveksling mellom verneområda er det heilt nødvendig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/saksbehandling, økonomi, personal, innkjøp og andre fagsystem. Vedlagt notat kommenterer kvart element i brevet frå KLD direkte. Det vil styrke innspelet om styret stiller seg bak.

I samband med den varsla gjennomgangen er det viktig at det blir oppretta breitt samansette referansegrupper som kan gje gode innspel på kva som fungerer og kva som bør forbetrast for å nå dei oppsette måla for arbeidet. Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane kan gjerne stille seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Nasjonalparkstyret har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå innan offentleg miljøforvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Karoline Salmila **Vår ref.** 2024/11915-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 13.02.2025

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedlagt ligger uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret deltok under teams-møtet den 21. januar 2025 med egen taletid, og ønsker videre å bidra i utredningen med denne uttalelse.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Nasjonalpark Stabbursdalen
Landskapsvernområde Stabbursdalen

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til KLD sin utrending av organisering av verneområdeforvaltere

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil takke for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi mener det er behov for å gjennomgå dagens forvaltningsstruktur, og vi stiller oss positive til en utredning som kan bidra til å styrke og forbedre systemet. Dette høringssvar peker på flere ankepunkter knyttet til dagens ordning, samt forslag til hvordan disse kan forbedres.

Forvalters oppgaver og styring
Nasjonalparkstyret understreker viktigheten av å sikre at forvalterne ikke utnyttes som ressurser for andre oppgaver uten godkjenning fra styret. Forvalters arbeidstid og oppgaver må fastsettes i dialog med nasjonalparkstyret og forvalteren selv, slik at arbeidsbelastningen holdes innenfor rimelige grenser. Mange forvaltere opplever allerede en høy arbeidsmengde, og det er avgjørende å unngå at de pålegges ytterligere oppgaver uten hensyn til kapasiteten deres.

- **Klare retningslinjer for forvalters oppgaver** slik at store og/eller tidkrevende ekstra arbeidsoppgaver ikke pålegges nasjonalparkforvalteren uten godkjenning fra styret.
- **Årlige arbeidsplaner i samråd med forvalter og styret** for å sikre forutsigbarhet og kontroll over arbeidsmengden.
- **Tilrettelegging for støttepersonell eller administrative ressurser** for å avlaste forvalterne i perioder med høy arbeidsbelastning.

Sårbarhet i dagens system
Vi ser at dagens system er sårbart, spesielt på grunn av at det kun er én forvalter tilgjengelig i mange områder. Ved sykdom, permisjoner eller vakanser oppstår det utfordringer som kan hemme kontinuiteten i forvaltningsarbeidet. Dette understreker behovet for faste vikarordninger og fleksible løsninger som kan trå i kraft ved lengre fravær. En styrket fleksibilitet vil redusere sårbarheten og sikre bedre kontinuitet i oppgavene knyttet til verneområdene. Styret kan vise til et konkret eksempel: Vår forvalter var uten vikar da hun var i fødselspermisjon i 7 mnd. I den perioden gikk det ut over en ansatt på miljøavdelingen, som måtte håndtere de mest prekære søknadene som kom inn til Stabbursdalen nasjonalparkstyret, samtidig som han fortsatt hadde sin egen stilling. Vedkommende hadde altså svært stor arbeidsbelastning denne perioden. Mange andre oppgaver ble ikke jobbet med eller utført i denne perioden, det ble avholdt færre møter ovenfor styret og flere arbeidsoppgaver ble altså forskjøvet 7 mnd. grunnet ressursutfordringer. Et konkret eksempel var at det lovpålagte årlige møtet for Rådgivende utvalg ble ikke avholdt dette året. Dette er ikke kritikk til den ene ansatte på miljøavdelingen, men til systemet som ikke sikrer en vikar ved fødselspermisjon (uavhengig av hvor lenge en velger å være ute i permisjon). Ansettelsesprosessene er også kritikkverdig seine hos Statsforvalteren, noe som er med på å skape slike situasjoner.

Uavhengig juridisk og faglig veiledning
Det er essensielt å sikre at forvalterne får tilgang til uavhengig juridisk og faglig veiledning, spesielt i saker som kan bli gjenstand for klagebehandling. Uavhengigheten må være garantert for å unngå habilitetsutfordringer og sikre korrekt saksbehandling.

Delingskultur og felles kunnskapsbase
Vi foreslår å styrke samarbeidet og delingskulturen mellom forvaltere ved å etablere en felles digital database for lagring og deling av relevante rapporter, dokumenter og annen kunnskap på landsbasis. Dette vil kunne effektivisere arbeidet og sikre at forvalterne har enkel tilgang til informasjon og tidligere erfaringer.

Kompetanseheving og nettverksbygging
For å sikre at forvalterne er rustet til å håndtere stadig mer komplekse oppgaver, er det viktig å legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, studier og samlinger. Samtidig bør det etableres flere arenaer der forvalterne kan møtes for å utveksle erfaringer og bygge nettverk. Dette vil ikke bare styrke kompetansen, men også samholdet mellom forvalterne. Det bør også sikres at forvaltere som er alene gis mulighet til samarbeid og økt kunnskapsdeling med andre forvaltere.

Tydelige rollefordelinger og styrket samarbeid
En tydelig rollefordeling mellom nasjonalparkstyret, forvalterne og andre aktører er nødvendig for å sikre en effektiv forvaltning. Samarbeidet med aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentrene bør styrkes for å sikre bedre oversikt, bedre ressursutnyttelse og helhetlig oppfølging av oppgaver.

Styringsdialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalteren, nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalteren skjer gjennom en kombinasjon av overordnede retningslinjer, rapportering og løpende dialog for å sikre en effektiv og balansert forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet har det overordnede ansvaret for nasjonalparkforvaltningen og gir nasjonale retningslinjer og føringer basert på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Direktoratet delegerer forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyrene og har en veiledende rolle overfor både styrene og statsforvalteren. De kan også gi innspill i prinsipielle saker og kvalitetssikre forvaltningen gjennom oppfølging og evaluering.

Statsforvalteren fungerer som bindeledd mellom Miljødirektoratet og nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren og sikrer at nasjonalparkstyrene følger nasjonale føringer. De bistår med juridisk og administrativ veiledning, personaloppfølging og sikrer at forvaltningen skjer i tråd med regelverket.

Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet og styrer den daglige forvaltningen av nasjonalparken. Styret fatter vedtak om forvaltningsplaner,

dispensasjonssøknader og skjøtselstiltak. For å sikre en faglig godt forankret forvaltning, har styret tett dialog med nasjonalparkforvalteren, som fungerer som styrets saksforbereder og daglige operative leder.

Nasjonalparkforvalteren rapporterer både til styret (faglig) og til statsforvalteren (administrativt). Forvalteren utfører styrets vedtak, behandler saker, samarbeider med andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentre, og sikrer lokal oppfølging av nasjonalparkens verneverdier.

For å sikre samordning i styringsdialogen holdes det jevnlige møter på flere nivåer:

- **Mellom Miljødirektoratet og statsforvalteren** for å sikre nasjonale føringer og avklare eventuelle prinsipielle spørsmål.
- **Mellom statsforvalteren og nasjonalparkstyret** for å sikre at styret opererer innenfor rammene av nasjonal forvaltning og får nødvendig administrativ støtte.
- **Mellom nasjonalparkstyret og forvalteren** for å fastsette prioriteringer og sikre en effektiv gjennomføring av oppgavene.
- **Mellom forvalteren og statsforvalteren** for å ivareta arbeidsgiveransvar, juridiske spørsmål og administrative oppgaver.

God kommunikasjon og tydelig rollefordeling mellom disse aktørene er avgjørende for å sikre en forvaltning som er både effektiv og lokalt forankret, samtidig som den følger nasjonale retningslinjer.

Lokalt forankret forvaltning, lokalbefolkningens interesser og respekt for samisk kultur

Vi understreker betydningen av at enhver endring i forvaltningen bør støtte opp om lokal forvaltning og styrke kapasiteten i distriktene. Det er avgjørende å ivareta både lokalbefolkningens interesser og samisk kultur og rettigheter i alle aspekter av forvaltningsarbeidet.

Oppsummering
Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener det er nødvendig med en mer robust, fleksibel og lokalt forankret forvaltningsstruktur. Vi anbefaler særlig:

1. Klare retningslinjer for forvalters arbeidsoppgaver og belastning.
2. Innføring av vikar- og samarbeidsordninger for å redusere sårbarhet.
3. Etablering av en uavhengig juridisk rådgivningstjeneste.
4. Opprettelse av en digital kunnskapsplattform og møteplasser for erfaringsutveksling.
5. Økt satsing på kompetanseutvikling for forvaltere.
6. Styrket samarbeid og rollefordeling mellom forvaltere, styrene og andre aktører.
7. Sikring av lokal forvaltning og hensyn til samisk kultur.

Vi ser frem til videre dialog om hvordan nasjonalparkforvaltningen kan styrkes og forbedres.

Med vennlig hilsen,
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson	Anna Ravna Gaup	Jan-Arvid Arnesen	Arne Reidar Myrseth
Styreleder	*Nestleder*	*Styremedlem*	*Styremedlem*

Fra: Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Sendt: 13. februar 2025 12:56
Til: Postmottak KLD
Kopi: Feiring Hege
Emne: Brev fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - deres ref. 23/2148
Vedlegg: Saksprotokoll Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD.pdf

Med vennlig hilsen

Bernhard Svendsgard
nasjonalparkforvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre

Epostmottak: sfinpost@statsforvalteren.no
Tlf. 900 49 359
Dovrefjell nasjonalparkstyre og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark

Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer:	2024/13631-0	Saksbehandler:	Bernhard Svendsgard	Dato:	04.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	3/2025	12.02.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.
En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.
Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 12.02.2025

Marit Bjerkås	Foreslår at det tas inn "organisasjonsnummer" i setningen i innstillinga avsnitt 6, slik at den lyder: Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, **organisasjonsnummer** og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Behandling

Forslag til justering i avsnitt 6 der ordet "organisasjonsnummer" tas med ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.
En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.
Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1. Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av den 5/12-24 varslet en gjennomgang av organiseringen av verneområdeforvalterne i Norge med denne bakgrunnen:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).»

Det går fram av vedlagte invitasjon fra KLD at selve forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og styrer skal videreføres, men at enkelttiltak for forbedring kan iverksettes. Her nevner KLD flere mål med en omorganisering.
KLD nevner også fire forskjellige måter å organisere forvalterne på, i tillegg til en videreføring av dagens ordning. Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen.

Vurdering

Som en del av denne prosessen inviterte KLD til et teamsmøte der verneområdestyrene kunne legge fram sitt syn på saken. Hvert styre fikk tildelt to minutter til sitt innlegg og fikk mulighet til å sende over skriftlig innspill i etterkant. Fra KLD deltok både statssekretær og administrasjonen.

Styreleder var forhindret fra å møte og ba forvalterne forberede et kort innlegg og å legge fram en sak for første berammete styremøte. Innlegget ble framført i teamsmøtet på vegne av styreleder. Følgende ble framført:

«Styreleder kunne dessverre ikke stille, og i overenstemmelse med ham så formidler vi i sekretariatet dette underveisinnspillet. Dovrefjell nasjonalparkstyre vil ettersende skriftlig innspill.

Forvaltningsmodellen ligger fast, det er vi fornøyd med. Dovrefjell NP fungerer godt.

Vi har nært og godt samarbeid med lokalt SNO og fjellstyrene. Det er en styrke at SNO er samlokalisert med oss i forvaltningsknutepunktet på Hjerkinn. Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene.

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknyttingen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette vanskelig.

Likeledes vil en løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Vi mener mye kan forbedres gjennom å styrke forvaltningsknutepunktene. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.»

I hovedsak var det store flertallet av de styrene som holdt innlegg enige om at dagens ordning fungere godt, men at forbedringspunkter kan finnes. Det var også stor enighet om at verneområdeforvaltningen ikke bør bli en del av Miljødirektoratet eller overta arbeidsgiver- og økonomiansvar som selvstendige enheter.

Forvalterne vil presisere:

1. Dagens ordning fungere godt i Innlandet. Forvalterne har god faglig støtte fra statsforvalterembetet og støttefunksjonene (merkantilt, arkiv, økonomi, lønn, personal, etc) fungerer godt.
2. Statsforvalteren i Innlandet utøver sin rolle som arbeidsgiver på en ryddig måte og det legges ikke føringer på forvalternes skjønn i saksbehandlingen.
3. Forvalternes lokale tilknytning gjennom organiseringen er viktig for å kunne utøve forvalterrollen på en best mulig måte og for å sikre forståelsen for vernet i og rundt nasjonalparkene. En organisatorisk tilknytning til et direktorat eller en avdeling i et direktorat vil svekke dette.
4. Forvaltningen av verneområdene rundt Dovrefjell har gjennom utprøvingen av lokal forvaltning i Dovrfjellrådet erfaring med at styret er en egen organisatorisk enhet, der alle funksjoner skal ivaretas av styret selv. Dette er vanskelig å få til, da kravene til arkivføring, økonomisystemer og personalhåndtering er store. En slik organisering er også lite effektiv.
5. Forvalterne ser at ordningen kan oppfattes ulikt ettersom hvilket verneområde og statsforvalter en tilhører og hvor i landet en befinner seg. Selv om det fungerer godt med Statsforvalteren i Innlandet, så finnes det forbedringspunkter.
   En kan blant annet tilrettelegge med at verneområdestyrene får egne epostadresser og egen utsending av dokumenter/vedtak, slik at det synliggjøres at styrene har en selvstendig rolle og ikke forveksles med statsforvalterne.

   Særlig mener vi en kan forbedre følgende:
   - oppgaver innenfor informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner kan ivaretas gjennom styrking og økte oppgaver til forvaltningsknutepunkter
   - alle verneområdestyrene må ha dedikerte og økte oppsynsressurser

Rohkunborri nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Veksthuset Setermoen
Altevannsveien 7
9360 Bardu

Kontakt
Sentralbord: +47
Direkte: +47
sftfpost@Statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/rohkunborri

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandlar Sunniva Olsen **Vår ref.** 2025/1760-0 432.3 **Dykkar ref.** **Dato** 10.02.2025

Uttalelse til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet (KLD) 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Dagens organisering fungerer ikke helt optimalt, og det er helt klart rom for utbedringer. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker en utredning av organisering av verneområdeforvaltere velkommen.

Behov for utredning av dagens ordning
Etter møtet med KLD 21. januar, kan det virker som det tilsynelatende er stort spenn i hvordan dagens ordning med Statsforvalteren som arbeidsgiver oppleves nasjonalt.
En utredning av organisering burde avdekke hva som er bra og hva som er utfordrende med dagens ordning. Det kan i tillegg være en ide å se om det er regionale forskjeller mellom de ulike statsforvalterne, og eventuelt forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Det er viktig at både verneområdestyrene og verneområdeforvalterne involveres i denne utredningsprosessen.

Dagens organisering
Rohkunborri nasjonalpark har en forvalter som sitter samlokalisert med Statens naturoppsyn (SNO), i Bardu kommune. Denne løsningen har fungert så som så, på grunn av at det tidligere SNO-mannskapet stort sett har sittet på hjemmekontor. Den siste tiden har det vært interne overflytninger og nyansettelser i SNO. Det har av den grunn kommet nyansatt SNO-mannskap til Bardu kommune. Det nyansatte SNO-mannskapet består av to personer som i stor grad jobber ut fra kontorsted. Dette har vært svært positivt, og hjelper med å styrke lokal og helhetlig forvaltning i tillegg faglig og sosialt arbeidsmiljø.
Arbeidsgiveransvaret for forvalter ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er lokalisert i både Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler og ulemper med dagens organisering
Fordeler med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker. - Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer verneområdeforvalterens arbeidstid, men at det er verneområdestyret selv som disponerer arbeidstiden til verneområdeforvalterne. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet.
Ulemper med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Statsforvalteren har en dobbeltrolle i forhold til forvalter og verneområdestyret som er problematisk ut fra intensjonene om lokal forvaltning. - Det er vanskelig for publikum å se forskjell på verneområdestyret og Statsforvalteren, på grunn av at Statsforvalteren står som avsender i både e-poster og vedtak. I tillegg til at Statsforvalteren står som avsender på vedtak, er de også klagepart. Dette er med på å skape stor forvirring blant publikum. – Statsforvalteren som politisk premissleverandør for forvaltningen og sakenes innstilling, umuliggjør gode vedtak basert både på naturvitenskapelig kunnskap og tradisjonskunnskap. Premisser som ble lagt inn både fra Statsforvalterens, Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet, blir ikke hensyntatt i forvaltningen. - Verneområdeforvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag. - Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos Statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos Statsforvalteren. Denne arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger, ansettelsesprosesser osv vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Innspill organisering av verneområdestyret
I brevet fra Klima og miljødepartementet ble det listet opp 4 punkter med forslag for mulige alternativer til omorganisering.

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn (osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene

Rohkunborri nasjonalparkstyre mener at det å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet kan være en god løsning. Dersom det er gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og

Finnmark. Nasjonalparkstyret tenker som nevnt at det kunne vært en god løsning om Miljødirektoratet får arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvaltere, men vil understreke at det ikke er ønskelig å bli en underavdeling av SNO, da dette vil kunne skape forvirring rund rollefordeling.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er også åpen for å se på en løsning hvor verneområdestyrene selv har arbeidsgiveransvaret for hver enkelt forvalter.

Styret ønsker fortsatt disponere forvalternes arbeidstid.
Nasjonalparkstyret ønsker ikke at det skal bli noen endring for disponering av forvalters arbeidstid. Det er verneområdestyret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Av den grunn er det vesentlig at det er det gitte nasjonalparkstyret som disponere den enkelte forvalters arbeidstid. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Rohkunborri nasjonalpark sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis.
Til slutt vil nasjonalparkstyret oppfordre KLD og Miljødirektoratet til å se på forvalterne og styrene som en ressurs. Mange forvaltere og styrer sitter på lokal kunnskap og har opparbeidet seg relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvaltere og for direktoratet. Det er i tillegg mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men verneområdestyrene har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Det er få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra direktoratet til verneområdestyrene. Manglende input fra verneområdestyrene er med på å begrense en god utvikling av verneområdeforvaltningen nasjonalt.

på vegne av Rohkunborri nasjonalparkstyre

Sunniva Olsen
Nasjonalparkforvalter

Fra: Sveen, Kari <kari.sveen@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:08
Til: Postmottak KLD
Kopi: Nedrelo, Eldrid; Leif Solemsli (leif@solemsli.no) (leif@solemsli.no)
Emne: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Foreløpig tilbakemelding etter Teams-møte med KLD 21. januar 2025

Til Klima- og Miljødepartementet
v/ saksbehandlar Hege Feiring

Vi viser til teams-møte 21. januar 2025 kl. 12-14, der verneområdestyra var inviterte til å koma med innspel til spørsmålet om organisering av verneområdeforvaltninga. Det vart også opna for ettersending av utfyllande synspunkt. Frist var sett til 10.02.25, men med moglegheit for å be om litt ekstra tid ved behov. Saka vart diskutert i møte i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen i dag, og styret vil sende utfyllande kommentarar. Vi treng eit par dagar ekstra frist for endeleg formulering av innspelet.

Endeleg uttale frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vil koma i løpet av denne veka, og seinast fredag 14.02.25.

For nasjonalparkstyret

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Jotunheimen
nasjonalpark

Telefon: 61 26 62 03
Mobil: 948 80 564
E-post: kari.sveen@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Jotunheimen/

Fra: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:45
Til: Postmottak KLD
Kopi: Kurt Wikan
Emne: SV: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere
Vedlegg: Organisering forvaltere-Innspill KLD-Øvre Pasvik nasjonalparkstyre.pdf

Deres ref: 23/2148-

Viser til e-post/brev datert 5. desember 2024 og Teams-møtet den 21.01.25.
Verneområdestyrene ble gitt en frist til 10.02 med et skriftlig innspill til departementet.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre vedtok i dag vedlagte uttalelse.

Med vennlig hilsen / Dearvuođaiguin

Rolf E Sch Kollstrøm
Álbmotmeahccehálddašeaddji/ nasjonalparkforvalter Øvre Pasvik

Telefon: 480 59 308
Kontorsted: NIBIO Svanhovd, Svanvik
Postadresse:
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statens Hus
Damsveien 1
9815 Vadsø
E-post: fmfiresk@statsforvalteren.no
Hjemmeside:
https://eur02.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.nasjonalparkstyre.no%2FOvre-Pasvik%2F&data=05%7C02%7Cpostmottak%40kld.dep.no%7Cd6a8065f2e084ff12ce408dd49e9ecf4%7Cf696e1861c3b44cdbf765ace0e7007bd%7C0%7C0%7C638747991367001267%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiOiIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMiIsIkFOIjoiTWFpbCIsIldUIjoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=mv%2FcQOt0d6mr2QObqpGvagquUXhg30hpJm3J77BQxzw%3D&reserved=0
https://eur02.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2FOvrePasvik&data=05%7C02%7Cpostmottak%40kld.dep.no%7Cd6a8065f2e084ff12ce408dd49e9ecf4%7Cf696e1861c3b44cdbf765ace0e7007bd%7C0%7C0%7C638747991367020912%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiOiIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMiIsIkFOIjoiTWFpbCIsIldUIjoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=mh%2FlLXPwBzu8g648ZelPh9RV3ktGomvb0DNpeiy7gvs%3D&reserved=0

-----Opprinnelig melding-----
Fra: Postmottak KLD <postmottak@kld.dep.no>

Sendt: torsdag 5. desember 2024 13:21
Til: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>
Emne: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

Øvre Pasvik
nasjonalparkstyre

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -Ref 23/2148
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre 10.02.2025

Flott at departementet tar tidlig kontakt med styrene!

Det er styret som kjenner forvalters arbeidshverdag. Lokal forvaltning krever tilstedeværelse i verneområdet og stadig nettverksarbeid, - og måles ikke i antall dispensasjoner eller styresaker. Må være varsom med måling av arbeidsmengde i forhold til tanker om utjevning av arbeidsbelastning.
For vår del i Øvre Pasvik er det for eksempel viktig med stadig kontakt og opplæring av militært personell som har operative oppdrag langs russegrensa midt i naturvernområdene.

Nasjonalparkstyret er arbeidsgiver men har ikke arbeidsgiveransvar, pkt 4 i vedtektene for styret: "Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid."

Statsforvalterne har arbeidsgiveransvaret. Statsforvalter forventer at verneområdeforvalterne stiller opp på møter og samlinger som er lite relevante. Dette er tidstyveri – statsforvalter stjeler forvalters arbeidstid fra styrene.
Det er en ulempe at forvalterne ikke har kollegial kontakt og kunnskapsoverføring med øvrige forvaltere utover eget statsforvalterembete. Også uheldig at styrene heller ikke har kontakt med andre styrer over embetsgrensene.

Når nasjonalparkstyret skal ha et ettermiddagsmøte med sitt Rådgivende utvalg eller ha et publikumsarrangement en helg, må forvalter søke statsforvalteren om lov til å delta/ få betalt overtid. Embetet har ingen dialog med styret.

Statsforvalter forhandler lønn med forvalter uten å ha kontakt med nasjonalparkstyret ved leder. Merkelig siden styret kjenner forvalters arbeidsinnsats og jobbutførelse best.

Verneområdene er en del av statsforvalteres økonomiforvaltning. Hvorfor må andre enn forvalter attestere styrets disponering av egne midler? Hvorfor er forvalters reisebudsjett en del av totalbudsjettet til statsforvalters miljøavdeling? Her tilflyter ingen informasjon til styrene.

Det er ofte styrene som heier på forvalterne og som gir positive tilbakemeldinger og motivasjon til videre innsats. Styrets rolle som arbeidsgiver må gis et helt annet prioritet enn i dag, satt i system med et organ med arbeidsgiveransvar for gjerne alle landets verneområdeforvaltere.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har ett utrolig godt samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og vi er avhengig av den jobben de gjør for oss.

«Nærhet til statsforvalter sier mange», - vi har 100 mil til Statsforvalteren for Troms og Finnmark i Tromsø, så om vi er under Miljødirektoratet tror vi ikke det blir noen problem. Kanskje det er like lett å ha kontakt.

- Ber om at styrene holdes orientert og gjerne konsulteres videre i prosessen.
- Styreleder Kurt Pasvikbamsen Wikan kan gjerne delta i en eventuell referansegruppe.

Nasjonalparkstyret
for Skarvan og
Roltdalen og Sylan

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer
E-post: sftlpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte:
Epost: lasle@statsforvalteren.no

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Lars Slettom **Vår ref.** 2025/10-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 10.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for innspill til Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan avgir følgende høringsuttalelse vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Områdestyrene som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Områdestyrene vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer, Sametinget og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47
Epost: marit.berger@statsforvalteren.no
https://nasjonalparkstyre.no

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Marit Sophie Berger **Vår ref.** 2025/12-0 432.3 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 10.02.2025

Innspill - Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet.

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har vedtatt følgende innspill vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Verneområdestyret som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Verneområdestyret vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Landskapsvernområde Skardsfjella og Hyllingsdalen

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Storvegen 5
2420 Trysil

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 13
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/fulufjellet

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Øivind Løken **Vår ref.** 2024/13639 432.0 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til deres brev av 5. desember 2024 om
utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt teams-møte om samme tema 21. januar 2025.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ved nasjonalparkforvalter deltok i møtet og ga et to minutters innspill med våre synspunkt slik det var invitert til. Vi ønsker i tillegg å komme med et skriftlig innspill for å utfylle den korte presentasjonen det var mulighet for i møtet.

For å sortere de ulike argumentene som kan tale både for og mot endringer har nasjonalparkstyret utformet et notat. Dette notatet ønsker vi å gjengi som vårt utvidede innspill til departementet.

Bakgrunn

- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter
- Stillingsinstruks forvaltere
- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

1. «…Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»

***KOMMENTAR*:** vår oppfatning er at *dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Fra vårt styre sitt ståsted har dialog og kontakt med Statsforvalteren vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.*

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også seinere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc.

Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

Vi er godt fornøyd med dagens lokale forvaltningsmodell for de store verneområdene. Det er også verdt å vise til at dette er en ordning som Utmarkskommunens sammenslutning har vært pådriver for og tilhenger av.

2. «…Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning…»

***KOMMENTAR*:** *I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene (og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra miljødirektoratet og andre.*

<u>Departementet ønsker:</u>

…å gi Miljødirektoratet i oppdrag:
- å gå gjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering
- med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

… for å oppnå følgende:
- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR: *for verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles ei tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde-nasjonalparkforvaltere.*

Samarbeidet med STAF fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om nasjonalparkforvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

… alternativer til dagens ordning:
- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

KOMMENTAR: *faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling.*

Å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne.

Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Prosessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR: *det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordninga ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.*

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Med hilsen

Turid Backe-Viken
Styreleder

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Anárjohka nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Bredbuktnesveien 50 B
9520 Kautokeino

Kontakt
Sentralbord: +47
Direkte: +47
anarjohka@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Jørgen Eira Solbakke **Vår ref.** 2024/11913-0 432.3 **Dykkar ref.** 23/2148 **Dato** 10.02.2025

Tilsvar til organisering av verneområdeforvaltningen

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025.

Anárjohka nasjonalparkstyre ser behovert for en utredning, da en opplever at organiseringen har færre ressurser tilgjengelig for å dekke behovene til forvaltningsmodellen nå enn hva som var tilfellet før.

Informasjon om våre forhold

Anárjohak nasjonalpark ligger innernfor kommunene Kautokeino og Karasjok i Finnmark fylke, og grenser til Lemminjok nasjonalpark i Finland. Nasjonalparkstyret er representert med 5 medlemmer (to fra sametinget og en fra hver av kommunene og Finnmark fylkeskommune). Nasjonalparken forvaltes av èn nasjonalparkforvalter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling i Kautokeino.

Anárjohak nasjonalpark er en av de nasjonalparkene der forvaltningen senest har blitt overført fra en statlig forvaltning til et lokalt styre (2018). Da nasjonalparken ble opprettet (1975) hadde man ikke dagens krav til utredning av verneverdier og ferdig utkast til forvaltningsplan, slik som i dag da disse planoppgavene allerede ferdigstilt før området blir vedtatt vernet. For Anárjohka nasjonalpark ble disse planarbeidene heller ikke gjennomført i løpet av de 43 årene nasjonalparken ble forvaltet av Fylkesmannen i Finnmark. Det er verdt å merke seg at verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark fortsatt er fra 1975, som gir noen ekstra utfordringer for vernemyndigheten i forvaltningen av verneområdet. Andre, eldre verneområder har fått rullert sine forskrifter, tilpasset dagens bruk og utfordringer.

Anárjohka nasjonalparkstyre har dermed et etterslep av oppgaver en må få gjennomført som nyere verneområder allerede har på plass. Mye av disse

oppgavene er omfattende og involverer både offentlig myndighet, forskningsmiljø og lokale brukere. Når disse store planarbeidene er sluttført, kan vernemyndigheten påstarte arbeidet med målrettede tiltak, skjøtsel, kunnskapsformidling mv. til fordel for verneområdet.

Hvert verneområde har samme oppgaver mtp planarbeid og fatting av vedtak i henhold til verneforskrift og vedtekter, men verneområdene står ikke på samme sted i tidslinjen. Det er ikke kun antall fattede vedtak som måler arbeidsmengden, det er heldigvis mange andre viktigere oppgaver en kan prioritere til oppfølging og bevaring av verneomrpådene.

Erfaringsutbvekslingen mellom verneområdeforvalterne innenfor samme region er god i dag, dette har forvalterne selv sørget for ved at en har opprettet fast dialog internt under samme Statsforvalter. Om Statsforvalterembetene selv har en felles kanal seg i mellom, der en kan utveksle erfaringer i deres rolle som arbeidgiver, kjenner ikke vi til. Det kan virke som det er ulike opplevelser mellom vernestyrene og Statsforvalterebetene, i hvor stor grad de har ressurser i form av økonomi og personell til å følger opp sitt ansvar som arbeidsgiver. Trolig vil en utredning kunne belyse ressursfordelingen mellom Statsforvalterembetene, slik at en kan prioritere å utjevne dette.

En stor del av verneområdemyndighetens oppgave er informasjonsarbeid ut til befolkningen. På 2000-tallet under skiftet fra statlig til lokal forvaltning, var det et mål om at alle større verneområder skulle ha et eget senter der kunnskapsformidling om regionens natur og verneområder skulle nå ut til publikum. Mange sentre fikk statlig autirsasjon og dermed sikret drift økonomisk. Der det finnes slike nasjonalpark-, rovdyr-, villrein- og andre -sentre, er ofte forvalterne for verneområde også lokalisert.

Oppgaven med kunnskapsformidling ble tidligere fordelt på flere statlige organer, deriblant SNO, da de hadde naturveiledning som en deloppgave. Dette er i dag ikke lenger noe SNO skal gjøre, dermed faller ansvaret på naturveiledning på andre myndigheter eller institusjoner. I de områdene en ikke har besøkssenter eller nasjonalparksenter, står verneområdeforvalter ganske alene igjen med oppgaven.

Vår mening er at en ikke kommet i mål med de ambisjonene man hadde for dagens verneforvaltningsmodell, da det fortsatt er flere større verneområder, særlig i nord-Norge, som ikke har et knutepunkt i form av autorisert besøkssenter. I Troms og Finnmark finnes det kun tre besøkssentre ut av 12 verneområder med lokal forvaltning. Jo færre slike knutepunkt som finnes innenfor hver Statsforvalter, jo mer press blir det på Statsforvalter og forvalter. Samarbeid generere synergier og gir verneforvaltningen flere strenger å spille på. Når midlene og ressursene blir presset, er det de som står alene som merker knappheten mest.

Anárjohka nasjonalpark har ingen besøkssenter eller annen knutepunkt som samarbeidspartner i de oppgavene en kunne samarbeidet om. Forvalter sitter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling, som ikke har samme arbeidsfelt som det verneområdeforvaltningen har. Det finnes et lokalt SNO kontor med to ansatte et steinkast unna, som en hadde hatt større utbytte av å samlokaliseres med. Om en er bevisst i å se mulighetene for å smalokalisere ulike offentlige eller kommunale stillinger med sammenfattende arbeidsoppgaver, vil en kunne hente ut synergier i større omfang enn i dag dersom en prioriterer det. Dette er mulig under dagens forvaltningsmodell, dersom viljen, ressursene og midlene styrkes der en enda ikke har kommet i mål. For å prioritere dette må man ha kjennskap til dagens situasjon for å finne løsninger som styrker forvaltningen av verneområdene i fremtiden. En evaluering vil kunne belyse forskjellene mellom landsdeler og regioner, som grunnlag for hvor en behøver styrke ressursbruken.

Konkret tilbakemelding

Anárjohka nasjonalparkstyre ønsker en styrking av dagens forvaltningsmodell, der fordelingen av ressurs og prioritering jevnes ut, slik at forutsetningene for lokal forvaltning av verneområdene blir lik over hele landet. En kan ikke straffe de med få ressurser, de uten besøkssentre eller de som sitter alene på enmannskontor, når målsetningen var at alle skulle få samme utgangspunkt med tanke på ressurs, fasiliteter og prioritering. En opplever i dag det er en gjennomgående trend at det blir mindre og mindre ressurser i forhold til de oppgavene som skal gjennomføres, noe regionene, verneområdene og Statsforvalterembetene som er mest utspredt taper på.

1. Anárjohka nasjonalparkstyre forutsetter at en ikke endrer forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og lokalt plassert forvalter.
    - Styret ønsker fortsatt råderett over forvalternes oppgaver og arbeidsinnhold.
    - Styret ønsker ikke ta over arbeidsgiveransvaret.
    - Oppfølging av forvalter bør spisses der arbeidsgiver har tilstrekkelig med tid og ressurser til å følge opp arbeidsgiveransvaret.

2. Ting kan bli bedre, men det er trolig et behov for å evaluere dagens ordning, før man bestemmer seg for fremtidig organisering. En har jo enda ikke kommet i mål med dagens forvaltningsordning når en ser på ressursfordelingen. Ikke alle

verneområder har nasjonalparksenter eller besøkssenter. Ikke alle sitter samlokalisert med andre relevante stillinger, mange sitter på enmannskontorer uten fysisk tilknyttning til relevante stillinger (SNO eller andre miljøfaglige, offentlige stillinger). Hjelper ikke å endre organisering uten kunnskap om hva som bør og kan forbedres i dagens organisasjon. Evalueringen bør:

- involvere alle parter, bør ha en bred sammensatt gruppe der alle landsdeler er representert (Miljødirektoratet, Statsforvaltere, verneområdestyrer, forvaltere).

3. Det virker som det er store forskjeller på hvordan de ulike Statsforvalterembetene i landet har av ressurser og hvordan de kan prioriterer sin oppfølging av verneområdeforvaltere. I Finnmark oppleves et klart tidsskille før og etter at Statsforvalterembetet i Finnmark ble slått sammen med Troms (2021). En opplevde en mer tydelig rollefordeling, tettere oppfølging og prioritering fra arbeidsgiver før embetene ble slått sammen. Kan dette være fordi Statsforvalteren i Troms og Finnmark ikke har like mye ressurser samlet sett, som det hver av Troms og Finnmark hadde før sammenslåingen? Om en ønsker å belyse om det faktisk er uønskede forskjeller mellom verneområdene i landet, bør en se på totalressursen for verneområdene fordelt mellom landsdelene. Har Statforvalterembetene samme ressurstilgang og kapasitet (midler, stillinger osv) i oppfølgingen av verneområdeforvalterne?
    - Belyse hver Statsforvalters ressursbruk, ressurstilgang, oppfølging og kostnader til administrasjon, oppfølging og forståelsen av forvalternes arbeidsforhold og hverdag (alt ifra systemstøtte, arkiv, økonomi, involvering, adminisstrasjon, kontorleie, permisjoneer, stillingsutlysninger, lønn mm).
    - Se dette i lys av hvilke andre medressurser, utenom Statsforvalter, verneområdene har i arbeidsverdagen (sitter forvalter alene, finnes det et besøkssenter for verneområdet, er det samlokalisering av forvaltere, samlokalisert med SNO eller andre relevante fagmiljø) og om det er mulig å samhandle eller samlokalisere med andre relevante stillinger som allerede befinner seg på samme sted.

4. Forvaltningsmodellen har mangler i systemene fra arbeidsgiver siden i dag, alt er satt inn i eksisterende systemer tilpasset Statsforvalterne. Nasjonalparkstyrene er et eget juridisk organ, som ikke like lett kan innlemmes under Statsforvalternes systemer og retningslinger. Dette fører til en rolleblanding både internt og eksternt. Evalueringen bør kartlegge:

- evt rolleblanding internt og eksternt (arkivsystem, oppfølging av saker som kommer inn til post/arkiv, avsender på vedtak fra arkiv og e-post, interne retningslinjer, økonomi).
- mulighetene for å bearbeide eksisterende administrasjonssystemer tilpasset forvaltningsformen (en har forsøkt å belyse behovet om eget arkiv og domene mtp avsender på vedtak og e-post, der en får tilsvar om at dette ikke lar seg gjennomføre).
- behov for å utvikle en egen administrasjon med egne systemer tilpasset verneområdene (arkiv, e-post, økonomi administrasjon).

En evaluering vil kunne svare ut en del utfordring en har hatt, hvilke forskjeller som faktisk er mellom de ulike verneområdene og regionene, med tanke på tilgjengelig totalressurs. Resultatene vil belyse om man har nådd målene en satt for forvaltningsmodellen og eventuelle prioriteringer en må gjøre for å styrke forvaltningen av verneområdene med de ressursene som er tilgjengelig.

Med hilsen

Johan Anders Somby
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Norges
nasjonalparkkommuner

Besøksadresse
Botten Hansens gate 9
2670 Otta

Postadresse
Botten Hansens gate 9
2670 Otta

Kontakt
Sentral +47 61 21 12 00
Direkte +47 97422461
post@npkl.no
Organisasjonsnummer 914 889 375

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 23/2148-

Dato 10. februar 2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets forespørsel om innspill til en mulig utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne. Vi anerkjenner viktigheten av en velfungerende forvaltning for å sikre god tilstand i verneområdene og ønsker å bidra med våre synspunkter.

For at arbeidsgiver skal kunne oppfylle sine forpliktelser, må det tilføres nødvendige ressurser slik at oppdraget kan løses på en tilfredsstillende måte. Forvalteren spiller en avgjørende rolle i dette samspillet, der dialog, samarbeid og samhandling er viktig.

Det må være tilstrekkelig kapasitet til å ivareta arbeidsgiverrollen, inkludert:

- Faglig støtte, herunder gjennomføring av felles samlinger.
- Tilstrekkelig tid til å være en ressurs for forvalterne og ivareta deres interesser.
- En rolle som fungerer som "olje i maskineriet" for å sikre god samhandling.
- Håndtering av organisatoriske oppgaver.

Dagens situasjon er sårbar, særlig når det gjelder kapasitet til felles samlinger, nettverksbygging og faglig utvikling. Arbeidsgivers faglige fellesskap er viktig, men dette fellesskapet kan i praksis kun ivaretas hos Statsforvalteren og Miljødirektoratet, ikke i en kommune eller i et nasjonalparkstyre.

Vi mener at arbeidsgiveransvaret ikke bør gis til et fåtall statsforvaltere, og at nasjonalparkstyrene som arbeidsgivere er en uaktuell løsning. Det er viktig at en eventuell endring fører til bedring og ikke skaper usikkerhet.

I Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104) gir departementet uttrykk for å styrke forvaltningsknutepunktene gjennom relokalisering av forvaltere og at nye stillinger som forvaltere plasseres lokalt i knutepunkter nær verneområdene. I denne sammenhengen er det nødvendig å klargjøre planene for forvaltningsknutepunktene. Hvor mange skal etableres? Hvor skal de plasseres? Hvilke aktører skal inngå? Hvordan skal de fungere i praksis? Her er kommunene og besøkssentrene viktige partnere for å lykkes best mulig med helhetlig forvaltning og bred verdiskaping. Deres roller må tas på alvor.

Vi ser behov for at en eventuell utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne inneholder:

- En vurdering av hvordan arbeidsgiverrollen best kan organiseres for å sikre forutsigbarhet og stabilitet i forvalterrollen.
- En klar definisjon av arbeidsgivers mandat og rolle.
- En analyse av hvordan ulike aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker" kan samhandle mer effektivt.
- En vurdering av behovet for ressurser og støtte for å sikre at forvaltningen av verneområdene blir mest mulig kunnskapsbasert og effektiv.

Forvalternes arbeidshverdag er i dag ikke optimalt organisert. Faglig oppfølging av nasjonalparkforvalterne er tatt ut av oppdraget til Statsforvalteren fra 2024, noe som er uheldig for en helhetlig arbeidsgiverrolle. Om ikke dette endres til det bedre vil det ha liten betydning hvem som har arbeidsgiveransvaret.

NPKL gjør seg nytte av forvalternes kunnskap og kjennskap aktivt i sin virksomhet og anerkjenner deres faglige kompetanse. Vi mener det er viktig at denne kompetansen blir en større del av forvaltningen og den brede verdiskapingen fremover.

Vi ser frem til en videre dialog og ber om at våre innspill blir tatt med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Ellen Schjølberg

Ellen Schjølberg
styreleder

Vedlegg:

Brevet «Utredning av organisering av verneområdeforvaltere» fra Norges nasjonalparkkommuner sendt KLD 17. desember 2024

Nasjonalparkstyret Ånderdalen nasjonalpark

Besøksadresse
Tranøy Øverbotn
9304 Vangsvik

Postadresse
Statens Hus
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 77 64 20 00
Direkte 77642220+47 48 15 22 90
fmtribi@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingve Birkeland **Vår ref.** 2024/11921 - 432.3 **Dato** 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvalterne

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Ånderdalen nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2013 har vært lokalisert i et forvaltningsknutepunkt i Sážža - Senja Naturhus i Øverbotn på Senja. Midt-Troms museum har også hatt ansatte lokalisert i Naturhuset.

Arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Slik vi leser KLDs redegjørelse for hvorfor de ønsker å gjøre denne gjennomgangen er det tydelig at det her er Statsforvalterne som har signalisert at de bruker mye ressurser på å administrere denne forvaltningsmodellen. Fra opprettelsen av de lokalpolitiske verneområdestyrene i 2011 har det vært tydelig at dette er en hybrid løsning som ikke var noe Fylkesmennene var forkjempere av og heller ikke ønsket. Det var i oppstarten satt av relativt romslige budsjetter for å innføre forvaltningsmodellen og det gjorde det «enklere» for Fylkesmennene å administrere dette. I 2015 innførte regjeringen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Målsettingen og kravene var at alle statlige virksomheter skulle gjennomføre tiltak for å bli mer effektive. Krav om mindre byråkrati og mer igjen for pengene skulle gjelde det meste av statlig forvaltning.

Sittende regjering har videreført målsettingen og kravene i reformen. Det er viktig å ha dette med seg, når vi nå ser at Statsforvalterene i større grad har begynt å problematisere deres rolle som arbeidsgiver for forvalterne og belastningen de har med administrativ oppfølging av verneområdestyrene. Miljøvernavdelingene hos Statsforvalterne har fått reduserte driftsmidler som har ført til redusert bemanning, uten at ansvarsområdet har blitt redusert.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at for å forstå de organisatoriske utfordringene som ligger i den valgte hybride forvaltningsmodellen, må man se på verktøyene både Statsforvalterne og verneområdstyrene har tilgjengelig. Vi kan ikke gå i detalj på alle disse forholdene, men uavklarte forhold/mangelfull rolleforståelser, begrenset dialog og kommunikasjon mellom forvaltning og operativt feltorgan (både lokalt og på sentralt nivå). Det er generelt for lite ressurser både menneskelig og økonomisk til å sikre en god forvaltning. Over tid vil dette slite på organisasjonen og man vil få folk som slutter i stillinger og på den måten taper man opparbeidet kompetanse som kunne vært delt med andre forvaltere.

Da de første lokale verneområdeforvalterne ble ansatt i perioden 2011-2012 var det et større fokus på faglig utvikling og opplæring, enn det vi opplever nå i 2025. Det var både nasjonale vernefagsamlinger og forvaltersamlinger. I tillegg var det egne fagdager på verneseksjonen hos Fylkesmannen i Troms. Etter sammenslåingen av Fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, har disse fagdagene for verneseksjonen falt bort. Forvalterne i Troms og Finnmark arrangerer en faglig samling en gang i året. I tillegg så arrangerer Miljødir stort sett en årlig samling for verneområdeforvalterne.

Iht vedtektene for nasjonalpark-/verneområdestyrer er styret en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til drift, skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter. Midlene overføres formelt til Statsforvalterene men benyttes av styrene. Forvalter har formell disponeringsmyndighet på vegne av styrene. Men kan ikke disponere uten at styrene har vedtatt disponering. Vi ønsker å peke på at utfordringen med økonomistyringen som er valgt, er at verneområdeforvalterne kun kan attestere innkomne fakturaer og tilsvarende sitter det en seksjonsleder og godkjenner alle innkomne fakturaer og reiseregninger fra styremedlemmer før en Controller/saksbehandler på økonomi behandler og effektuerer utbetalingene.

Dette er eksempel på strukturelle og organisatoriske forhold man må ta tak i utredningen og her kan man redusere belastningen på Statsforvalteren betydelig. En løsning kan være at det for forvalterne i Troms og Finnmark etableres en egen seksjon med egn seksjonsleder.

KLD har lagt forutsetning for utredningen at verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene og med en målsetting om å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer.

Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker å stille spørsmål til både Miljødir og KLD om hvilke virkemidler de har benyttet for å få utvikle et sterkt lokalt knutepunkt på Senja?

Det er veldig mange verneområder i Senja kommune med Ånderdalen nasjonalpark og de 25 andre verneområder i kommunen. Det burde være muligheter for å utvikle et robust og faglig knutepunkt med både forvaltere og operativt naturoppsyn (SNO). Senja kommune har tidligere fått tilbud om å overta forvalteransvaret for de mindre verneområdene i kommunen. Det følger ikke med noen ressurser til å ta på seg denne forvalteroppgaven. Her mener vi at KLD burde stimulere kommunene til å ta over forvalteransvaret ved å tilføre kommunene ressurser til å ta på seg en slik forvalteroppgave. Lokale forvaltere for de andre verneområdene på Senja ville vært med å utvikle forvaltningsknutepunktet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) har definert Forvaltningsknutepunktet i Øverbotn (Sážža – Senja naturhus) som et viktig informasjonspunkt og et «nav» i besøksforvaltningen for de mindre verneområdene på Senja. SFTF har foruten nasjonalparkforvalteren ingen ansatte som er lokalisert ved forvaltningsknutepunktet. Ånderdalen nasjonalparkstyre har gitt innspill i høringsprosessen til Andfjorden marine verneområde at ved opprettelsen av et verneområdestyre for Andfjorden og lokalisering av forvalter, burde gjøres i en samlokalisering på Senja. Dette vil kunne gi to forvaltere samlokalisert i ett knutepunkt, som deler arbeid for to styrer og fordeler oppgaver ut fra kapasitet og kompetanse. Samlokalisert sammen med besøkssenter nasjonalpark og SNO. Også flere andre regionale og lokale institusjoner (museum, kulturenhet kommune, turistinformasjon mv). Vi mener dette vil kunne danne et velfungerende knutepunkt som kan oppfylle målene som settes for prosessen med omorganisering. Dette er en modell som bla.er etablert og fungerer veldig bra i Nordreisa i Halti bygget.

Siden begynnelsen av 2000-tallet har Tranøy kommune og Senja kommune flere ganger søkt om å få etablert et statlig autorisert besøkssenter på Senja. Tilbakemeldingene fra Miljødir har vært at søknad og innhold har vært veldig bra, men at man ikke har nådd helt opp i konkurransen. Vi har erfart gjentatte ganger ved opprettelsen av nye besøkssentre at det har blitt realisert som et resultat av politisk lobbyering av statssekretærer og/eller andre sentrale politikere, med lokal tilknytning til de nye sentrene.

Besøkssenter nasjonalpark skal formidle informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene. Det er et viktig verktøy for verneforvaltningen, men som bare et fåtall av vernemyndighetene har fått til rådighet. Vi har for eksempel på Senja ikke opplevd at noen av de autoriserte besøkssentrene i regionen har kommet med tilbud eller forespørsel om samarbeid. Ånderdalen nasjonalparkstyre støtter KLDs målsetting om å få et tettere samarbeid med besøkssentrene og bedre fungerende knutepunkt, men da må det settes av rammer til dette, slik at det ikke bare blir et verktøy for noen få og privilegerte.

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO er en avdeling av Miljødirektoratet. Ledelsen holder til i Trondheim, mens det heltidsansatte lokale naturoppsynet har arbeidssted tilknytning sitt geografiske oppsynsområde. For Ånderdalen nasjonalpark er nærmeste lokal SNO lokalisert på Setermoen i Bardu eller i Tromsø. *Fagansvarlig store verneområder* i SNO er lokalisert på Storslett i Nordreisa kommune, ca. 30 mil fra Ånderdalen nasjonalpark og forvaltningsknutepunktet på Senja. Dialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO foregår derfor i stor grad gjennom portalen Naturoppdrag og to planmøtene i året ifbm bestilling og planlegging av naturoppsyn. Ånderdalen nasjonalparkstyre er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig naturoppsyn i nasjonalparken og ser at selv om det er en betydelig økning av besøkende de siste 5-10 årene, så har faktisk tilstedeværelsen av naturoppsynet blitt mindre de siste årene. SNO definerer seg selv som miljøforvaltningens operative feltorgan, men på Senja og i Ånderdalen nasjonalpark er dette et feltorgan som ikke fungerer tilstrekkelig som et viktig forvaltningsverktøy. Hvert år kommer det nasjonale føringer som SNO må prioritere. Dette fører til at tilgjengelig tid til naturoppsyn i verneområdene blir svært liten.

Ånderdalen nasjonalparkstyre opplever også at det er forskjell innad i SNO på hvilke oppdrag som kan defineres inn under naturoppsyn etter lov om statlig naturoppsyn. Et eksempel på dette er hvordan skjøtselebegrepet brukes veldig forskjellig. Klopplegging i Ånderdalen blir av SNO definert som tilrettelegging og nasjonalparkstyret må derfor kjøpe denne tjenesten fra andre enn SNO. I andre verneområder, er klopplegging definert av SNO som skjøtsel og er en viktig oppgave for lokal SNO. Ånderdalen nasjonalparkstyre anmoder om at det kommer tydelig nasjonale føringer på dette fra Miljødir/SNO.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i hovedsak på Statskog SF grunn. Fjelltjenesten gjennomfører grunneieroppsyn, men SNO gjør også tjenestekjøp av Fjelltjenesten ifbm naturoppsyn i nasjonalparken. Fjelltjenesten er samlokalisert med øvrige Statskog ansatte på Moen i Målselv kommune.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at naturforvaltningen som Statsforvalterene og de lokale verneområdestyrene har ansvaret for, ikke er rigget hverken organisatorisk eller økonomisk for å møte de utfordringene man står i og som man vet i fremtiden vil øke i omfang. Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsmodell er å foretrekke, men det må tilføres mer ressurser og det må gjennomføres en del organisatoriske grep for å forenkle og gjøre forvaltingen bedre og mer robust for fremtiden.

KLD ønsker å invitere styrene til å bidra i arbeidet. Det bør etableres en arbeidsgruppe med repr fra forvaltere i hver «region» som kan bidra inn i arbeidet. Forvaltere som fagmiljø. Det pekes på et behov for bedre mulighet for veiledning av forvaltere. Uten at det presiseres hva dette betyr i praksis. Mange av forvaltere som er ansatt har lang fartstid i systemet og sitter på en fagkompetanse som kan anvendes inn i arbeidet med utredningen Miljødir skal gjennomføre. Forvalterne må ses på som en ressurs som kan bidra til å utvikle

forvaltningssystemet faglig og organisasjonsmessig og som ikke bare trenger veiledning, men som også kan bidra til utvikling.

Tilsvarende er det viktig at seksjonsledere hos Statsforvalterne som i dag har størst kontaktflate med verneområdeforvalterne trekkes inn i arbeidet. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) leverer administrative tjenester til alle Statsforvalterne og verneområdestyrene. Dette gjelder bla IKT, økonomistyring og arkivsystemer. Dette er viktige verktøy som ikke alle er tilpasset driften av de lokale verneområdestyrene. Det må gjøres en gjennomgang og behovsprøving av alle verktøyene STAF administrerer.

Dersom KLD mener at det er viktig å ha robuste forvaltningsknutepunkt bør man tydelig definere hva man mener med et forvaltningsknutepunkt skal inneha av funksjoner og fagpersonell. KLD eller Miljødir/SNO har for eksempel på Senja ikke bidratt til å få samle flere fagpersoner til forvaltningsknutepunktet.

Etablering av et besøkssenter nasjonalpark vil være en katalysator for at man kan få etablert et større fagmiljø til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune jobber nå strategisk på mange plan, bla er de den første kommunen i Norge som har opprettet en egen stilling som besøksforvalter. Senjaregionen opplever en voldsom vekst i reiselivet med en omsetning på 560 mill i reiselivet i 2023. Senja kommune jobber nå med å utrede en egen driftsorganisasjon som skal drifte all av friluftslivets infrastruktur i kommunen. Senja parkvesen eller Senja naturtjenester er arbeidstittel for denne driftsorganisasjonen. Det ligger i planene at denne driftsorganisasjonen skal være lokalisert i Øverbotn og i tilknytning til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune har vedtatt at de skal satse på å utvikle Øverbotn som et besøkssenter for kultur og natur og som et forvaltningsknutepunkt. Ånderdalen nasjonalparkstyre er veldig positive til dette og ser at dette vil styrke samarbeidet mellom kommunen og nasjonalparkstyret.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at med en nasjonalpark og 25 andre verneområder i Senja kommune, igangsatt verneprosess med å få etablert Andfjorden marine verneområde, økende bruk og ferdsel, er det behov for mer tilstedeværelse av naturoppsynet og av den grunn bør SNO etablere kontor i tilknytning til Forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette vil kunne føre til reell tilstedeværelse av naturoppsyn i Senja regionen.

Ånderdalen nasjonalparkstyre anbefaler at det ved opprettelsen av Andfjorden marine verneområde med eget verneområdestyre og verneområdeforvalter, fattes vedtak om at det skal samlokaliseres i forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette nettopp for å styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvalterne utgjør, det vil danne grunnlag for å øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne. I tillegg vil man kunne få mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. Sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder. Tilsvarende bør KLD også stille med ressurser til Senja kommune slik at de kan ta over forvaltningsansvaret over de mindre

verneområdene på Senja. Dette kunne ført til en egen forvalter knyttet til et forvaltningsknutepunkt på Senja.

Avslutningsvis vil Ånderdalen nasjonalparkstyre fremholde at vi har god tro på at man kan få til en god forvaltning av de lokale verneområdene i Senja kommune. Forutsetningen er at man må forsøke å se helhetlig på dette og ha fokus på å bygge opp sterke forvaltningsknutepunkt med tilhørende besøkssenter. Det fordrer samarbeid og villighet til å tenke nytt innenfor alle forvaltningsnivåene.

På vegne av Ånderdalen nasjonalparkstyre

Line Miriam Haugan
Styreleder

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ
Sametinget - Sámediggi	Àvjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM

Verneområdestyret
for Kvænangsbotn
og Navitdalen
landskapsvernområder

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark,
Statens hus, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett eller
Arres Næringsbygg,
Sørstraumen.

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 90660709
rune.benonisen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Saksbehandler Rune Benonisen **Vår ref.** 24/11922 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 10.02.2025

Innspill – prosess med utredning til organisering av verneområdeforvaltere sin oranisastoriske tilknytning

Dette er et samlet innspill fra hhv Reisa nasjonalparkstyre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder. Styrene har hver seg gitt godkjenning av innspillet.

Begge styrene støtter Departementet at det er behov for å evaluere og utvikle organisatorisk tilknytning til forvaltere. Det vil uansett kunne gi nyttig informasjon, uavhengig av om flertallet mener dagens ordning fungerer bra eller ikke.

Klargjøre målsetting for en omorganisering – er det behov for styring av ressurser som er hovedsaken?
I brevet fra departementet nevnes 5 punkter for hva en vil oppnå med prosessen. Det synes som at departementet ønsker mulighet til å styre og fordele forvalternes arbeidskapasitet i større grad enn i dag, mellom styrer. Dette er i tråd med Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104).
Hvis dette er bakgrunn for behov om omorganisering, mener vi klargjøring av arbeidsgivers rolle og funksjon ovenfor forvaltere, er minst like viktig som *hvem* som er arbeidsgiver.

Hvis en ny organisering for eksempel medfører at flere forvaltere enten samlokaliseres eller får med-ansvar for flere styrer sine ansvarsområder bør utredningen ta stilling til;

- Er det behov for en sterkere og mer avklart ledelse som har mandat og kompetanse til å fordele ressurser.
- Praktisk mulighet for samlokalisering av to eller flere forvaltere i fagmiljø gjerne sammen med oppsyn og besøkssenter og med tett kobling til kommuner med np-kommunestatus.
- Størrelse på “samarbeidsregioner” - hvor mange styrer inngår?
- Behov for endring av styrenes vedtekter og forvaltere sin arbeidsinstruks

Behov for utredning av dagens status
Det synes å være forskjell hvordan dagens ordning med arbeidsgiver hos Statsforvaltere oppleves og hvordan det fungerer. Det bør da søkes avdekket hva som oppleves som bra og hva som er utfordrende. En bør også se om det er regionale forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Vi mener det er viktig at både styrene og forvalterne involveres i dette arbeidet.

Innspill til framtidig ordning – se til andre land?
Begge styrene er samstemt om at løsning hvor styrene er arbeidsgiver ikke er ønskelig. Det vil være for ustabilt og vil ikke føre til mer lik forvaltning og med flere negative konsekvenser for ledelse og styring.

Ut over dette er det vanskelig å ha klare meninger om framtidig organisering skal knyttes til Statsforvalter eller annen ordning knytta til Miljødirektoratet. Vi ser det hensiktsmessig at to alternativer utredes og beskriver fordeler og ulemper med begge.

I møte 9.januar var det mange som trakk fram et ønske om at Statsforvaltere også framover er arbeidsgiver - “fordi det fungerer”. Sett ut fra kjennskap til organisasjonene kan det synes fordeler også med en ordning knytta til Miljødirektoratet. Kanskje særlig på det rent faglig. Miljødirektoratet og lokale forvaltere er på alle vis tettere koblet sammen faglig enn med Statsforvaltere.

Det kan da være at en sterkere organisatorisk kobling mellom forvaltere og Mdir vil gi mulighet til fagutvikling og styrket kompetanse for eksempel ved at kompetansen mellom de organisatorisk ledd, og informasjonsflyt, bedres. Likeså vil dette kunne etableres sterkere fagenheter som virker over hele landet. Dette vil en neppe kunne oppnås ved å ha Statsforvalteren som arbeidsgiver. En vil da kun ha “fagnettverk” som er en løsere og mer uforpliktende form for samarbeid og erfaringsutveksling. En organisering under Miljødirektoratet kan bety at forvaltere kan organiseres mer på måten en er organisert knytta til forvaltning av verneområdene i Finland (Metsähallitus).

I Finland er det inn til nylig vært en organisering av verneområdeforvaltningen hvor ansatte tilhører en fagenhet (eks planlegging eller skjøtsel av naturmangfold) med en fagleder på nasjonalt nivå. Videre tilhører hver enkelt en regional enhet hvor de ansatte er organisatorisk tilknytta. Oppgaver blir da løst med hjelp av ressurser innenfor en geografisk region (nasjonalparkområde) men med sterk forankring til sin fagenhet. Det hører med til historien at en i løpet av siste år er denne organiseringen gjort om på, og det regionale tilknytningen er tatt bort og ansatte er forankret i sitt fag-team og løser oppgaver i hele landet. Dette er ikke gjort fordi tidligere orgaisering av dårlig eller ikke fungerte. Men siste to års store økonomiske kutt har gjort det nødvendig å endre antall ansatte.

I Sverige likner de mer på den norske modell. Det kan i alle tilfeller være hensiktsmessig å se på hvordan en er organisert andre land.

Erfaringer fra Reisa og Kvænangsbotn og Navitdalen
Reisa NP styre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen hadde ved oppstart i 2012 en felles forvalter som virket alene ca 4 år. I 2016 kom det inn en forvalter nr 2. Begge styrene bestemte at begge forvalterene kunne arbeide ut fra et felles hovedkontor på Haltibygget på Storslett og ha faste kontordager på kontor i Kvænangen (6 mil unna). Forvalterne fordeler oppgaver mellom seg ut fra kompetanse, erfaring og kapasitet, mer eller mindre sømløst mellom styrene. En av forvalteren har det administrative ansvar og er "hovedkontakt" for hvert sitt styre. Men det er stor grad av samhandling mellom forvalterne. Dette anses som en god løsning for faglig arbeidet og ved at styrene opplever noe mindre sårbarhet ved fravær og bytte av ansatte. Det kan tenkes at fordeling av ressurser kan være et tema hvis det ene styret "forfordeles" ved at det er flere prosjekter, flere saker og mer tilstedeværelse i det ene området foran det andre. Dette har ikke vært et viktig tema i vårt område, men kan tenkes å være en problemstilling.

Det kan også nevnes at vi er del av et velfungerende forvaltningsknutepunkt. Hvor det er besøkssenter, kontor for oppsyn (Statskog/Fjelltjenesten) i tillegg til en hel rekke av andre institusjoner som både virker i Kvænangen og Nordreisa som vi samarbeider med om formidling, tiltak og prosesser. Det er nok ikke mulig å etablere slike store forvaltningsknutepunkt over alt, men en kan og bør dra nytte av erfaringer som er gjort i de forvaltningsknutepunktene som er organisert slik som dette.

Med hilsen

For
Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Reisa nasjonalaprkstyre

Rune Benonisen (forvalter)

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vega
verneområdestyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Ærfuglveien 1
8984 Vega

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547802
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/vega

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anja Hennie Halmøy Fredriksen **Vår ref.** 2024/8852 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 07.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Vega verneområdestyre

Innspill fra Vega verneområdestyre
Vega verneområdestyre viser til brev datert 5. desember 2024 og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i etterkant av møte 21. januar 2025.

Verneområdestyret ble etablert i 2011 og har hatt samme verneområdeforvalter siden oppstarten, med unntak av en permisjonsperiode på 2,5 år da forvalteren arbeidet som naturforvalter hos Sysselmesteren på Svalbard. Styret har dermed betydelig erfaring med lokalpolitiske, sammensatte verneområdestyrer og en lokalt forankret verneområdeforvalter. Generelt er vi svært fornøyd med denne forvaltningsmodellen, som sikrer nærhet til kommunens administrasjon og brukerne av verneområdene.

Siden oppstart har vi hatt et godt samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, både i forbindelse med ansettelseshåndtering og som del av deres arkiv- og økonomisystem. Vi har også hatt et konstruktivt samarbeid med andre nasjonalparkstyrer, særlig når det har vært behov for støtte fra andre verneområdeforvaltere i regionen. I tillegg har vår verneområdeforvalter mottatt god faglig støtte fra miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Nordland.

Til tross for dette ser vi rom for forbedring, spesielt når det gjelder faglig utvikling og støtte til verneområdeforvalteren. Behovene til verneområdeforvaltere er ulik i forhold til behovene til ansatte i miljøvernavdelingen. Vi mener det trengs et sterkere regionalt og nasjonalt knutepunkt med dedikerte ressurser for verneområdeforvalterne. Dette knutepunktet bør blant annet ivareta:

- Administrasjon og organisering av faglige behov.
- Planlegging av treffpunkt, grupperinger, samlinger og veiledning.
- Tilrettelegging for erfaringsdeling på tvers av fylkesgrenser.

En slik ordning vil gi verneområdestyrene større trygghet for at forvalternes faglige behov blir ivaretatt.

Vega verneområdestyre samt forvalter deltar gjerne videre i prosessen for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Med hilsen

Anja Hennie Halmøy Fredriksen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Verneområdestyret Nordkvaløya-Rebbenesøya landskapsvernområde

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stine Emilie Alfonsdatter Nøding **Vår ref.** 2024/11924 - 432.2 **Dato** 10.02.2025

Angående brev og møte om utredning om organisering av verneområdeforvaltere

På møtet 21. januar 2025 og i brevet av 5. desember 2024 ble det uttrykt ønske om utdypende tilbakemelding på organisering av verneområdeforvaltere fra styrene.

Det var mange ulike meninger om arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere fremdeles skal ligge hos Statsforvalterne, eller om det skal organiseres på en annen måte. Nordkvaløya-Rebbenesøya verneområdestyre er skeptisk til å fortsatt ligge under Statsforvalteren. Hovedgrunnen til dette er at det er stor rolleforvirring blant folk. Når verneområdestyret sender brev elektronisk adresseres det i Digipost som «brev fra Statsforvalteren». Forvalters e-post har domene «@statsforvalteren.no», og postmottak og sentralbord for verneområdestyrene er hos sin respektive Statsforvalter. Vi opplever at dette gjør Verneområdestyret lite synlig og undergraver den lokale forvaltningen da Styret og forvalter ansees som del av Statsforvalteren.

I møtet 21. januar 2025 virket det også som at flere anser Statsforvalterene som lokal forankring og lokalt forvaltningsledd. Dette mener vi er helt feil. Statsforvalteren er regional og nasjonal etat, ikke lokal. Det er Styret som er den lokale forankringen for de store verneområdene. Dette må komme bedre frem.

Nordkvaløya-Rebbenesøya Verneområdestyre mener også at det er uheldig at Norges 68 forvaltere med samme stilling skal være fordelt på flere ulike arbeidsgivere i hele Norge, med ulike arbeidsvilkår og ulike lønnsvilkår. Siden Statsforvalteren har personalansvar for forvalter setter de føring på hva som er tillatt og ikke, når og hvordan man kan jobbe, hvordan timer føres, hva som gjøres og hvem som får avgjøre hva som kan/skal gjøres varierer fra embete til embete. Det er situasjoner hvor Miljødirektør hos Statsforvalteren må skrive under på avtaler Verneområdestyret gjør for arbeid i sine verneområder. Det

legges også begrensinger på hva Verneområdestyret kan kjøpe basert på hvilke føringer hvert enkelt Statsforvalterembete har.

De forvalterne som har hatt disse jobbene en stund og de styremedlemmene som har vært i styrer over flere perioder har vært hatt flere ulike direktører på Miljøavdelingen hos Statsforvalteren (og tidligere Fylkesmannen). Den generelle erfaringen er at man bestandig har blitt sett på som en klamp om foten som ikke kommer med nok midler til å være verdt bryet. Det blir også stadig mindre kontakt fra miljødirektør til styreleder om forhold som arbeidsvilkår, lønns og medarbeidersamtaler.

Nordkvaløya-Rebbenesøya verneområdestyre mener at en samling av alle forvaltere i én organisasjon vil styrke samarbeidet mellom forvalterne, fremme kunnskapsutveksling og sikre en mer helhetlig og lik forvaltningspraksis i hele landet, med lokale tilpasninger. En slik løsning vil også gi alle forvaltere like arbeids- og lønnsvilkår.

Dette vil også gjøre at Statsforvalterne, som er presset på midler, ansatte og kapasitet, får frigjort en god del tid og arbeidskraft. I tillegg vil forvalterne slippe å måtte delta på tidstyver som avdelingsmøter og virksomhetsplanlegging som ikke er relevant for forvalterne og styrets arbeid.

De færreste forvaltere sitter hos eller veldig nær «sin» Statsforvalter. Mens noen er samlet på nasjonalparksentre og besøkssentre, sitter de fleste desentralisert på lokale kontorer i distriktene, ofte alene. Dette gjør arbeidshverdagen digital uansett hvem man svarer til. Det vil også for eksempel gå like mange dager til en avdelingssamling hos Statsforvalteren i fylkessentrum som til en eventuell samling for alle forvalterne i Trondheim eller en annen plass i Norge.

Uansett hvilken løsning man ender opp med så er det en del ting vi mener må forbedres:

- Minimum må det bli en felles ordning for arbeidsforhold (føring av arbeidstid, nødvendige kurs for feltarbeid, føringer for jobb i felt osv.) og like lønnsvilkår for alle forvaltere i hele Norge uavhengig av embetstilhørighet.
- Det må opprettes et eget/egne domene(r) for verneområdene i Norge til bruk i e-poster, som avsender av brev og henvendelser og mottaksadresse for arkivet for verneområdestyrene. Så Verneområdestyrene etableres som en egen enhet og ikke en del av noen andre (i dette tilfelle Statsforvalteren).
- Styreleder må involveres i personalsaker som lønn, medarbeiderundersøkelser o.l.

- Det må etableres en felles møteplass for alle verneområdeforvalterne i Norge, månedlig felles møte eller lignende, som sørger for felles kunnskapsløft og kunnskapsutveksling.
- Lederstruktur må organiser så forvalterne ikke tar for mye tid fra annen jobb hos organisasjonen med arbeidsgiveransvaret eller at forvalterne nedprioriteres fordi nærmeste leder ikke har tid nok til alt og alle.

Mona Benjaminsen
styreleder

Anders Tørresen
nestleder

Marit Pettersen
styremedlem

Frank Dalan
styremedlem

Sølen verneområdestyre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/solen

Klima - og miljødepartementet

Saksbehandler Hilde Nystuen Vår ref. 2024/13640 432.0 Deres ref. Dato 06.02.2025

Innspill fra Sølen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 5. desember 2024 vedrørende utredning av organisering av verneområdeforvaltere og med invitasjon til møte 21.januar 2025.

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter deltok i møtet den 21. januar. Sølen verneområdestyre drøftet saken i møte 3. februar og har følgende innspill til uredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Bakgrunn

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariat for verneområdestyrene. I dag er det 68 forvaltere fordelt på 49 styrer og hvor arbeidsgiveransvaret ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen. KLD mener det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet vil gi Miljødirektoratet et oppdrag på å gjennomføre en slik utredning.

<u>Oppsummering bakgrunn</u>

- 2010 – lokal forvaltningsmodell opprettet. Forvaltere ble ansatt hos Statsforvalterne for at de skal ha et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning, arkiv og IKT tjenester, personaloppgaver og håndtering av vakanser/fravær o.l.
- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter ble tydeliggjort
- Stillingsinstruks for forvalterne ble revidert

- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: «*forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.». Lokalpolitiske verneområdestyrer fungerer i all hovedsak godt.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

Det er i dag et ulikt antall forvaltere i de ulike Statsforvalterembetene, ujevn belastning og arbeidsmengde på forvalterne og det er ulik grad av samordning på tvers mellom forvalterne i de ulike verneområdene. **Samhandling mellom forvaltere er viktig for kunnskapsdeling og enhetlig forvaltningspraksis.**

Det er ønskelig derfor å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvaltningen med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene:

1. *«…Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»*

   KOMMENTAR:
   Vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Dialog og kontakt med Statsforvalteren har vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

   Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også senere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc. Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

2. *«…Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning…»*

KOMMENTAR:
I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet (14 stykker) har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra Miljødirektoratet og andre. Dette er et viktig fagfelleskap i disse stillingene. I tillegg er det viktig å ha kontakt på tvers av fagfelt på et regionalt nivå og nasjonalt.

Departementet ønsker:

…å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringen av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering - med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

….. for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR:
For verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos Statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere.
For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles en tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvalterne.

Samarbeidet med STAF (arkiv, IKT, rammeavtaler mm) fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om forvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

… alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 49 styrene.

KOMMENTAR:
Faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling. Og her kan Statsforvalteren i Innlandet vise til meget gode erfaringer.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt, da det vil svekke et viktig fagmiljøet og fellesskap blant forvalterne og annen relevant kompetanse på et regionalt nivå.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne. Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Prosessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR:
Det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte

verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordningen ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Oppsummering fra møtet 21. januar

I møtet 21. januar deltok de aller fleste styrene med taletid. Flertallet var veldig godt fornøyd med dagens modell. Spesielt godt fornøyd var de i Innlandet fylke, Vestland fylke og nasjonalparkene langs kysten i Sør-Norge. Styrene opplever meget godt samarbeid og god dialog med Statsforvalteren, at de fungerer som gode, moderne arbeidsgivere og har velfungerende og effektive systemer rundt IKT, saksbehandling, økonomi mm. Det er ikke ønskelig for styrene å ha arbeidsgiveransvaret for forvalterne. Det er heller ikke stemning for at forvalterne skal være organisert under Miljødirektoratet. Derimot var det bred enighet om at dagens modell, 0-alternativet, må vurderes/evalueres/utbedres.
Det er viktig å se på det som i dag faktisk fungerer bra og heller ha fokus på å styrke dagens modell. Det er ikke ønskelig med en omfattende omorganiseringsprosess.

Det ble understreket at styrene er avhengig av kompetente forvaltere og at forvalterne må ha gode fagmiljøer – både mellom forvaltere og med fagmiljøene hos Statsforvalteren. Årlige fagsamlinger i regi Miljødirektoratet og møtepunkter er viktig. Det er også viktig med god opplæring av styrene.

Det var også fokus på at forvaltningsknutepunktene bør styrkes med mer ressurser/gode økonomisk rammer og et godt samarbeid med SNO og besøkssentrene. Det er blant annet for lite SNO ressurser på vern i Innlandet. Statsforvalteren er også avhengig av å ha nok ressurser til å følge opp forvalterne på en god måte. Forvalterne sitter spredt og alene og gode kompetansemiljøer er viktig. Det må lages en robust, god organisasjon sjøl om forvalterne sitter lokalt – og derfor er det viktig at de er en del av et regionalt og nasjonalt kompetent fagmiljø.

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Innspill utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat viser til innspillsmøte arrangert av Klima- og Miljødepartementet 21. januar om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

På vegne av Tore Kravik, leder av forvaltningsstyret, sendes det inn et skriftlig innspill i forbindelse med departementets arbeid.

Innspillet ligger vedlagt.

Forvaltningsstyret takker for muligheten til å komme med innspill i denne prosessen.

Med hilsen

Vebjørn Aasand Seljord

Ordfører

Dokumentet er signert elektronisk

Vedlegg

1 2025-02-04 Innspill gjennomgang forvalterordningen KLD

Eksterne kopimottakere:

TORE KRAVIK Søre Kravik, NOREVEGEN 3629 NORE 1929

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	Postboks 325	1502	MOSS

Innspill «utredning framtidig organisering verneområdeforvaltere»

Til: Klima – og Miljødepartementet
Fra: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Dato: 04.02.2025
Sak: Innspill til utredning om framtidig organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med framtidig organisering av verneområdeforvaltere. Vi ser det som positivt at departementet ønsker en grundig prosess hvor relevante aktører får anledning til å bidra med sine erfaringer og synspunkter.

Vi ønsker i denne sammenheng å dele våre erfaringer med dagens ordning, våre vurderinger av styrker og svakheter ved eksisterende modell, samt våre tanker om hva som bør vektlegges ved en eventuell ny organisering.

Gode erfaringer med dagens ordning

Vi har gode erfaringer med dagens ordning, der forvalteren har en tydelig tilknytning til både området og de lokale aktørene. En slik nærhet er avgjørende for en god forvaltning som både ivaretar verneverdiene og opprettholder en høy grad av lokal forankring.

I vår erfaring er det lokale engasjementet en viktig styrke for verneområdeforvaltningen. Når forvaltningen oppleves som nært knyttet til de berørte lokalsamfunnene, bidrar det til større legitimitet, bedre forståelse av forvaltningens betydning og bedre samarbeid med brukerne av området. En desentralisert modell har derfor store fordeler som vi mener må videreføres.

Videre har vi gode erfaringer med samarbeidet mellom forvalter, verneområdestyret og andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO). En tett dialog mellom disse partene gir gode forvaltningsprosesser og sørger for at beslutninger er kunnskapsbaserte, praktisk gjennomførbare og lokalt forankret.

Behov for sterke fagmiljøer og nettverk

Forvalterne utgjør en relativt liten gruppe, og det er viktig at de har tilgang til et sterkt faglig fellesskap hvor de kan dele erfaringer, diskutere utfordringer og utveksle beste praksis. Vi mener derfor at det er viktig å videreutvikle ordninger for faglige nettverk og kompetanseutvikling.

Regelmessige samlinger for forvalterne er et viktig virkemiddel for å styrke nettverket og sikre kontinuerlig faglig oppdatering. Vi mener det bør legges til rette for at slike samlinger videreføres og gjerne styrkes.

Arbeidsgiveransvar og administrativ støtte

Vi mener det er avgjørende at arbeidsgiveransvaret for forvalterne forblir som i dag, særlig i områder med store statsforvalterområder. En for sterk sentralisering av arbeidsgiveransvaret kan skape avstand mellom forvalterne og de områdene de faktisk skal forvalte.

Samtidig ser vi at en mer samlet tilnærming til administrative støttefunksjoner kan være en fordel. Oppgaver som personaladministrasjon, arkivtjenester og IKT-støtte bør organiseres gjennom en eller flere overordnede enheter fremfor å ligge hos de enkelte styrene. Dette vil kunne effektivisere arbeidet, redusere belastningen på forvalterne og bidra til en mer profesjonell administrativ håndtering av forvaltningen.

Viktigheten av lokalt samarbeid

En av de største styrkene i dagens ordning er det gode samarbeidet mellom forvalterne, verneområdestyrene og andre aktører, som Statens naturoppsyn (SNO). Dette samarbeidet må videreføres og forsterkes i en eventuell ny organisering.

SNO har en viktig rolle i oppsyn og praktisk gjennomføring av tiltak i verneområdene, og forvalterne er avhengige av en tett dialog med SNO for å sikre en effektiv og koordinert forvaltning. Vi vil derfor understreke at en ny organisering ikke må svekke dette samarbeidet, men tvert imot legge til rette for enda bedre samspill mellom forvalterne og SNO lokalt.

Involvering i ansettelsesprosesser

Forvalterne spiller en avgjørende rolle i styrets arbeid, og vi mener det er viktig at styret har tillit til og en god dialog med dem som ansettes i disse stillingene. Vi har gode erfaringer med å bli involvert i ansettelsesprosesser for nye forvaltere og mener dette bør videreføres. En slik involvering sikrer at de som ansettes har de nødvendige kvalifikasjonene og forstår betydningen av lokal forankring i forvaltningsarbeidet.

Oppnevnelse av forvaltningsstyret

Vi har svært god erfaring med vår modell når det gjelder oppnevnelsen av selve forvaltningsstyret. Her vil de berørte kommunestyrene velger ut sine representanter, og dermed sammensetningen i styret. Kommunene har i alle år lagt vekt på engasjement, kontinuitet og kvalifikasjoner når disse blir valgt ut. Dette sikrer i seg selv god forvaltning i tråd med verneforskriften. Vi håper kommunene fortsatt kan beholde denne friheten til oppnevning av personer til forvaltningsstyret.

Deltakelse i referansegruppe

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat stiller seg positive til å delta i en referansegruppe i det videre arbeidet med organiseringen av verneområdeforvaltningen. Vi mener det er viktig at de som har praktisk erfaring med forvaltningen, får en stemme i utformingen av en ny modell.

Oppsummering og anbefalinger

Basert på våre erfaringer og vurderinger, vil vi særlig understreke følgende punkter:

- Det gode samarbeidet mellom lokal SNO, forvalter og styre må videreføres og styrkes.
- Forvaltersamlinger bør opprettholdes og videreutvikles for å styrke nettverket og kompetansen.
- Rollefordelingen mellom styre, forvalter og andre aktører må være tydelig for å sikre effektiv forvaltning.
- Den desentraliserte plasseringen av forvalterne er avgjørende for en god forvaltning og må videreføres.
- Styret bør fortsatt involveres i ansettelsesprosesser for forvaltere.
- Felles administrativ støtte vil kunne styrke forvalternes arbeid og sikre effektiv ressursbruk.
- Vi stiller oss positive til å delta i en referansegruppe for videre arbeid med organiseringen.

Vi ser fram til den videre prosessen og håper våre innspill vil være til nytte i arbeidet med å sikre en best mulig organisering av verneområdeforvaltningen.

På vegne av forvaltningsstyret
Tore Kravik
Leder

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte
sftlpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/borgefjell

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås **Vår ref.** 2023/14127-0 432.3 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 07.02.2025

Børgefjell nasjonalparkstyre - innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har i møte 07.02.2025 behandlet sak 1/2025 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrer. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrer og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølgning av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en det av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.

- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.
- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Med hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Samlet saksframstilling

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	1/2025	07.02.2025

Innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedtak
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrer. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrer og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølgning av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en det av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre

alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilrådning:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrer. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrer og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølgning av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en det av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Saksopplysninger
Klima- og miljødepartementet har i brev av 05.12.2024 orientert om at det er ønskelig å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert. Dette for å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet skal gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomfør en slik utredning. Før departementet utformer endelig oppdrag ønsker departementet å få innspill fra styrene til innhold i en slik utredning. Miljødirektoratets utredningsarbeid vil involvere styrene med referansegruppe og høringer til styrene, Statsforvaltere og andre aktuelle parter. I denne omgangen er det innspill og ønsker til innhold i oppdraget som kan gis, dvs. mandatet for oppdraget.

Departementet inviterte til teams-møte den 21. januar hvor alle styrene ble gitt muligheten til å gi tilbakemelding på et eventuelt oppdrag til en slik utredning, det ble satt av to minutter til hvert styre for innlegg. På møtet ble det holdt innlegg fra 38 verneområde- og nasjonalparkstyrer. Før invitasjonen til departementet sitt teams-møte ble kjent, hadde forvalteren i Trøndelag alt invitert styrelederne og nestlederne i verneområde- og nasjonalparkstyrene til fysisk styreledersameling på Stjørdal samme dag. Programmet for samlingen ble derfor tilpasset dette teams-møtet, og det ble satt av tid til drøftinger i grupper før teams-møtet. Oppsummeringen av gruppediskusjonene er vedlagt saken.

Styreleder hadde innlegg som fremgår av vedlagte notat. Siden to minutter er kort tid for å gi tilbakemelding til departementet var det mange styrer som uttrykte at de også ville gi sitt innspill i skriftlig form. Det ble derfor besluttet at skriftlige innspill kunne gis innen 10. februar. Styreleder og nasjonalparkforvalter konkluderte med at Børgefjell nasjonalparkstyre burde benytte seg av anledning med å gi skriftlig innspill. Derfor gjennomføres eget styremøte på Teams for å vedta innspill før frist.

Historisk oppsummering om innføring av ordningen
I 2010 inviterte miljøvernminister Erik Solheim kommuner med nasjonalparkareal til å delta i en ny modell for forvaltning av verneområder hvor det skulle etableres egne styrer som fikk delegert myndighet til verneforskriftene. I invitasjonen var det beskrevet hvordan styrene skulle sammensettes og hvordan prosess skulle gjennomføres. Dette var en frivillig ordning, og det var opp til kommunene å vedta om de ville delta i ordningen.

I invitasjonen ble det orientert om at utlysning og ansettelse av nasjonalparkforvaltere skulle skje så snart styrene var etablert. Forvalteren skulle ha kontorsted på et forvaltningsknutepunkt i nærheten av verneområdene vedkommende skulle forvalte. Det var en forutsetning at forvalteren skulle inngå i et fagmiljø. Her skulle det bygges opp lokale/regionale faglige fellesskap knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre hvor forvalteren ble samlokaliseres med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. Forvalters ansettelsesforhold skulle være hos Fylkesmannen ift. lønn, økonomi, arkiv, IKT-systemer mm. men det var styrene som hadde styringsrett over forvalters arbeidstid. For etablering av lokaler til forvalter var det avsatt midler i egen tilskuddordning som knutepunktkommunen kunne søke på.

Miljøverndepartementet skulle ta den endelige beslutningen om hvilke eksisterende sentre som skulle utvikles til knutepunkt, og hvor det eventuelt skulle etableres nye sentre som vil få en knutepunktfunksjon. Departementets beslutning om lokalisering av knutepunktene skulle skje på bakgrunn av innspill fra styrene.

Alle kommunene med areal i nasjonalparken takket ja til invitasjonen. I brev av 30.01.2013 ble kommunene, fylkeskommunene og Sametinget bedt om å foreslå medlemmer til nasjonalparkstyret. Konstituerende møte ble avhold 08.05.2013 på Limingen gjestegård i Røyrvik. Sak 07/13 på dette møtet var valg av forvaltningsknutepunkt. Ut fra protokoll fra møtet fremgår at valget stod mellom Grane kommune og Røyrvik kommune hvor respektive kommuner, ved ordfører ble gitt ti minutter for å argumentere for sine kandidaturer. Det var her utarbeidet prospekter på hvordan kandidatene skulle oppfylle kriteriene til Miljøverndepartementet for forvaltningsknutepunkt. Vedtaket til nasjonalparkstyret ble forslag om at Røyrvik skulle velges som knutepunkt, noe som ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer for Grane som knutepunkt. Det kan tillegges at nasjonalparkstyret hadde eget møte med Miljøverndepartementet juli 2013 ettersom det var disens i styret ang. forslag til valg av forvaltningsknutepunkt. I brev av 07.08.2013 orienterte departementet om at det var besluttet at Røyrvik ble valgt som forvaltningsknutepunkt under de forutsetningene som forelå i konseptet til Røyrvik kommune.

Stillingen som nasjonalparkforvalter ble utlyst i september 2013 med Røyrvik som kontorsted. Tilsetting ble foretatt i desember 2013, og forvalter tiltrådte stilling 3. mars 2014.

I 2013, det vil si tre år etter etablering av de første verneområdestyrene gjennomførte Riksrevisjonen en undersøking av forvaltningen av nasjonalparkene. Formålet med undersøkelsen var å få svar på om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker fungerer i samsvar med Stortingets vedtak, og om det var etablert formålstjenlige systemer for statlig rettledning, dokumentasjon og kontroll.

Undersøkelsen viste bla. at fylkesmennene hadde ulik tilnærming til oppfølging av nasjonalparkstyrene og nasjonalparkforvaltningen, og at det var en del ulike oppfatninger av hva ansvar og oppgaver Fylkesmannen hadde i samband med nasjonalparkforvaltninga. Det fremkom behov for at Klima- og miljødepartementet tydeliggjorde hvilken rolle Fylkesmannen skulle ha i forvaltninga, slik at det ble mindre variasjon mellom fylkesmennene i hvilken grad de involverer seg i forvaltninga til nasjonalparkstyrene. I tillegg viste undersøkinga at det var behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheta og styringsretten som nasjonalparkstyret hadde overfor nasjonalparkforvalterne.

Undersøkingene til Riksrevisjonen medførte nye vedtekter for styrene hvor styrenes styringsrett ble tydeliggjort. Det vil si at det kun er nasjonalparkstyret som kan disponere forvalters arbeidstid og gi oppgaver til forvalter jfr. stillingsinstruks. Fylkesmannens rolle ift. lønn, økonomi, IKT-systemer og faglig utvikling ble også tydeliggjort.

I 2020 ble Nordlandsforskning mfl. engasjert for å gjennomføre en evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Dette var en større evaluering av hele forvaltningsordningen ti år etter innføring. Resultatene fra evaluering fremgår av en rapport på 281 sider. Evalueringen ble bla. gjennomført ved spørreundersøkelser hvor styremedlemmer, medlemmer i rådgivende utvalg og forvaltere deltok. Det ble også gjennomført dybdestudier av utvalgte verneområdestyrer. Et av mange funn i evalueringen var at det kunne tyde på at forvaltningsknutepunktene og forvalters kontorsted i mindre grad fungerer som sterke fagmiljøer, slik målsettingen var da forvaltningsmodellen ble innført.

Som en oppfølgning av tidligere evalueringer har KLD konkludert med å gjennomføre en utredning av organiseringen av forvalterne for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Da ved å gi

oppdrag til Miljødirektoratet om å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede evt. endret organisering. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør for best mulig kompetanse.
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og sikre overføring av kunnskap fra erfarne forvaltere til nytilsatte.
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder. Sikre stabilitet ved i tjenesten og forebygge sårbarhet ved at kun en forvalter har kompetanse om forvaltningen av området.
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordelingen. Tydeliggjøre at verneområdeforvalterne representerer verneområdestyrene og ikke Statsforvalter.
- mer helthetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og feltapparatet.
- tettere samarbeid med besøkssentrene for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og de som håndterer publikum.
- bedre fungerende knutepunkter for å skape attraktive arbeidsplasser som forhåpentligvis kan sikre kompetansebygging og stabilitet i tjenesten. Det har i enkelt områder vært utfordringer med stor utskifting av forvaltere med tilhørende ekstra ressursbruk hos Statsforvalter med ansettelsesprosesser.

For å oppnå målene foreslås at følgende alternativer utredes, i tillegg til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

For oppdraget ligger følgende forutsetninger:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne skal fortsatt sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette.
- utredningen skal ivareta verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område.

Møte med KLD 21. januar 2025

På møtet med KLD deltok 38 styrer med to minutters innlegg. Hovedinntrykket fra disse tilbakemeldingen er følgende:

- Mange var fornøyde med dagens organisering med verneområdeforvaltere administrativt tilknyttet Statsforvalter. Dette ble etter hvert benevnt som «0-alternativet» som måtte være med i den videre utredningen. Utfordringen til dette alternativet var begrensede ressurser

hos Statsforvalter til oppfølgning. Overføring av arbeidsgiveransvar til hvert enkelt styre var ikke ønskelig av noen, tilsvarende var heller ikke overføring av arbeidsgiveransvar til SNO. Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere fikk ingen stor oppslutning. Opprettelse av egen organisasjon med egen ledelse ble av flertallet fremhevet som det mest realistiske alternativet til dagens ordning (hvor fellestjenester som arkiv, lønn osv. håndteres av direktoratet)

- I flere områder var det godt samarbeid med besøkssenter og SNO hvor disse var samlokalisert. Her var det fagmiljøer som styrene ikke ville ha endringer på.
- Fra mange styrer kom det innspill om at det var utfordringer med at tilsettingsprosesser tok for lang tid. Enkelte områder opplevde stor turnover og ustabilitet i administrasjonen, noe som ble forverret med at tilsettingsprosessene tok for lang tid.
- Viktig å få klarere rolleforståelse, mange opplever at publikum og søkere har problem med å forstå forvaltningsordningen når verneområdeforvalterne kommuniserer som statsforvalter på epost, post, faktura mm.
- Flere fremholdt at det var viktig å avsette mere ressurser til verneområdeforvaltingen, da både flere verneområdeforvaltere, mer SNO og flere besøkssenter. Spesielt i områder med høyt besøkstrykk var dette tema.
- Det var en generell skepsis til om utredningen ville føre til sentralisering som gikk på bekostning av lokale forvaltningsknutepunkt nært verneområdene.
- Å sikre stabilitet og tilrettelegge for kompetansebygging ble nevnt som tema for utredningen, herunder evaluere om forvaltningsknutepunkteten kunne utvikles for å oppnå opprinnelige målsetninger.

Så snart KLD har fått tilbakemeldinger fra styrene innen 10.02.25 vil de starte utforming av mandatet for utredningen. Miljødirektoratet vil så iverksette utredningen med frist 20.12.2025 jf. tildelingsbrev 2025, side 12 pkt. 30.

Vedlegg:

- Brev av 05.12.2024 fra KLD - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.
- Brev fra Miljøverndepartementet - Etablering av ny modell for forvaltning av verneområder – invitasjon til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Notat – styreleders muntlige innlegg på møte med KLD 21.01.25
- Notat – oppsummering av gruppediskusjoner på styreledersamling 21. januar 25
- Organisasjonskart - lokal forvaltning av store verneområder.

Fra: Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>
Sendt: 5. februar 2025 14:13
Til: Postmottak KLD
Emne: Innspill til prosess fra Lomsdal-Visten nasjonalpark, ref 23/2148

Det vises til deres brev med referanse 23/2148, og møte med verneområdestyrer i Norge den 21. januar 2025. Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark delte sine synspunkt muntlig i møtet. Under er punktene oppsummert.

- Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre har positiv erfaring med organiseringen slik den er i dag under Statsforvalteren. Dette skaper mulighet for både nettverk og faglig utvikling hos forvalter, og overlapping ved sykdom og vakanser i stillinger hos de ulike styrene i et fylket.
- Det er ikke et ønske fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre å ta rollen som arbeidsgiver.
- Samarbeidet med lokalt naturoppsyn (SNO) oppleves som godt. Oppsyn er invitert til møter med nasjonalparkstyet og prioriterer å møte.
- Samarbeid med besøkssenter kan bli bedre.
- Med bakgrunn i dette bør det heller være et hovedfokus på å ta tak i de områdene/styrene hvor det i dag er utfordringer enn å gjøre om på ordningen, som fungerer godt for mange.
- Det etterlyses også nasjonalparkkonferanse som arena for erfaringsutveksling mellom styrene.
- Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark stiller gjerne med ressurs for å sitte i en eventuell referansegruppe for det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie
Bjørnar Aarstrand
Nasjonalparkfovalter
Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve

Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre

Telefon: 75 54 78 19
Mobil: 94 85 08 08
E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no
Web: https://lomsdalvisten.no/

Færder
nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sfvtpost@statsforvalteren.no
https://nasjonalparkstyre.no/ferder

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Anne Sjømæling **Vår ref.** 2024/13671-0 432.3 **Dykkar ref.** **Dato** 06.02.2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre

Færder nasjonalparkstyre viser til brev fra KLD av 5. desember og til digitalt innspillsmøte avholdt 21. januar 2025.

I møtet ble styrene oppfordret til å sende inn sine kommentarer skriftlig. Vedlagt ligger en oppsummering fra Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Høringsuttalelse/innspill fra Færder nasjonalparkstyre.

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Færder nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Færder nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En styrke ved dagens organisering er et svært godt fungerende lokalt knutepunkt for Færder nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nettverket har jevnlige møter, hvor forvalter innkaller.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillinger.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Færder nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Færder nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Færder nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Færder 06.02.2025

Færder nasjonalparkstyre

Tom Mello

styreleder

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Havneveien 24
9515 Alta

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 41 43 44 01
sftfpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/seiland

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingunn Ims Vistnes **Vår ref.** 2024/11916-0 432.3 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 06.02.2025

Organisering av verneområdeforvalterne - innspill fra Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Seiland nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Seiland nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2021 har vært samlokalisert med SNO i Alta. Samlokaliseringen fungerer svært godt. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker.
- Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer forvalterens arbeidstid. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet. Dette fungerer etter vårt syn greit.

Ulemper med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Det er vanskelig for publikum å se forskjell på styret og statsforvalteren, all den tid vi har mailadresse og avsenderadresse hos statsforvalteren.
- Forvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag
- Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos statsforvalteren. Denne

arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger og ansettelsesprosesser vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Styrene må fortsatt disponere forvalternes arbeidstid. Vi vil presisere at vi ikke vil godta en endring i retning av at andre enn styret disponerer forvalterens arbeidstid. Det er styret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Seiland sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Forvaltere med i referansegruppa. Vi mener at forvalterne også bør være representert i en referansegruppe, da det er deres arbeidshverdag som blir berørt. Det er videre viktig at alle landsdeler er representert i referansegruppa. Seiland nasjonalpark bidrar gjerne med forvalter og/eller styreleder i en referansegruppe.

Beholde nåværende ordning med økte ressurser til statsforvalteren. Av forslagene som KLD kommer med, mener vi at det enkleste og minst ressurskrevende vil være å fortsette med statsforvalterne som arbeidsgivere, gitt at de får økte ressurser til å følge opp forvalterne. Vi vil da kunne støtte oss på et faglig miljø som kjenner landsdelen.

Gjeninnføre årlige forvaltersamlinger. I tillegg bør det settes av midler til å samle forvalterne årlig. Da lokal forvaltning ble innført i 2011, arrangerte Miljødirektoratet i flere år en rekke samlinger for forvalterne. Dette skapte gode nettverk mellom forvalterne, som igjen førte til en mer helhetlig nasjonal forvaltning. De siste 7-8 årene har årlige forvaltersamlinger blitt erstattet av regionale samlinger, samt noen årlige samlinger der også styrene deltar og tar mye av oppmerksomheten. For å få best mulig forvaltning trenger vi å gjeninnføre årlige samlinger som er kun for forvalterne.

Mulig samling under Miljødirektoratet. Dersom man ønsker en sentralisering, er vi åpen for en løsning med et samlet arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet. Dette gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og Finnmark.

Vi mener det vil bli uheldige rolleblandinger dersom forvalterne skal være en avdeling under SNO.

Vi fraråder sterkt at styrene får arbeidsgiveransvar.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis. Vi vil til slutt oppfordre Miljødirektoratet og KLD til å se på forvalterne og styrene som en ressurs, og ikke bare noen som skal styres og veiledes. Mange forvaltere og styrer har opparbeidet seg mye relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvalter og for direktoratet. Vi mener det er mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men vi har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Vi har få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra dem til oss. Manglende input fra verneområdestyrene er en opplagt begrensning for en god utvikling av verneområdeforvaltningen på landsbasis.

På vegne av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre,

Pål Blix-Johansen
Fungerende styreleder

Nasjonalparkstyret
for Reinheimen

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 04
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Kristine Sørlie **Vår ref.** 2024/13634-0 432.0 **Dykkar ref.** 23/2148 **Dato** 06.02.2025

Innspill - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Nasjonalparkstyret for Reinheimen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen viser til brev frå KLD 05.12.24, og innspelsmøte 21.januar der Statssekretær Kjersti Bjørnstad orienterte om bakgrunn for utgreiinga i tillegg til stutte innlegg frå dei ulike verneområdestyra. Både forvaltarar og styreleiar for Reinheimen deltok på møtet 21.januar, der styreleiar hadde eit stutt innlegg.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen ser det som positivt at det blir lagt opp til både munnlege og skriftlege innspel frå dei ulike styra før miljødirektoratet får oppdraget. Teams møte 21.januar syner at dei ulike styra har eit stort engasjement for ei best mogleg organisering av arbeidsforholda til forvaltarane.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen merker seg at det skal liggje til grunn ein føresetnad for utgreiinga at:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne framleis skal sitte desentralisert nær verneområdet, i sterke lokale knutepunkt med solide fagmiljø.
- verneområdestyret sin faglege instruksjonsmyndigheit ovanfor forvaltarane blir ivareteke
- verneområdestyra blir involvert tett gjennom heile prosessen, og at styra blir invitert til oppstartsmøte
- det blir vurdert å etablere referansegruppe med representantar frå nokre utvalde styre som involverast i det fortløpande arbeidet, og at styra skal få høve til å gje sine synspunkt på eit eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender si tilråding til departementet.

Sjølv om det er lagt opp til stor grad av involvering i oppstarten og undervegs i arbeidet, ønskjer Nasjonalparkstyret for Reinheimen likevel å gje eit skriftleg innspel til arbeidet.

Reinheimen er den tredje største nasjonalparken i Noreg, der leveområde for villrein i eit villmarksprega høgfjellsområde er hovudformålet med vernet. I tillegg er 6 store landskapsvernområde og 5 naturreservat knytt til Reinheimen området, som dekker 6 kommunar og fylka Innlandet og Møre og Romsdal. Det er to forvaltarar som utgjer sekretariatet i dag. Forvaltarane er tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet, men er lokalisert i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar si side av det store verneområde. Lokalisering av forvaltarane har vore ei stor politisk sak i Reinheimen, som resulterte i at det vart tilsett berre ein forvaltar for Reinheimen i 2014, med kontorstad på Norsk fjellsenter i Lom. Det var stort arbeidspress med berre ein forvaltar i Reinheimen, med mange enkeltsaker og oppfølging av tiltak, prosjekt og lokale brukarinteresser knytt til områda. Nasjonalparkstyret gjorde derfor

vedtak 12.09.14 om å søke klima- og miljødepartementet (KLD) om at det vert sett av tilstrekkelege midlar til å styrke den administrative ressursen for Reinheimen nasjonalpark. Saka vart sendt KLD og miljødirektoratet, og styreleiar hadde i tillegg hadde i tillegg samtale med dåverande Klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet. I 2016 vart det sett av midlar på statsbudsjettet til nye forvaltarstillingar der ein av dei vart tildelt Reinheimen. Frå mars 2017 vart sekretariatet i Reinheimen utvida med ein stilling til, og ekstra forvaltar i Reinheimen vart tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal med kontor på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Tilsetting av nasjonalparkforvaltarane i kvart sitt fylke fungerte ikkje så godt i Reinheimen, og i 2020 slutta forvaltar tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal, og styrevedtektene vart endra slik at fylkesmannen i Innlandet tok over arbeidsgjevaransvaret for begge forvaltarane i Reinheimen. I 2020 ble ein ny forvaltar tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet men med kontorstad på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgjevar for dei to forvaltarane i Reinheimen fungerer no godt, og kontorplasseringa i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar side av verneområda er også ei god løysning for Reinheimen området. Norsk fjellsenter og Norsk tindesenter er begge autoriserte besøkssenter med relevante fagmiljø, lokalisert tett på dei store verneområda og ligg i kvar sine tettstader med god infrastruktur og aktive nærings- og reiselivsverksemder.

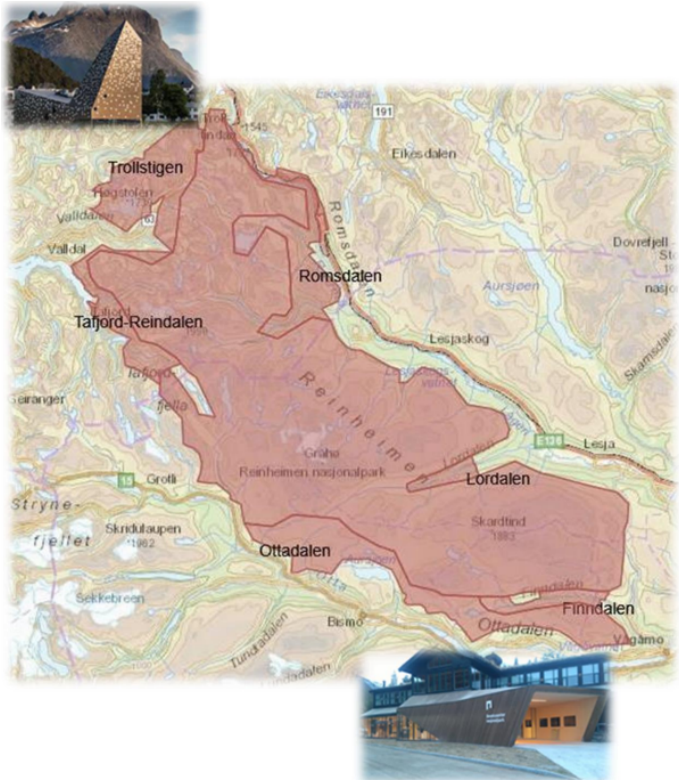

Reinheimen – området med geografisk plassering av forvaltningsknutepunkta; Norsk fjellsenter i Lom og Norsk Tindesenter på Åndalsnes.

Rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring

Departementet oppfattar at rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring framleis kan vera krevjande for enkelt område. Dette gjeld ikkje alle statsforvaltarane. Hjå statsforvaltaren i Innlandet har rollefordelinga fungert svert godt, og styreleiar har også fått høve til å delta på t.d. medarbeidarsamtalar, og er teke med på råd dersom det er aktuelt å nytte forvaltar til oppgåver i andre verneområde eller andre oppgåver hjå statsforvaltaren. Roller er også klargjort i stillingsinstruks for nasjonalparkforvaltarane og i styret sine vedtekter. For å tydeleggjera at forvaltarane representerer ulike verneområdestyre, kan ei enkel endring av e-post adressene til forvaltarane vera eit enkelt bidrag. Ei endring av e-post adressa frå *fornamn.etternamn@statsforvalteren.no* til f*ornamn.etternamn@verneområdenamn.no,* kan ein gjera avsendaren tydlegare og unngå unødig rolleblanding med statsforvaltaren.

Samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir einskapleg forvaltning, og departementet meiner at det i dag er ulik grad av samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda og mellom dei andre på enheten NV2, som jobbar med *naturmangfald og verneområde*. Forvaltarane i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» kvar veke på Teams der eksterne forvaltarar i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har moglegheit til å delta. Møteforma er uformelle med låg terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteleiinga er organisert slik at den går på omgang mellom alle forvaltarane i gruppa, som no er på over 20 deltakarar. I møta deler vi felles problemstillingar, saker, felles uttaler mm. Det er og møte der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som t.d jurist hjå miljødirektoratet og andre. «Kaffepraten» i Innlandet bidreg til å styrke samhandlinga på tvers mellom verneområda, og ikkje minst stimulerer det til innsats, motovasjon og trivsel for den einskilde forvaltar.

Departementet ønskjer å gje Miljødirektoratet i oppdrag å gå igjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvaltarane, og utgreie ev. endra organisering med mål om å styrke forvaltninga av verneområde

Nasjonalparkstyret for Reinheimen vil presisere at for verneområde- og nasjonalparkforvaltarane tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa serdeles godt i dag, men den kan sjølvsagt vidareutviklast og styrkast.

For å vidareutvikle organiseringa for ein betre samhandling på tvers av fylka kan t.d. Statsforvalteren i Innlandet bli styrka gjennom å tildelast ei tydlegare leiande rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltarane. Rolla som nasjonalparkforvaltar stiller store krav til sjølvstendigheit og evne til å kommunisere med politikarar, publikum og offentlege aktørar. Men det kan vera tenleg å vurdere ein eigen teamleiar som fagdirektør for nasjonalparkforvaltarane hjå statsforvaltarane, der forvaltarane er ei stor gruppe og det er behov for koordinering. Ein koordinerande fagdirektør vil kunne styrke forvaltninga av verneområde, for ei betre koordinering, styrke dagleg leiing, organisering av arbeidsoppgåver, handtering av roller og gje meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

Alternativer til dagens ordning

Fagleg nettverk og god lokal forankring i eit relevant arbeids- og fagmiljø er ei føresetnad for verneområde og nasjonalparkforvaltarane si rolle. Av dei alternativa som departementet har skissert, meiner Nasjonalparkstyret at å «*samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*» er mest relevant å byggje vidare på.

Å samle arbeidsgjevaransvaret hjå miljødirektoratet vil kunne svekke den lokale/regionale forankringa, og er lite hensiktsmessig. Ei underavdeling i SNO vil kunne føre til ei uheldig rolleblanding og synest ikkje å vera aktuell. Ei overføring til kvart enkelt styre vil gjere drifta unødig komplisert og ustabil da styra er valde for 4 år av gongen, og er heller ikkje aktuelt.

Prosessen:

Det er svert bra at departementet legg opp til å involvere verneområdestyra tett gjennom heile prosessen, og at det bør etablerast ei referansegruppe.

I ei referansegruppe er det naturleg at også verneområde- og nasjonalparkforvaltarane er representert frå utvalde verneområde. I over 20 år med lokal forvaltning, er det mogleg å få med styremedlemmer og forvaltarar som har vore med i starten da forvaltningsordninga vart etablert. Det er også viktig at referansegruppe også blir representert med både erfarne og nye forvaltarar.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representantar frå dei mest leiande og sentrale forvaltningsknutepunkta, som t.d. Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommunar mv. der fleire forvaltarar er lokalisert.

Avslutningsvis vil Nasjonalparkstyret for Reinheimen presisere at utfordringsbilete ikkje gjeld for alle verneområda. I Innlandet er rollane klargjort gjennom lang erfaring med forvaltning av store verneområde, og arbeidsgjevaransvar for mange forvaltarstillingar. Det er også gjennom praksis utvikla og etablert ein høy grad av kunnskapsdeling på tvers av verneområda der forvaltarar i andre fylke vert invitert inn til å delta. Dette er viktig å byggje vidare på som kan overførast til andre områder. I Reinheimen fungerer organiseringa av forvaltarane så godt at det ikkje vil vera behov for store endringar.
I Teams møtet 21.januar formulerte styreleiaren for Jostedalsbreen NP behovet for ei utgreiing på ein treffande måte:

- gjennom ei utgreiing kan ein snu på nokre steinar, men ein treng ikkje grave opp hele steingjerdet -

Med helsing

Kristine Sørlie
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Besøksadresse
Veksthuset
Tollef Bredals vei 13
7374 Røros

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer
E- post: sftlpost@statsforvalteren.no

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 413 30 795 /
+47 73 19 91 96
eli.nisja@statsforvalteren.no

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja | Vår ref. 2024/14550-4 432.3 | Deres ref. 23/2148 | Dato 06.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets brev av 5.desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt Teamsmøte 21. januar 2025 hvor det ble gitt muntlige innspill fra verneområde-/nasjonalparkstyrene. Det ble i avslutningen av dette Teamsmøtet gitt en mulighet til å gi skriftlige innspill i saken innen 10. februar.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet denne saken som styresak 2/2025 i møte 4. februar 2025 og gjorde et enstemmig **vedtak om følgende innspill til utredningen**:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å fortsette med dagens organisering gjennom Statsforvalteren, men det er helt nødvendig med noen forbedringer i strukturen. Dette gjelder særlig for å tydeliggjøre Nasjonalparkstyret overfor sender/mottaker av henvendelser og tydeliggjøre roller.

Tydelig avsender/mottak:
Det er et tydelig behov for et eget organisasjonsnummer for det enkelte styre. Slik det er i dag kommer all post inn og all utgående post fra Statsforvalteren i Trøndelag, noe som skaper forvirring og kan gi konsekvenser som at høringsdokumenter ikke kommer til Nasjonalparkstyret o.l. Med eget organisasjonsnummer mener vi det vil tydeliggjøre vårt arbeid og vår dialog ut med kommuner og brukere. Det er viktig for oss at meldinger og informasjon fra nasjonalparkstyret kommer tydelig frem og ikke kan misoppfattes, som i dag, med at alt kommer fra Statsforvalteren.

Tydeliggjøring av roller:
Styret ser et klart behov for å tydeliggjøre Statsforvalterens rolle opp imot styreleder og styret. Styret har sitt oppdrag fra Miljødirektoratet og her mener vi direktoratet må ta et

en større og tydeligere rolle angående veiledning, kompetanseheving og kursing overfor både styret og forvaltere. Det har over tid vært få møtepunkter og kompetansehevende tiltak, samtidig som vi over tid har hatt store utskiftinger blant forvaltere og styremedlemmer. Dette sammen med nye og skjerpede krav krever at direktoratet tar en tydelig rolle og har klare planer for kompetansetiltak.

Klagesaker:
Nasjonalparkstyret ser det nødvendig at i direktoratet bør har raskere klagebehandling enn dagens praksis. Med en god lokal forvaltning har vi tett oppfølging av saker, men det er utfordrende med den lange klagesaksbehandling.

Styrking av fagmiljø:
For å sikre en mer lik og helhetlig forvaltning av verneområdene er vi positive til forslaget om å styrke fagmiljøene ved å samle organiseringen på færre statsforvaltere. Det vil kunne gi muligheter for sterkere sekretariat og mindre sårbarhet ved endringer forvaltere og nye styrer. Dette kan også gi nye muligheter med tanke på fellesfunksjoner, eksempelvis informasjonsarbeid.
Vi ser det som uheldig å legge organiseringen under Miljødirektoratet – da det også er en klageinstans – og det er viktig med en lokal forvaltning – og da blir direktoratet for langt unna det lokale perspektivet.

Likeså er det problematisk å gå for en organisering av arbeidsgiveransvaret til styrene/styreleder. Ofte er det ordførere i disse rollene, som kan skiftes ut hvert fjerde år. Erfaringsmessig har ordførere liten ekstra tid til et ekstra arbeidsgiveransvar - som innebærer personalansvar med de pliktene det medfører.

Konklusjon: *se på ordning med færre statsforvaltere – men at organiseringen bør ligge der – med forbedringspunkter. Og at forvalterne selv må få en tydelig stemme inn i utredningen. Styrene åpenbart*.

****

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkinn

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Trond Stensby **Vår ref.** 2024/13629-0 432.0 **Deres ref.** **Dato** 06.02.2025

Vedtak Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 06.02.25 fattet vedtak i styresak 1/25, og avgitt slik uttalelse:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Utskrift av saksframlegget følger vedlagt.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkinn

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor Postboks 987 2604 LILLEHAMMER
Ingvild Skarsaune

Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13629-7 **Saksbehandler:** Trond Stensby **Dato:** 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1/2025	06.02.2025

Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2025

Behandling

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren, ved votering pr e-post:

Even Moen	23.01.25
Kristin Langtjernet	28.01.25

Eldri Siem	29.01.25
Thomas Hisdal Eriksen	29.01.25
Magne Vorkinn	29.01.25
Kristian Ulen	29.01.25
Kristin Teigen	29.01.25
Anne-Marie Olstad	03.02.25
Ole Tvete Muriteigen	06.02.25

Ikke mottatt e-post fra:

Ole Gustav Narud
Johannes Wahl Gran

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Dokumenter i saken

Brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 5. desember 2024.

Saksopplysninger

Vi har mottatt følgende **brev fra Klima- og miljødepartementet**, datert 05.12.24:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

*Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.*

*Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i dette påmeldingsskjemaet slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.*

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning.
Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne.

Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- *styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør*
- *bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne*
- *øke erfaringsdelingen mellom forvalterne*
- *mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder*
- *lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.*
- *bedre håndtering av rollefordeling*
- *mer helthetlig forvaltning mellom verneområder*
- *tettere samarbeid med Statens naturoppsyn*
- *tettere samarbeid med besøkssentrene*
- *bedre fungerende knutepunkter*

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
- *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
- *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv,*

lønn osv) håndteres av direktoratet
- *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Styreleder Ole Tvete Muriteigen deltok på møte med KLD 21.01.25. Han har etter møtet kommet med et innspill til sekretariatet:

Viser til møte i regi av KLD i dag.

Det ble satt frist for eventuelle skriftlige innspill til 10. februar.

Innspillet bør forankres i AU eller styret (best). Kan sikkert skje via e-post.

Hva tror dere?

Kopierer inn innlegget mitt nedenfor.

Mvh OleTM

Utgreiing av organisering av verneområdeforvaltere 21. januar 2025

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

(…fekk m.a. delta i den siste rekrutteringsprosessen vi hadde. Svært nyttig…).

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltar, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men min konklusjoner at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

Vurdering

Sekeretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er meget godt tilfreds med hvordan stillingene som nasjonalparkforvaltere er organisert, med Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgiver og at vi ellers *«er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet».* Videre at det er nasjonalparkstyret som disponerer forvalterens arbeidstid.

Som ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet har vi tilgang til fagsystemer som er helt avgjørende for at vi skal kunne drive en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning:

- Arkiv, journalføring, møtemodul, GIS og andre fagsystem
- Økonomi- og lønnssystemet.

Andre ansatte knyttet til disse systemene yter en stor og god innsats når det gjelder oppfølging og veiledning av våre oppgaver.

Tilknytningen til statsforvalteren sikrer likviditet gjennom hele året for anskaffelse av varer og tjenester.

Arbeidsgiverrollen er godt og profesjonelt ivaretatt.

Sekretariatet slutter seg derfor til innspillet fra styreleder, og innstiller på at den blir gitt som nasjonaparkstyrets uttalelse i saken.

Innspill til organisering for verneområder

Vi representerer verneområdet Blåfjella, Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark. Disse områdene har blitt ivaretatt gjennom lokal forvaltning lenge før nasjonalparkene ble opprettet, og formalisert gjennom et naturforvaltningsråd i 1988. Store deler av våre verneområder er statsallmenning, og her har fjellstyrene en svært viktig rolle. Den rollen må fremheves og understøttes på lik linje med SNO i videre prosess.

Våre verneområder er organisert med utgangspunkt i Lierne nasjonalparksenter som forvaltningsknutepunkt, hvor forvaltere, Fjellstyrene i Lierne, SNO og besøkssenter/ informasjonssenter sitter samlokalisert. Dette er i tråd med den skisserte modellen fra departementet. Slike fagmiljø har stor verdi for både ansatte, verneområdene og for oss beslutningstakere. Viktig at dette ikke bare opprettholdes, men styrkes og videreutvikles. En slik organisering bør etterstrebes for alle i videre arbeid med organisering.

Så er modellen med lokal forvaltning et suksesskriterium - ikke minst for forankring, eierskap og lokal aksept. En evt omorganisering må ikke føre til at forvaltere eller beslutningsmyndigheten sentraliseres.

Våre forvaltere kjenner seg godt igjen i noen av de utfordringene som skisseres i dagens organisering. Deres rolle kan ofte misoppfattes eller oppleves noe uklar. At de formelt er ansatt hos SFTL, men får arbeidsinstruks og -føringer fra nasjonalparkstyret, kan være uklart for allmenheten. Leddet med daglig ledelse og oppfølging som man er vant til fra andre jobber forsvinner, men det ligger jo også i stillingens natur. Den krever imidlertid stor grad av selvstendighet.

Våre forvaltere har som nevnt et stort fagmiljø rundt seg, men det er ved flere anledninger spilt inn behov for seksjonsledere for den enkelte statsforvalter. Dette og ville helt klart vært en stor støtte til forvalterne, i form av større faglig oppfølging, juridisk veiledning og styrket samhandling/dialog mellom verneområdene. Man kunne også fått effektiviseringsgevinster ved at «fellesoppgaver» som gjelder alle verneområder håndteres av en seksjonsleder, kontra at alle forvaltere selv må håndtere det hver for seg.

Så er vi skeptiske til en løsning der man samler arbeidsgiveransvaret til bare et utvalg statsforvaltere - Da risikerer man at statsforvalter legger for mange premisser uten tilstrekkelig lokalkunnskap.

Som oppsummering er vi positive til en gjennomgang av ordningen.
Vi mener det er listet opp gode målsetninger, og vi er positive til å se på effektivisering av arbeidet gjennom økt fleksibilitet rundt arbeidsoppgaver og oppgavefordeling.

For oss er det avgjørende å opprettholde størst mulig lokalkunnskap i alle forvaltning- og beslutningsledd. Så ønsker vi innspill og tett involvering i prosessen.

Med vennlig hilsen

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella och lierne nasjonalparker

Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernmområde

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642218+47 90 93 08 02
fmtrods@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad **Vår ref.** 2024/11923 - 432.2 **Dato** 04.02.2025

Tilbakemelding angående utredning av organisering av verneområdeforvaltere – Lyngsalpan verneområdestyre

Viser til brev av 5. desember 2024 (ref 23/2148-), samt møte 21. januar 2025. Lyngsalpan verneområdestyre kommer her med sine synspunkt i saken.

Lyngsalpan verneområdestyre forvalter i tillegg til Lyngsalpan landskapsvernområde, et landskapsvernområde med dyrelivsfredning og fire naturreservat. Det er to forvaltere knyttet til verneområdestyret. Forvalterne deler vi med Nordkvaløya-Rebbenesøya verneområdestyre, som forvalter et landskapsvernområde, et marint verneområde og fem naturreservat. Dette gjør at våre forvaltere har til sammen ansvar for 13 verneområder.

Lyngsalpan verneområdestyre forstår problemstillingen, og ønsker en vurdering av dagens ordning velkommen for å kunne se om en organisering av verneområdeforvalterne kan gjøres på en bedre måte.

Vi ser at enkelte statsforvaltere har større arbeidsbelastning enn andre. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har 13 nasjonalpark- og verneområdestyrer, og snart også 13 forvaltere. Dette medfører arbeidsgiveransvaret for 13 forvaltere, og alt det innebærer i forhold til personal, arkiv, økonomi og øvrig oppfølging. Statsforvalteren opplever stadige nedskjæringer og nedbemanning, noe som fører til at de er overbelastet. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne kommer på toppen av alt annet. Det er heller ikke lett å ha arbeidsgiveransvar samtidig som at de ikke har noen styringsrett over forvalterne sin arbeidstid. Dette ligger helt og holdent til styrene.

Forvalterne har en annerledes arbeidshverdag enn øvrige ansatte hos Statsforvalteren. Forvalterne sitter lokalt ute, nært områdene de forvalter. De skal kunne delta på møter og arrangementer i lokalmiljøet. De fleste møter og arrangementer foregår imidlertid på ettermiddags- og kveldstid, eller i helgene. Det er viktig at forvalterne har en mulighet for å kunne delta på dette for å forankre vernet lokalt, og for å holde en positiv relasjon med lokalbefolkningen. Dette er ikke så lett å få til med dagens ordning da alt arbeid etter kl. 15:30 skal skrives som overtid, og må godkjennes av personalleder. Dersom det ikke er budsjett for overtid, kan ikke forvalter delta. Arbeid i helger må også godkjennes, og søndager har ikke forvalter lov til å jobbe. Dette er en

innstramming som har kommet det siste året for oss i Troms og Finnmark (vet ikke hvordan dette praktiseres andre steder i landet). Tidligere kunne forvalter registrere arbeidstiden, og senere avspasere time for time uten å måtte be om lov først. Dette er noe en bør kunne se på uansett om det blir en omorganisering, eller ikke. Forvalterne må ha mulighet til å være til stede på det som skjer i lokalmiljøet ute å måtte få innhente tillatelse til arbeid utenfor ordinær arbeidstid. Forvalterne må også kunne ha mulighet å bruke flere dager ute i felt uten godkjenning fra Statsforvalteren dersom styret har gjort vedtak på dette. Kanskje kan man få en type ordning der forvalterne er unntatt arbeidstidsbestemmelsene slik at man får en mer fleksibel løsning.

Vi opplever at det er vanskelig for publikum å forstå skillet mellom verneområdestyrene og statsforvalteren. Mange tror at forvalterne representerer statsforvalteren. Dette forsterkes ved at forvalterne har e-postadresse ……@statsforvalteren.no. I tillegg er det slik at på alle vedtak som sendes ut fra saksbehandlingssystemet står det «melding fra Statsforvalteren». Det vil også kunne oppfattes som merkelig dersom statsforvalteren i neste omgang klager på vedtaket. Da ser det ut som at statsforvalteren klager på et vedtak de selv har sendt ut. Dette bør det være mulig å gjøre noe med slik at man unngår denne sammenblandingen. De store verneområdene som forvaltes av styrer bør kunne få eget domene og skilles klart ut fra statsforvalteren.

Lyngsalpan verneområdestyre ønsker ikke at arbeidsansvaret overføres til styrene. Dette vil bli en uforutsigbar arbeidshverdag for verneområdeforvalterne da det hvert andre år kan være utskiftinger i styret (i styrer der man har medlemmer valgt av Sametinget)

En underavdeling av SNO mener vi at heller ikke er optimalt da det også da vil være store muligheter for rolleblanding. Forvaltning og oppsyn bør være skilt.

Dersom det skal bli en annen organisering enn dagens, mener vi at en organisasjon med egen ledelse der fellestjenestene håndteres av miljødirektoratet er det beste. Ved en slik organisering vil alle forvalterne på landsbasis få like arbeidsvilkår, bedre samarbeidsmuligheter, og et sterkere faglig fellesskap med en felles ledelse. Her bør man i tilfelle også ha eget domene slik at det ikke blir en sammenblanding med Miljødirektoratet. Det må også være en forutsetning at forvalterne fortsatt skal sitte lokalt, og nært områdene de skal ha ansvar for. Det må også legges opp til flere samlinger slik at man blir kjent med kollegaene rundt om i landet, og får møte lederne sine fysisk. Det bør også i tilfelle være regionale avdelinger, med egne ledere, slik at det blir bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

I tilfelle dagens ordning skal fortsette, må det utarbeides bedre retningslinjer slik at dette blir lettere både for statsforvalterne, forvalterne og styrene, og at det blir like arbeidsvilkår uansett hvor man er i landet. Statsforvalterne må få økte ressurser slik at forvalterne får god oppfølging, og kanskje bør verneområdeforvalterne ha egen leder. Det bør være minst

en årlig samling for forvalterne på landsbasis. Dette for å skape gode nettverk og en helhetlig nasjonal forvaltning. De nasjonale nasjonalparksamlingene for styrene og forvalterne bør også tas opp igjen. Det er viktig at også styrene får økt sin kompetanse, stolthet og forståelse oversitt oppdrag i egne områder, samt nettverk med politikere fra hele landet.

Lyngsalpan verneområdestyre mener at også representanter fra verneområdeforvalterne må delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Lyngsalpan verneområdestyre deltar gjerne med styreleder og/eller forvalter.

Med vennlig hilsen

På vegne av Lyngsalpan verneområdestyre

Nils Einar Samuelsen
Styreleder

Nærøyfjorden verneområdestyre

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129
sfvlpost@statsforvalteren.no
sfvlpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Sakshandsamar Anbjørg Nornes **Vår ref.** 2024/18199-0 432.0 **Dykkar ref.** **Dato** 23.01.2025

Innspel frå Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre hadde felles innspel under teams-møtet med KLD 21. januar, og sender dette felles innspelet i etterkant. Desse to styra har samsnakka og har felles oppfatning av organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Vi er godt nøgde med organiseringa slik den er i dag, og meiner den fungerer bra. Etter vår vurdering bør difor dagens organisering (nullalternativet) veljast vidare. Samtidig vil vi koma med fylgjande innspel på punkt som vi meiner er problematiske og bør forbetrast innanfor dagens organisering.

Meir robuste forvaltningsknutepunkt.
Ved vakansar, permisjonar og sjukemeldingar bør det vera betre moglegheit for samarbeid på tvers av forvaltningsknutepunkt og mellom verneområdestyre. Dei fleste forvaltningsknutepunkta har 1-2 forvaltarar, og er svært sårbare når nokon er borte frå jobb, eller arbeidsoppgåvene aukar.

Det bør vurderast felles administrasjon for fleire verneområdestyre for å gjera forvaltningsknutepunkta meir robuste.

Betre handtering av rolleforståing
Felles postmottak for verneområdestyra og Statsforvaltaren har ført til mistydingar om rolla til verneområdestyra. Det er også fleire døme på at post som skulle hatt adresse verneområdestyret vert adressert til Statsforvaltaren. Dette er vanskeleg for arkivtenesta å fange opp og legge på rett arkiv. Resultatet vert då at verneområdestyret ikkje får alle breva og søknadane dei skulle fått.

Rolleforståinga vert også vanskeleg når verneområdeforvaltarane har e-postadresse som sluttar med @statsforvaltaren.no. Med denne e-postadressa er det vanskeleg for innbyggjarar i kommunane og andre brukarar å forstå at dei kommuniserer med verneområdestyret. Det fører til at lokal forvaltning vert mindre synleg. Uklar rolleforståing er også uheldig med tanke på at statsforvaltaren er klageinstans for vedtak fatta i verneområdestyret.

Med helsing

Kjell Bøe Bjørgum
leiar Nærøyfjorden verneområdestyre

Marta Sofie Vange
leiar Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar / sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent

Breheimen nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk Almenning), 2690 Skjåk og Luster kommune, Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 10
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Stein Magne Grevrusten **Vår ref.** 2024/13637-0 432.0 **Dykkar ref.** 23/2148 **Dato** 08.01.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltare – uttale frå Breheimen nasjonalparkstyre

I brev datert 5. desember 2024 skriv Klima- og miljødepartementet (KLD) at det er behov for å sjå nærare på korleis verneområdeforvaltarane bør vere organiserte for å sikre best mogleg forvalting av verneområda. KLD tek sikte på å gje Miljødirektoratet eit oppdrag om å gjennomføre ei slik utgreiing. KLD har i denne samanhengen invitert nasjonalparkstyra til møte på teams den 21. januar, der nasjonalparkstyra er velkomne til å uttrykke sitt syn på organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Bakgrunn

KLD skriv at da ordninga med lokalpolitisk samansette verneområdestyrer vart oppretta i 2010, vart det vald ei løysing der forvaltarane vart tilsette hjå den respektive Statsforvaltaren for at forvaltarane skulle ha tilknyting til eit fagmiljø knytt til naturforvalting og verneområdeforvalting. Løysinga gjev òg tilgang til arkiv- og IKT-tenester og løyser ulike personalforvaltingsoppgåver som løn osv. og handtering av forvaltar sine oppgåver i samband med ulike typar fråvær eller ved vakanse.

KLD skriv at Riksrevisjonen undersøkte nasjonalparkforvaltinga i 2014 og peika på uklarheiter i rollefordelinga mellom forvaltarar og statsforvaltarar. Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet følgde opp med tydelegare vedtekter og reviderte stillingsinstruksar. Likevel vert rollefordelinga oppfatta som krevjande, særleg knytt til personalforvalting og dagleg styring.

Ei evaluering av forvaltningsmodellen i 2021 viste at modellen verken har styrkt eller svekt verneverdiane, men fungerer i hovudsak godt. KLD har vedteke å vidareføre modellen, men vil vurdere forbetringstiltak. Statsforvaltarane brukar mykje tid på administrativ oppfølging av forvaltarane, med stor variasjon i arbeidsmengde mellom verneområda og ujamn fordeling av oppgåver. Avgrensa styringsmoglegheit gjer det vanskeleg å jamne ut arbeidsbelastninga, noko som vert forverra ved fråvær og vakanse.

KLD ønskjer å styrkje forvaltinga av verneområda ved å gjennomgå og eventuelt endre organiseringa av verneområdeforvaltarane. Målet er bl.a. å oppnå betre fagleg samling, auka kompetanse og erfaringsdeling, meir fleksibilitet i oppgåvefordeling ved fråvær og ulike ressursbehov, lik organisering av forvaltarane, tydelegare rollefordeling, meir heilskapleg forvalting på tvers av verneområde, samt tettare samarbeid med Statens naturoppsyn og besøkssentera.

Breheimen nasjonalparkstyre sine vurderingar av momenta i brev frå KLD
I kulepunkta nedanfor er det drege ut dei viktigaste momenta frå KLD sitt brev med nasjonalparkstyret sin vurdering på kvart enkelt punkt.

- *Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle…… Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.*
    - Breheimen nasjonalparkstyre kan ikkje sjå at dette er noko utfordring i det heileteke. Breheimen nasjonalparkstyre har eit sekretariat som består av to nasjonalparkforvaltare som er knytt til kvar sin statsforvaltar i Innlandet og Vestland. Rollefordelinga mellom Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvaltaren i Vestland, nasjonalparkstyret og styreleiar i Breheimen har fungert på ein god måte. I samtale med nasjonalparkforvaltarane gjev dei også uttrykk den same oppfatninga. Som eit eksempel kan det nemnast at i vårt område (Vestland og Innlandet) blir bl.a. styreleiar invitert til å delta i tilsetjingsprosessar, årlege styreleiarsamlingar m.m. saman med Statsforvaltaren. Statsforvaltaren er også invitert til å delta på ulike styremøte av nasjonalparkstyret. Rollene er tydeleg avklart gjennom stillingsinstruks og styrevedtekter. I dei områda der aktørane ikkje har forstått sin rolle må overordna myndigheit gå inn og rettleie/instruere i større grad enn det som har vore gjort hittil.

- *Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis.*
    - I samtale med sekretariatet i Breheimen kjem det fram at det er høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda både i Innlandet og Vestland. Forvaltarane har innført faste «kaffeprat»-møte som varar i ein time kvar veke på Teams, der også eksterne forvaltarar frå Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal deltek (totalt opp mot 20-25 forvaltarar). I tillegg deltek ofte direktør eller underdirektør frå avdeling naturmangfold og verneområder hos Statsforvaltaren i Innlandet på desse møta. I desse møta diskuterer forvaltarane

ulike problemstillingar og saker, og deler ulike nyheiter frå ulike møter, forsking og avgjersler i klagesaker. Ulike fråsegner blir også samkøyrt i desse møta der dette er naturleg. Det blir også arrangert «kaffeprat»-møter der eksterne ressurspersonar, eksempelvis juristar frå Miljødirektoratet eller ulike ressurspersonar frå Statsforvalterens fellestjenester, vert inviterte til å presentere ulike fagtema i desse møta.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner derfor at dette med kunnskapsdeling og einskapleg forvaltningspraksis mellom verneområda i Innlandet og Vestland er godt ivareteke med dei grepa som forvaltarane sjølve har teke initiativ til. Ordninga kan sikkert vidareutviklast og adopterast av andre område der dette ikkje fungerer like godt.

- *Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*
  - *styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør*
  - *bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne*
  - *øke erfaringsdelingen mellom forvalterne*
  - *mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder*
  - *lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.*
  - *bedre håndtering av rollefordeling*
  - *mer helthetlig forvaltning mellom verneområder*
  - *tettere samarbeid med Statens naturoppsyn*
  - *tettere samarbeid med besøkssentrene*
  - *bedre fungerende knutepunkter*

    - Som nemnt lenger opp i brevet meiner nasjonalparkstyret at dagens organisering av forvaltarane i Innlandet/Vestland varetek fleire av strekpunkta ovanfor på ein god måte. Men organiseringa vi har i dag kan også bli betre. Etableringa og utviklinga av denne forvaltningsmodellen har vore ein kontinuerleg prosess med prøving og feiling sidan oppstart av i 2010. Det vil derfor vera ulogisk å skrote dagens organisering fordi det ikkje fungere bra nokre plassar. Utgangspunktet i denne saka bør vera at ein tek tak i utfordringane der det ikkje fungerer i dag og gjer tiltak for å rette på dette. Nasjonalparkstyret er kjent med at det i Innlandet og Vestland blir arbeid kontinuerleg med å forbetre momenta i strekpunkta ovanfor på en god måte.

- *Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:*
  - *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
  - *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
  - *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet*
  - *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

  - Breheimen nasjonalparkstyre stiller seg uforståande til kvifor ein skal gjere endringar på ei organisering av nasjonalparkforvaltarane som fungerer godt, eksempelvis i Innlandet og Vestland. Ein bør heller gripe tak i dei områda der det er utfordringar med dagens organisering, og bruke dei områda som fungerer godt som forbilde for korleis dette kan løysast. Det er også viktig at forvaltarane som tilsette blir sikra gode og trygge arbeidsvilkår, og at dei har ein robust arbeidsgjevar i ryggen. Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dette får dei best ved vidareføring av dagens ordning ved at Statsforvaltaren står som arbeidsgjevar. Alternativt kan fyrste strekpunktet ovanfor (*samle arbeidsgjevaransvaret på eit fåtal statsforvaltarar*) vera eit alternativ som vil vere ei god løysing der ein kan spela vidare på dei områda som fungerer godt.

    Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dei andre alternativa som KLD skisserer som moglege løysingar ikkje vil bli betre enn dagens organisering. Spesielt ser nasjonalparkstyret på alternativa om *etablering av eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk. Ein kan ikkje sjå at dette vil føre til større *kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis* enn vi har med dagens organisering. I tillegg vil sannsynlegvis ei slik organisering bli betydeleg dyrare enn dagen ordning, og ein startar opp noko som ein ikkje veit vil fungere godt på sikt. Med dagens organisering har vi som nemnt fleire gode eksemplar på at organiseringa fungere godt. Ein bør heller hente erfaringar frå desse og gjere tiltak/endringar i dei områda der det ikkje funger tilfredsstillande.

    Det er viktig at denne prosessen, og signalet frå KLD om mogleg relokalisering av forvaltarstillingar, ikkje blir ein ny lokaliseringsdebatt om kven som skal ha ansvaret og kor forvaltarane skal lokaliserast. Ivaretaking av dei store verneområda og tilliten til lokal forvaltning er ikkje tent med ein slik debatt på nytt.

    Uansett kva slags løysing som kjem i framtida må overordna myndigheit sikre at forvaltarane har klare og gode økonomiske vilkår til å gjennomføre jobben sin med tanke på bl.a. dekking av reiseutgifter, arbeidstelefon, IT-utstyr og andre

fasilitetar som er nødvendige i det daglege. Nasjonalparkstyret er kjent med at dette blir praktisert noko ulikt i dagens ordning, og det er viktig at dette blir teke tak i og at det blir felles tydelege retningslinjer for kva som gjeld i denne samanhengen.

Vi er inne i ei tid der fleire statsforvaltarembeter må nedbemanne på grunn av økonomiske utfordringar. I denne samanhengen er det viktig at talet på forvaltarstillingar blir oppretthalde og sikra på ein god måte, jf. brev av desember 2009 frå miljøvernminister Erik Solheim: *Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler*. Dette blir også stadfesta i brev frå Miljødirektoratet der dei skriv at: *Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene*.

Det er heilt avgjerande for ivaretaking av dei store verneområda i framtida at forvaltninga blir tilført auka resursar til både tiltak og bemanning. Mange av nasjonalparkstyra, og spesielt dei områda med villrein, har i dag alt for lite bemanning med tanke på behovet for forvaltning, informasjon og tilsyn. Nasjonalparkstyret ber derfor om at KLD følgjer opp dette punktet og prioriterer auka ressursar til dette arbeidet, noko også KLD sjølve er inne på i Stortingsmelding nr. 18 om *Ein forbetra tilstand for villrein* (s. 102).

Prosessen vidare

- *Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.*

    - Det er bra at nasjonalparkstyra blir involvert i prosessen vidare, men det er også avgjerande at nasjonalparkforvaltarane blir involvert i prosessen framover. Det er dei som står i dette dagleg, og det er viktig at resultatet av framtidig organisering blir av en slik karakter at det fungerer godt for dei tilsette.

      Styreleiar i Breheimen nasjonalparkstyre kan gjerne delta i ei eventuell referansegruppe. Det blir også lagt vekt på at det i referansegruppa bør delta ein representant frå forvaltarane i Innlandet/Vestland med bakgrunn i at dette er områder der dagens ordning fungerer godt. I desse områda er det tilgang til

forvaltarar som har vore med i ordninga frå oppstart i 2010 som kan dele erfaringar og synspunkt på ein god måte.

Konklusjon
Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dagens organisering av nasjonalparkforvalterne må vidareførast, og styret ser på dette som den mest gunstige løysinga både praktisk og kostnadsmessig. Der det er utfordringar med dagens organisering bør overordna myndigheit gå inn og gjere tiltak. Alternativt kan styret gå med på ei organisering der arbeidsgjevaransvaret blir lagt på nokre fåe statsforvaltarar der dagens organisering fungerer godt i dag. Da vil ein kunne spela vidare på kunnskapen og erfaringar som er opparbeida gjennom denne organiseringa dei siste 15 åra.

Nasjonalparkstyret ser på alternativa om etablering av *eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk og lite truleg betre organisering enn dagens løysing.

Med helsing

Breheimen nasjonalparkstyre
v/ styreleiar Edel Kveen

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi går til:
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvaltaren i Vestland

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Geir Østereng **Vår ref.** 2024/11914-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 22.01.2025

Organisering av verneområdeforvaltere - Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre - KLD

Vi viser til brev fra KLD av 5.12.2024 deres ref. 23/2148, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok stilling til dette i arbeidsutvalgsmøte 14 januar 2025 i AU sak 1 -25, samt gav innspill i Teamsmøte med KLD 21.01.2025.

Skriftlig tilbakemelding er vedlagt, inkl. innspill i møtet.

Med hilsen

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/ Várnjárgga álbmotmeahccestivra/ Varenkinniemen kansalistarhaan styyri

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere - KLD
2 Talepunkt møte KLD - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre (002)

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

Saksfremlegg med protokoll

Arkivsaksnr: 2024/11914-0

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidutvalget for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	AU 1 - 25	14.1.25

Tilbakemelding til KLD om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere

Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahccestivra - 14.01.2025

Vedtak

Styreleder og forvalter lager en uttalelse basert på saksfremlegget som legges frem i møtet. Det fokuseres på den mest hensiktsmessige fremtidige praktiske organisering, med hensyn til arbeidsgiveransvar og behov for de nødvendige ressursforhold.

Enstemmig.

Forvalters innstilling

Innspill formidles muntlig i møte med KLD. Dette ettersendes skriftlig.
Innspill avgjøre i arbdeidsutvalgsmøte.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyrene er invitert til å gi innspill til Klima og miljødepartementets initiativ for «*utredning av organisering av verneområdeforvaltere*» Ref. brev av 5.12.24.

Dette i Teamsmøte 21 januar kl. 12-14, hvor hvert verneområdestyre har 2 min taletid. Skriftlig innspill kan ettersendes.

Dette er en videre oppfølging av en riksrevisjonsrapport om forvaltningsordningen fra 2014. Miljødirektoratet har tidligere svart ut hvordan de
skulle følge opp riksrevisjonsrapporten i vedlagt brev av 31.05.2021 (vedlagt).

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene.

«Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Vurdering

Nasjonalparkforvalterne som ressurs for styrene kjenner godt til hvor skoen trykker angående muligheter for å forbedre verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkforvalterne har sammen med styrelederne god oversikt og kjenner historikken på fagfeltet. Nasjonalparkstyrene har således en viktig stemme ovenfor Klima og miljødepartementet for å finne en god organisering fremover.

- ✓ I tillegg til at verneområdestyrene involveres tett i prosessen for en utredning bør en referansegruppe for utredningen inneholde verneområdeforvaltere fra ulike type styrer i hele landet.

Departementet foreslår at utredningen omfatter alternativene:
- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

- ✓ Vi ser *ikke hensikten* i å gjøre en såpass bred utredning uten at det er ambisjoner om å styrke forvaltningen av verneområder betydelig. Hvis ikke kan man heller i utgangspunktet heller vurdere hvordan man med enkle grep kunne ha forbedret dagens ordning. Mye fungerer i dag og kan justeres for en optimalisering med samme ressurstilgang. Om man planlegger en betydelig økt finansiering er man positiv til en breiere utredning mht. de tre første punktene i punktlisten over.

- ✓ Særlig å overføre arbeidsgiveransvaret til styrene selv vil bryte med dagens forvaltningsprinsipper og vil kunne gi utfordringer og ulikheter nasjonalt. Møte med styrelederne i Troms og Finnmark 9.1 tilsier at få er positive til at styret selv får arbeidsgiveransvar, og en slik ordning og alternativet bør utelates i en utredning.

Nasjonalparkforvalterne er i dag ansatt hos Statsforvalterne, men verneområdestyret bestemmer over arbeidstiden og prioritering.

Forvalter viser til at Statsforvalterens miljøavdeling i Troms og Finnmark mangler åpenbart ressurser til å ha nok ansatte til å følge opp forvalterne 100% optimalt. Det er svært få fagpersoner og mange oppgaver. Om hensikten er å styrke all verneområdeforvaltning litt, bør man styrke et fåtall statsforvaltere hvor Statsforvalteren i Troms og Finnmark åpenbart er en av disse. Dette vil også gi effekt for de små verneområdene som ikke forvaltes lokalt. I dag er det åpenbare forskjeller i ressursbruk mellom områder forvaltet lokalt og de som er forvaltet av Statsforvalteren.

- ✓ Varangerhalvøya nasjonalparkstyre støtter Klima og Miljødepartementets fokus på å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Mange verneområder med verneverdier er tildelt alt for lite fokus, især områder som ikke forvaltes lokalt. Noen av disse kunne sikkert vært forvaltet av eksisterende verneområdestyrer. Få personer jobber med verneområdene helhetlig. Departementet bør se på om ressurser benyttes optimalt. Noen verneområdestyrer burde kunne ha kapasitet til å forvalte flere små verneområder innen sin region, især styrer som forvalter nasjonalparker som er «små» i areal, har få dispensasjonssøknader og disponerer en heltidsstilling. Det vil gi en noe bedre ressursutnyttelse. Det er få ansatte i regional naturforvaltning. Kommunene har vanligvis ingen.

  Vi forvalter i dag 4 verneområder i tillegg til Norges sjette største nasjonalpark. Vi ser at flere naturreservater forvaltet av Statsforvalteren i randsonen av våre områder gis ufortjent lite oppmerksomhet grunnet ressursmangel, inkludert en rekke nasjonalt viktige fuglefjell hvor koloniene nå er i ferd med å forsvinne helt, uten at norsk naturforvaltning fanger det opp for å belyse årsaker, og gjøre tiltak (Makkaur naturreservat og Ekkerøy naturreservat). Med en forvalterstilling til kunne vi ha tatt ansvar for flere områder og gjennomført forvaltningsplanarbeid raskere.
  Utredningen bør vurdere om flere styrer som forvalter store områder og flere områder bør få tildelt flere nasjonalparkforvalterstillinger. Dette vil også styrke fagmiljøene på knutepunktene.

- ✓ Styret vil peke på at Statsforvalterne, som forvalterne er ansatt hos har opplevd en reduksjon i antall stillinger ved avskaling av budsjetter ved avbyråkratiseringsreformen. Færre jobber med naturforvaltning og forvaltning av verneområder i dag enn før avbyråkratiseringsreformen trådde i kraft, og det betyr at administrativ oppfølging av forvalterne ved administrasjon gradvis kan ha blitt uforholdsmessig høy i Miljøavdelingene hos Statsforvalterne. Disse bør styrkes for å oppnå en bedre verneområdeforvaltning. Alternativet med å opprette en egen avdeling hos Statsforvalteren som følger opp nasjonalparkene og verneområdene er et aktuelt alternativ.

Hva bør et oppdrag inneholde?

- ✓ Er finansiering ved øremerkede midler til hver nasjonalparkforvalterstilling til Statsforvalterembedet tilstrekkelig siden ordningen trådde i kraft? Kostnadene er økt siden ordningen trådte i kraft i 2010/11. Stillinger som eksisterer fra starten er øremerket 1 million i årlig budsjett, mens nyopprettede forvalterstillinger i 2024 utgjør mer (eksempelvis for Lopphavet marine verneområde). Dagens budsjett tilsier at 1 million i øremerkede midler til hver stilling kan bli for lite. Dette går utover budsjetter for reiseutgifter etc.

Departementet mener det er ønskelig å oppnå følgende:
- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

I Troms og Finnmark er det månedlige møter med erfaringsdeling blant forvalterne. Forvalterne har årlige fysiske samlinger i tillegg til forvaltersamlinger hos Miljødirektoratet hvert annet år, samt Teamsmøter med ulike fagtemaer.

Geografisk spredning av verneområdene gjør at det vil sitte forvaltere spredt i landet uansett. Det viktigste er at de sitter i funksjonelle fagmiljøer sammen med Statens naturoppsyn, fjelltjeneste, fjellstyrer, utmarkslag eller forskningsmiljøer. Da hvor de enkelte aktørene faktisk er tilstede på knutepunktet. Dette forstår vi ikke gjelder i dag på flere knutepunkter. På vårt knutepunkt er alle etater tilstedeværende jevnlig slik at effekten av samlokalisering nyttes.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder.

Dette kan løses med samarbeidsklynger eller fastsetting av rutiner. Slik at alle forvaltere med tilsvarende verneområdetyper har et samarbeid og kan støtte hverandre ved sykdom og vakanser.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
Verneområdeforvalter er i dag daglig leder og gjennomfører på styrets oppdrag i samarbeid med styreleder. Vi kjenner ikke til at noen forvaltere ikke gjennomfører det de skal i dag. Om departementet mener ressurser prioriteres feil kan det gis klarere føringer til hva som skal prioriteres først.

- bedre håndtering av rollefordeling
Rollefordeling relatert til statsforvalter kunne vært tydeligere i saksbehandlingssystemet. I dag får mottaker av brev fra verneområdestyrene med tittel «melding fra statsforvalteren». Det er svært uheldig. Adresse for postmottak til nasjonalparkstyrene burde også vært annerledes enn statsforvalterens. Det er gitt lovnader om at dette kunne etableres tidligere.

- mer helthetlig forvaltning mellom verneområder
Dette kan samordnes mer ved at verneområdeforvaltere med like type områder og tema knyttes tettere i nettverk for deling av erfaringer ved digitale møter. Sterkere føringer til Naturmangfoldlovens § 48. Områdene er svært ulike og styrene har alt slags typer av saker, noen har svært mange og noen har få.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
Vi har i dag et tett og godt samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Men vi ser at det gis føringer nasjonalt som synes å utvikle seg til å fokusere SNO ressursene til tema som nasjonalparkstyrene nødvendigvis ikke har behov for, og slik at SNO ikke forblir like relevant som <u>felt</u>apparat, som de var når de først ble opprettet. Med endret verneområdeforvaltning fra 2015 hvor folk i større grad inviteres til å besøke de store verneområdene, blir det større behov for et feltapparat som både kan ha begrenset politimyndighet og gjennomfører praktisk skjøtselsoppgaver som tilsyn med alle typer

verneskilt, enkelt vedlikehold av bålplasser og gapahuker, klopplegging, føring av ved til bålplasser, tømming av doer, vedlikehold på hengebruer og føring av ved til åpne hytter i verneområdene der det er behov. Statens naturoppsyn fokuserer nå mer på tilsyn med nasjonale miljøverdier og forebygging av miljøkriminalitet og avviser flere typer oppdrag enn før. SNO – stillingene med fokus på nasjonalparkene kan bli vannet ut med en rekke mulitfunksjonelle oppgaver. Rovviltarbeidet synes også å spise stadig mer av andre oppgaver knyttet til truede arter og vernet natur. Dette bør utredes. Oppgaver som føring av ved, vedlikehold, klopplegging prioriteres ikke. Dette gir en mer omstendelig verneområdeforvaltning hvor tjenestene må kjøpes eksternt og øker kostnadene.

Klima og miljødepartementet bør jamfør Naturoppsynslovens § 2 gi Statens naturoppsyn føringer som ivaretar at man også i større grad kan påta seg praktiske skjøtseloppgaver i verneområdene, i takt med verneområdestyrenes ønsker.

I dag fins ikke dialogforum mellom nasjonalparkstyrene nasjonalt og Statens naturoppsyn sentralt angående diskusjonsfora for forventninger og behov hos verneområdeforvaltningen VS prioritet på arbeidsoppgaver hos Statens naturoppsyn.

- tettere samarbeid med besøkssentrene
I Troms og Finnmark har kun de eldste nasjonalparkene egne besøkssentre. Vi kan ikke se at disse prioriteringene har medført en satsning på nasjonalparkene i nord ved at det etableres flere besøkssentere – det ville kunne gitt lokale ringvirkninger. Samtidig ser vi at man i Sør-Norge har opptil flere besøkssentre knyttet til en og samme nasjonalpark. Flere av nasjonalparkene i nord burde vært tildelt flere nasjonalparkstillinger for å kunne følge opp arbeidsomfanget enda bedre.

- bedre fungerende knutepunkter
I Varanger har man et fungerende knutepunkt med et sterkt fagmiljø, sentralt plassert i forhold til verneområdenes beliggenhet mht. kjøreavstander og tilgjengelighet. Dersom man har åpenbare kandidater som ikke har dette, bør man plukke ut disse og fokusere på hvordan man kan få det til også der.

- Man bør også utrede om dagens nasjonalparkstyrer kan påta seg sommerarbeidere for å inkludere ungdom i større grad, samt frivillige som tilbyr sin arbeidskraft som ressurs i verneområdeforvaltningen. Dette er vanlig forøvrig i Europa. Organisering via Statsforvalteren har gitt utfordringer da bemanningen er såpass lav.

- En utredning bør også se på om nasjonalparkforvalterne har de nødvendige ressurser, herunder tjenestebil og for de aller største nasjonalparkene i nord mangler også tilgang til snøskuter og ATV som er tilgjengelig til enhver tid. Det er store kjøreavstander med opptil 4 timer østover rundt verneområdet og 3 timer å kjøre bil østover. Både Varangerhalvøya nasjonalpark og Anarjohka nasjonalpark har etterspurt ordning for tjenestebil eller snøskuter. Bruk av private biler og leiebiler/ leiekjøretøy er ikke optimalt. Bilene er ikke merket og det gjør at man fremstår usynlig i lokalmiljøet i møte-, tiltaks- og skjøtselssammenheng. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i areal og utadrettet virksomhet såpass stor er svært uvanlig. Forvalteren har mye utadrettet virksomhet i området, som hos oss er svært stort i areal fordelt på 4 kommuner.

Innspill til KLD fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

- Vi ser ikke hensikten i en brei utredning; om ikke verneområdeforvaltningen skal styrkes med mer ressurser.

- Dagens ordning knyttet til Statsforvalteren kan godt utredes først.

- Nasjonalparkstyret er ikke interessert i å få arbeidsgiveransvaret. Dette alternativet bør utelates i utredningen.

- Nasjonalpark<u>forvaltere</u> fra ulike deler av Norge med ulike type styrer bør være representert i utvalget for utredning. De vet hvor skoen trykker.

- Det mangler ressurser hos styrer med ansvar for de størst og flest områder. Ingen nye nasjonalparkstillinger er tildelt i Troms og Finnmark. Ressurssituasjoner bør utredes.

- De største nasjonalparkene har behov for tjenestebil. Noen også snøskuter og ATV. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i

areal med såpass utadrettet virksomhet, ofte på dårlige veier er svært uvanlig. 2000 km2
(OSLO – BERGEN = Vadsø – syltefjorddalen t/r)

- Vi kan gjerne ta over ansvar for flere naturreservater, vi har to fuglefjell i randsonen av nasjonalparken – som får lite oppmerksomhet og nå er i ferd med å dø ut. Om vi får flere stillinger.

- Er Nord Norge godt nok dekt med besøkssenter? Norges 6 største nasjonalpark underkommuniseres uten nasjonalparksenter. I sør har noen parker flere senter.

  Bør utredes.

- Feltressursen i Statens naturoppsyn blir stadig mer mulitfunksjonell og tid til nasjonalparkene spises opp. Takker nå nei til skjøtselsoppgaver med tilrettelegging som besøksforvaltningen krever. Det bør utredes om feltressursene skal knyttes sterkere til styrene.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrbmb@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik **Vår ref.** 2024/11920 - 432.3 **Dato** 28.02.2025

Uttalelse - Øvre Dividal nasjonalparkstyre - organisering av verneområdeforvalterne

Styrets uttalelse om utredningen fra Klima- og miljødepartementet:

Vi støtter målene som ligger til grunn for utredningen, spesielt ønsket om å styrke fagmiljøene, øke samarbeid og fleksibilitet, og sikre en helhetlig og robust forvaltning av verneområdene.

Vi mener imidlertid at disse målene kan oppnås uten en omfattende omorganisering. Dagens modell fungerer i hovedsak godt, og vi ser større verdi i å videreutvikle den ved å:

- Forbedre ressursfordelingen og styrke støtten til forvalterne.
- Tydeliggjøre rollefordelingen mellom Statsforvalteren og styrene.
- Fremme tettere samarbeid og kunnskapsdeling mellom forvaltere og lokale aktører.
- Gi kommunene bedre opplæring i deres rolle i forvaltningen av verneområder for å sikre at de kan bidra mer effektivt.

Vi vil også vektlegge at det allerede eksisterer et godt faglig samarbeid mellom forvalterne i nord. Dette samarbeidet er en viktig styrke som bør videreutvikles og bygges videre på innenfor dagens modell.

En samlokalisering av forvalter av Øvre Dividal Nasjonalpark og Statskog, med sitt feltapparat Fjelltjenesten, har vært vist seg å fungere faglig veldig bra for forvaltningen.

En samlokalisering av flere forvaltere i midt Troms vil kunne styrke forvaltningen ytterligere, men burde sees i en større sammenheng.

Både Øvre Dividal nasjonalpark og Rohkunborri nasjonalpark har forvaltnings relaterte problemstillinger knyttet både til svensk reindrift i Norge, og til forsvarets øvingsvirksomhet, med de infrastruktur behov det medfører i indre Troms.

Samtidig har Statskog SF, som er grunneier i nasjonalparkene i Troms et av sine regionskontor på Moen i Målselv.

En samlokalisering av Nasjonalparkforvalterne, SNO, og Statsfovalterens reindriftsavdeling, ville bli et meget sterkt fagmiljø, som var rigget for å møte fremtidig utfordringer med økt militær tilstedeværelse i indre Troms, samt klimaendringer som vi alerede i dag ser påvirke reindriftas bruk av verneområdene.

Ved en samlokalisering kan man oppnå mange synergier effekter i utmarksforvaltningen, samt bedre servicenivået ovenfor brukerne av naturressursene.

Dersom det etter møtet er ønske om bidrag i en eventuell omstillingsprosess bidrar vi gjerne.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:
Statsforvalteren i Troms og Finnmark Postboks 700 9815 VADSØ

Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2024/11822-0 432.3 **Deres ref.** 23/2148 **Dato** 11.03.2025

Innspill fra Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Raet nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Styret i Raet nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.
Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Forvalter har kontorsted sentralt ift verneområdets utstrekning.

Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En svakhet ved dagens organisering er mangelen på et godt fungerende lokalt knutepunkt for Raet nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere.
Forvalter har jevnlige møter med Administrativt kontaktutvalg med kommunene og Fylkeskommunen, der SNO har avstått fra å være fast medlem. SNO blir ivitert, og deltar sporadisk på Teams. SNO er ofte ute på oppdrag i andre regioner.
Det er jevnlige møter med Raet Besøkssenteret, men styret mener at samarbeidet med alle aktører vil dra stor nytte av økt samlokalisering i knutepunkt.

Fagmiljø.
For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Til dels også med Oksøy Ryvingen og Farsund Landskapsvernområder.
Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillingene.

Personalansvar.
Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter eller overføres til Arendal kommune som har Raet Besøkssenter. Styret mener det er et godt samarbeid med Statsforvalteren i Agder

v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov. Kapasiteten hos Statsforvalteren i Agder til å tilby et godt faglig og sosalt arbeidsmiljø har dessverre blitt sterkt begrenset de siste årene, og det samme har Statsforvalterens mulighet til å delta på styrets møter.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Styret ber om at det avsettes mer ressurser til forvaltning av både våre og andre verneområder. Arbeidsmengden er betydelig mer enn ett årsverk, og er sårbar for sykefravær etc. Den faglige veiledingen fra Miljødirektoratet er lite tilgjengelig ettersom direktoratet unnlater å involvere seg i konkrete saker de kan bli klagemyndighet for, og fagsamlinger for forvalterne har blitt sterkt begrenset ila de siste årene. Løsningen er å ansette flere forvaltere/tilknyttede stillinger for å bygge opp et fagmiljø rundt verenområdeforvaltning tilsvarende det man har i Sverige og Danmark, eller å leie inn ekstern kompetanse. Til sammenligning er det ca 13 årsverk i Kosterhavet nasjonalpark og 11 i Skjoldungernes land National park i hhv Sverige og Danmark.

Besøkssenter.
Besøkssenteret og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.
I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Raet nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Raet nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene. Besøkssenteret sitter også i Rådgivnede utvalg.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Raet nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Mottakere:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Fra: roarsvi@online.no[roarsvi@online.no]
Sendt: 17.12.2024 09:17:16
Til: Postmottak SFAG;Skansen, Ronny[sfagpost@statsforvalteren.no;ronny.skansen@statsforvalteren.no]
Tittel: VS: Naturrestaurering Hidraheia 2025

Hei
Har dessverre ikke mottatt noe svar på min henvendelse i forhold til skjøtsel og restaurering i vårt område, ber om ett snarlig svar.
Mvh Roar Svindland

Fra: roarsvi@online.no <roarsvi@online.no>
Sendt: tirsdag 26. november 2024 12:23
Til: sfagpost@statsforvalteren.no; 'Skansen, Ronny' <ronny.skansen@statsforvalteren.no>
Emne: Naturrestaurering Hidraheia 2025

Hei
Vedlagt behovsoversikt i vårt område i 2025.
Mvh Roar Svindland

Til

VORF

V/områdeforvalter Ronny Skansen 25.11.24

Roar Svindland

Naturrestaurering og skjøtsel Hidraheia 2025

Innmelding av behov til tilpasset landbruksdrift og naturrestaurering Hidraheia i Flekkefjord landskapsvernområde.

Tilpasset landbruksdrift Kleppa-Dåtland-Li (KF00000156) Helhetlig kulturlandskap med svært interessant kulturhistorisk verdi. Skjøtselen omfatter beiting med sau og storfe, ugrasbekjempelse (myrtistel og lyssiv), flyttbare el.gjerder, slått og ekstra tilsyn. Behov 2025 er 65000,- + mva (mottatt tildeling tidligere fra Statsforvalter)

Slått av slåttemarkene på Kleppa og Store Håland totalt ca 79 daa. Vorf må bestemme hvilke områder som er viktig å ivareta som slåttemark. Anslår slått på ca 18 daa.(BN00029279 Kleppe) Behov 2025 18 daa x 2500,- = 45000,- + mva

Naturrestaurering gammel kulturmark (område 11 Store Håland) Utført ca 60% og behov for 2025 er 40000,- +mva

Naturrestaurering kystlynghei med klokkesøte (område 12 Jonsokkbakkan) Utført til nå ca 30% og behovet for 2025 er 75000,- + mva

Naturrestaurering kystlynghei (område 14,13 og 16) Utført ca 45% til nå og behov 2025 er

50000,- +mva

Fjerning av fremmede treslag Sitkagran og platanlønn. Har igjen ett felt ved Torvmyra samt rydde gjenvekst i tidligere områder. Behov i 2025 er 20000,- + mva.
Sum behov vårt område Hidraheia 2025 er 295 000,- + mva

Behovet er satt opp etter vår kapasitet og skjøtselsplanen fra Ecofact i 2019, samt tidligere prioriteringer fra VORF.

Vil også be Vorf søke disp. hos Statsforvalter i forhold til at restaureringsområder til kystlynghei i landskapsvernområde kan godkjennes i forhold til RMP tilskudd inntil områdene er godkjent og lagt inn i naturdatabasen.

Videre som tidligere påpekt ser vi behov for en gjennomgang av skjøtselsplanen i forhold til veien videre og tilpasset ny forvaltningsplan. Planen er nå 5 år og trenger oppfrisking i 2025.

Ønsker tilbakemelding snarest hva forvaltningen prioriterer da vi restaurerer og skjøtter hele året. For å unngå misforståelser ber vi om skriftlige svar.

Mvh

Roar Svindland

Fra: Øyvind oyvind.andersen[oyvind.andersen@kleppnett.no]
Sendt: 12.03.2025 18:49:24
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Kopi: Skansen, Ronny[ronny.skansen@statsforvalteren.no];
Tittel: Fwd: Til verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsverneområder

---

Det vises til vår henvendelse av 23/2-25 (vedlagt) samt forvalters svar av 11/3-25.

Det er gledelig å registrere at vi igjen vil bli kontaktet, og forhåpentlig får delta ved befaring på vår eiendom.

For å oppklare evt. misforståelser.

Vi ønsker at de viktige verneverdiene på vår eiendom, Gnr 45 bnr 5 blir vurdert nå som VORF endelig bevilger midler og tid til nødvendig vurdering ved biolog. Dette og siden nevnte område tidligere har blitt sett på, og vurdert sammen med områdene som nå skal befares samt vurderes.

At nå området på vår eiendom i FVO av VORF ses på som mindre viktig i.h.h.t verneformålet stiller vi oss særs kritiske til, og forventer med dette at nevnte område igjen blir faglig vurdert.

Vår henvendelse det vises til ble sendt til VORF i god tid, og med dette forventes å bli behandlet på VORFs styremøte 25/3-71.

Vi ønsker, og tilbyr samarbeid samt dialog med VORF ang. dette viktige arbeidet i FLO.

Hilsen

Hege og Øyvind Andersen

Fidsel

-------- Originalpost --------
Emne: Vedrørende forespørsel om deltakelse på befaring
Dato: Tirsdag, Mars 11, 2025 12:01 CET
Fra: "Skansen, Ronny" <ronny.skansen@statsforvalteren.no>
Til: Vest Agder bonde og småbrukerlag (oyvind.andersen@kleppnett.no)
<oyvind.andersen@kleppnett.no>

Hei

Det vises til vedlagt henvendelse.

Hvis det blir aktuelt med befaring på deres eiendom, blir dere selvsagt kontaktet.

Med vennlig hilsen

Ronny Skansen

Verneområdeforvalter

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Telefon: 489 96 972/ 37 01 75 64
E-post: ronny.skansen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Oksoy-Ryvingen/

Fra: Øyvind oyvind.andersen[oyvind.andersen@kleppnett.no]
Sendt: 23.02.2025 17:51:32
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Til Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapvernområde

---

Gjennom vår deltakelse i Hidrahei beitelag har vi fått opplyst at det i juni d.å vil bli gjennomført befaring og gjennomgang ved biolog ang. skjøtsel, tilstand, veien videre o.l. med tanke på verneområdet, dets behov og kvaliteter.

Tidligere år når lignende oppdrag er gjennomført har og vår eiendom, Gnr45 bnr5 blitt vurdert og kommentert, særlig området vest for Mønstremyr.

Vi, med vår gård, ønsker som tidligere skrevet å være en del av det viktige arbeidet som omhandler skjøtsel og ivaretakelse av verneverdiene i området.

Vi ønsker, og tilbyr med dette å delta samt at Gnr45 bnr5 blir vurdert i nevnte befaring, gjennomgang og vurdering.

Hilsen

Hege og Øyvind Andersen

Fidsel

Fra: Øyvind oyvind.andersen[oyvind.andersen@kleppnett.no]
Sendt: 23.02.2025 17:51:32
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Til Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapvernområde

---

Gjennom vår deltakelse i Hidrahei beitelag har vi fått opplyst at det i juni d.å vil bli gjennomført befaring og gjennomgang ved biolog ang. skjøtsel, tilstand, veien videre o.l. med tanke på verneområdet, dets behov og kvaliteter.

Tidligere år når lignende oppdrag er gjennomført har og vår eiendom, Gnr45 bnr5 blitt vurdert og kommentert, særlig området vest for Mønstremyr.

Vi, med vår gård, ønsker som tidligere skrevet å være en del av det viktige arbeidet som omhandler skjøtsel og ivaretakelse av verneverdiene i området.

Vi ønsker, og tilbyr med dette å delta samt at Gnr45 bnr5 blir vurdert i nevnte befaring, gjennomgang og vurdering.

Hilsen

Hege og Øyvind Andersen

Fidsel

Fra: roarsvi@online.no[roarsvi@online.no]
Sendt: 16.01.2025 12:03:03
Til: Postmottak SFAG;Skansen, Ronny[sfagpost@statsforvalteren.no;ronny.skansen@statsforvalteren.no]
Tittel: Naturrestaurering og skjøtsel 2025

Til Styret i FLO
Oppsummert etter telefon fra Ronny mandag 13 jan. Har nå ved mange anledninger over år prøvd å få svar på hva styret(VORF) vil prioritere på vår eiendom på Hidraheia i forhold til skjøtsel, tilpasset landbruksdrift og naturrestaurering. Får kun uklare svar fra forvalter og kun pr. telefon, aldri skriftlig. Vi har i flere år hatt en skjøtselsplan vi følger, men mangler hva styret vil prioritere av disse naturtypene framover. I 2024 ble vi redusert med ca 90000,- grunnet muntlig fra forvalter at Vorf hadde fått mindre penger. I søknaden fra Vorf til MD angående skjøtsel, var også søknaden redusert med 90000,-. Fikk aldri noe svar hvorfor. Ber om å få tilsendt Vorfs prioriteringer med begrunnelse for 2025 som ble tatt opp i høst på siste styremøte og kopi av søknaden til Mdir. Ber også om at samarbeid og respekt for grunneiere med tilpasset drift blir bedre framover.
Mvh Roar Svindland

Fra: roarsvi@online.no[roarsvi@online.no]
Sendt: 05.03.2025 20:55:00
Til: Skansen, Ronny;Postmottak SFAG[ronny.skansen@statsforvalteren.no;sfagpost@statsforvalteren.no]
Kopi: 'Per G Nilsen og Ingebjørg Dybesland'[dammekleiva@gmail.com];Paust, Ellen Synnøve[ellen.paust@statsforvalteren.no];'Helene Reiersøl'[helene.reiersol@flekkefjord.kommune.no];
Tittel: SV: Naturrestaurering og skjøtsel 2025

Hei
Takknemlig for skriftlig svar da muntlig dialog i lang tid ikke fører fram. Å være skjøtter og grunneier i ett veiløst landskapsvernområde er ikke lett og vi trenger ett styre og en forvalter som stimulerer til fag og drift.
Mvh Roar Svindland

Fra: Skansen, Ronny <ronny.skansen@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 4. mars 2025 21:31
Til: roarsvi@online.no
Kopi: Per G Nilsen og Ingebjørg Dybesland <dammekleiva@gmail.com>
Emne: SV: Naturrestaurering og skjøtsel 2025

Hei

Vi tar det til etterretning at du ønsker alt skriftlig. Når det gjelder tildeling av midler så er det verneområdestyret som bestemmer hvordan tiltaksmidlene blir fordelt. Kommende styremøte 25. mars gjør styret prioritering av årets midler basert på tildelte midler for 2025. Jeg legger med søknaden fra siste styremøte, der styret gjorde sine prioriteringer før søknaden ble innsendt til Miljødirektoratet. Jeg legger også med strategi over hvordan tiltaksmidlene skal prioriteres (føringer Miljødirektoratet).

Våre midler er relativt begrenset, og verneområdestyret må prioritere blant mange gode tiltak. For Flekkefjord landskapsvernområde ble det for 2024 utbetalt 540 000 kroner totalt til ulike tiltak. Du mottok 200 000 kroner (litt i overkant av 40 %).

Jeg har gått igjennom dine siste utbetalinger fra oss de siste årene. Utbetalingene har ligget på 120 000, 150 000, 180 000, 140 000, 135 000, 120 000, 290 000 (2023), 200 000 (2024) fra verneområdestyret. I tillegg har du de seneste årene fått noe midler for hogst av fremmede treslag. Jeg vet at du har tidligere år mottatt midler fra Statsforvalteren i forhold til utvalgte naturtyper og kulturlandskap. For et par år siden fikk vi beskjed om at Statsforvalteren ikke skulle betale ut midler i verneområder i forhold til disse ordningene. Slik jeg har forstått ble det i 2023 (vikar verneområdeforvalter) slått sammen disse summene, slik at du dette året kom veldig godt ut. Flere av disse områdene var sammenfallende naturtyper/kulturlandskap og utbetaling fra Statsforvalteren/verneområdestyret på samme område fra to ulike ordninger skal ikke forekomme. For 2024 fikk du beløp på 200 000 kroner som egentlig er en betydelig økning av tildeling fra verneområdestyret i forhold til tidligere tildelinger (ser en bort fra 2023). Viktig å nevne at ingen andre har mottatt noen økninger de siste årene og våre tildelinger har ikke økt de siste årene, snarere tvert imot.

Du vil i etterkant av styremøtet få beskjed om hvor mye midler som du blir tildelt for 2025.

Med vennlig hilsen

Ronny Skansen

Verneområdeforvalter

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Telefon: 489 96 972/ 37 01 75 64
E-post: ronny.skansen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Oksoy-Ryvingen/

Fra: roarsvi@online.no <roarsvi@online.no>
Sendt: torsdag 16. januar 2025 12:03
Til: Postmottak SFAG <sfagpost@statsforvalteren.no>; Skansen, Ronny <ronny.skansen@statsforvalteren.no>
Emne: Naturrestaurering og skjøtsel 2025

Til Styret i FLO
Oppsummert etter telefon fra Ronny mandag 13 jan. Har nå ved mange anledninger over år prøvd å få svar på hva styret(VORF) vil prioritere på vår eiendom på Hidraheia i forhold til skjøtsel, tilpasset landbruksdrift og naturrestaurering. Får kun uklare svar fra forvalter og kun pr. telefon, aldri skriftlig. Vi har i flere år hatt en skjøtselsplan vi følger, men mangler hva styret vil prioritere av disse naturtypene framover. I 2024 ble vi redusert med ca 90000,- grunnet muntlig fra forvalter at Vorf hadde fått mindre penger. I søknaden fra Vorf til MD angående skjøtsel, var også søknaden redusert med 90000,-. Fikk aldri noe svar hvorfor. Ber om å få tilsendt Vorfs prioriteringer med begrunnelse for 2025 som ble tatt opp i høst på siste styremøte og kopi av søknaden til Mdir. Ber også om at samarbeid og respekt for grunneiere med tilpasset drift blir bedre framover.
Mvh Roar Svindland

Takk for endelig en skriftlig tilbakemelding

Jeg har full forståelse for at styret bestemmer hvordan tiltaksmidlene skal fordeles etter **henvisning og forslag fra deg.** Men dette er skattebetalernes penger som skal brukes for å bevare og oppnå formålet med vernet i FLO og staten stiller strenge krav til dokumentasjon og måloppnåelse. Tildeling av midler fra verneområdeforvaltningen de senere år bærer dessverre preg av tilfeldigheter og hvor snille mottakerne er, samt fraværende av kontroll på hva bruken av midlene har oppnådd i mitt nærområde.

Søknaden Deres for 2025 til MD i vårt område inneholder store feil og mangler og gir ikke MD riktig bilde av tilstanden. I beskrivelsen av tiltakene på noen av prosjektene i mitt område er det bevisst eller ubevisst direkte feil i beskrivelsen. Ett av prosjektene har Norges best betalte slåttemark. Et annet område er ikke tatt med før grunneieren hugger sine sitkagraner og ett har delvis opphørt sin drift. I mitt prosjekt mangler det helt at jeg i tillegg drifter både Li, alle brukene på Dåtland og også Lille Håland med beitedyr. Søknaden og beskrivelsen er ett resultat av klipp og lim de seneste år og direkte dialog med grunneiere og driftere er helt fraværende. Har tidligere etterlyst årlige møter med forvalter for nettopp å komme med innspill før styret prioriterer neste års tiltak i verneområde.

Når midlene Dere mottar er så begrenset kreves bedre søknader og argumentasjon, samt prioriteringer om hva som er viktigst for å nå formålet med vernet. Friluftslivet og reiselivet krever mye midler for å slokke selvpåførte utfordringer i deler av området, med de er ikke en del av verneformålet og ikke klarert med mange av oss grunneiere.

Du beskriver godt hvor mye midler jeg mottar og har mottatt, men i tillegg har vi utallige timer med skjøtsel og drift utført av oss hvor vanlig gårdsdrift og matproduksjonen lønner oss. Etter at ordningen med trua naturtyper og viktige kulturlandskap er flyttet til VORF fra Statsforvalteren vil jeg tro Dere har ansvaret for at disse blir fulgt opp og tatt vare på, det er jo også en viktig del av verneformålet. Vi er ikke ute etter å få mer av verneområdeforvaltningen, men det må etableres ett mer forutsigbart og faglig rettferdig system for tildeling av midler, lignende det vi alt har i landbruksnæringen.

Har også registret at ingen andre har fått økning i tildelingene, men i 2024 var det bare vi som ble redusert med ca 30% sikkert for vi får så mye. (overkant av 40% av totalen)

Styringsdokumentene Besøksstrategi og ny forvaltningsplan har grunneierne enda ikke fått mulighet til å se, samt gi vår uttalelse til. Oppdatering av trua naturtyper og arter følges ikke opp i Naturbasen. I mellomtiden gror verneområdet med mektige kystlyngheier og veiløst kulturlandskap igjen og det går fort nå. Dette er ikke bra og svekker til de grader tilliten vår til forvaltningen av området.

I dialogmøte på Hidra i sommer var styreleder Per G klar på at alle uheldigheter som tidligere hadde oppstått la vi bak oss og ser framover, dette er jeg med flere enige i, men hvor blir dialogen av. Jeg oppfordrer styret og forvalter og hoppe ned fra deres høye hest og starte en faglig bedre dialog med oss som har støvlene på. Vi er jo helt enige i formålet med vernet og gjør gjerne jobben for å nå dette i vårt område i dialog med styret og forvalter.

Grunneier og matprodusent Roar Svindland

Fra: roarsvi@online.no[roarsvi@online.no]
Sendt: 23.01.2025 12:40:15
Til: Postmottak SFAG;Skansen, Ronny[sfagpost@statsforvalteren.no;ronny.skansen@statsforvalteren.no]
Tittel: Hidraheia

Hei
Støtter opp om viktigheten med svar fra verneområdestyret i forhold til spørsmål fra Vest-Agder BS.
Vedlagt.
Mvh Roar Svindland

Til Styret i Flekkefjord landskapsvernområde.

Vi viser til korrespondanse mellom Vest Agder bonde og småbrukerlag og Vorf ang. spørsmål stilt i samband med møte i rådgivende utvalg 181124.

Vi er gjort kjent med nevnte spørsmål, og ser disse som særs relevante og avgjørende i samband med tilpasset landbruksdrift og ivaretagelse av verneverdiene på våre eiendommer i verneområdet, Hidraheia.

Vi ber Vorf behandle nevnte spørsmål i styremøte 250371. Vi ser frem til tilbakemelding samt videre dialog.

Roar Svindland

Leder

Hidraheia beitelag SA

Flekkefjord kommune

Lassen, Bård Andreas

Næring

Dato: 18.11.2024
Vår ref: 24/02948-16
Deres ref:
Saksbeh.: Hans-Egill Berven
Telefon:

Vedrørende avlysning av møte om Brufjell 16.11.2024

Vi inviterte til et møte med relevante parter for å gå gjennom status for området, og for å diskutere videre samarbeid og fremdrift. Vi har valgt å utsette møtet. Det er flere grunner til dette:

• Det mangler pr. i dag en gjennomarbeidet og ferdigstilt besøksstrategi for det aktuelle området. En rekke viktige beslutninger, tiltak og drøftinger vil måtte ses og vurderes i lys av en oppdatert besøksstrategi.

• Verneområdets rolle, både hva gjelder styret og områdeforvalter, framstår som uklar. Vi forventer at den varslede besøksstrategien vil skissere en langt tydeligere ansvars- og oppgavestruktur, bl.a. når det gjelder skjøtsel og drift. Når en godt forankret besøksstrategi har blitt vedtatt, vil det være naturlig å samle aktørene for å avklare roller og finne egnede samarbeidsformer.

• Også Flekkefjord kommunes rolle knyttet til forvaltningen av landskapsvernområdet framstår som lite tydelig. Ansvar og oppgaver er ikke nærmere beskrevet og avtalefestet slik det legges opp til i Skjærgårdsparkavtalen. Fra kommunens side mener vi at staten bør ta initiativ til nødvendige avklaringer og formalisering.

• Flekkefjord kommune kan ikke engasjere seg i prosesser baserte på så uavklarte premisser som vi nå må forholde oss til. Kombinasjonen av et mangelfullt formelt utgangspunkt, og en rekke dilemmaer og interessekonflikter, gjør det lite sannsynlig at man vil kunne komme fram til løsninger som både grunneier og andre aktører kan slutte seg til. Det er et stort behov for avklaringer gjennom en vedtatt besøksstrategi og en avtale mellom stat og kommune i tråd med Skjærgårdsparkavtalen.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Bankkonto:
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50, 4400 Flekkefjord	38 32 80 00	2801 44 37497
Kirkegaten 50	**E-postadresse:**	**Hjemmeside:**	**Foretaksregisteret:**
4400 Flekkefjord	post@flekkefjord.kommune.no	flekkefjord.kommune.no	964 967 369 MVA

Fra kommunens side er vi svært motivert for å komme videre i arbeidet Brufjell og Brufjellhålene. Før jul vil vi ha klar en rapport om hva kommunen har foretatt seg i lys av hendelsene de siste månedene. Rapporten vil bli sendt til grunneier, fylkeskommunen og verneområdeforvalter/verneområdestyret.

Ved henvendelse angående saken vennligst referer til saksnr 24/02948

Med hilsen

Hans-Egill Berven
Næringssjef

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til: Thor Håkon Føreland
Anders Svindland
Sara Anne Åboen
ronny.skansen@statsforvalteren.no
per.goldmann.nilsen@lindesnes.kommune.no
dammekleiva@gmail.com
Flekkefjord kommune, Bernhard Nilsen, Kirkegaten 50, 4400 FLEKKEFJORD
Samfunn og teknikk, Terje Glendrange, Kirkegaten 50, 4400 FLEKKEFJORD

Fra: Per og Ingebjørg Nilsen og Dybesland[dammekleiva@gmail.com]
Sendt: 14.01.2025 17:02:57
Til: Øyvind oyvind.andersen[oyvind.andersen@kleppnett.no]
Kopi: Skansen, Ronny[ronny.skansen@statsforvalteren.no];Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no];kusolsen@gmail.com[kusolsen@gmail.com];Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no[Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no];inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no[inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no];silje.varlid@kristiansand.kommune.no[silje.varlid@kristiansand.kommune.no];Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no];post@miljodir.no[post@miljodir.no];post@smabrukarlaget.no[post@smabrukarlaget.no];
Tittel: Re: Fwd: Møte i rådgivende utvalg 18. november

Hei ! (og Godt Nytt År!)
Vi beklager at du ikke har fått svar på din henv. ang. dine innspill til /i Rådgivende utvalg 18.11.24.
Rådgivende utvalg er et forum hvor ulike brukere av VORF, møtes for å utveksle erfaringer med bruken av verneområdet.(ros og ris)
På bakgrunn av slike innspill , tar styret disse innspillene til etterretning, eller eventuelt opp til behandling..
Neste styremøte i VORF er 25.3.25
Saker som vedrører verneområdet behandles i plenum av styret i styremøte, og svares ikke ut av styrets leder alene!

Per G. Nilsen

man. 13. jan. 2025 kl. 18:52 skrev Øyvind oyvind.andersen <oyvind.andersen@kleppnett.no>:

> Hei igjen.
>
> Det hadde etterhvert vært ønskelig med et svar på stillte spørsmål., viser til tidligere mailer. Det blir forventet av meg som representant fra Vest agder bonde og småbrukerlag at eg formidler svar på stilte spørsmål. Vi ber om snarlig svar.
>
> Hilsen
>
> Øyvind Andersen
>
> Vest agder bonde og småbrukerlag
>
> Torsdag, Desember 12, 2024 17:16 CET skrev Øyvind oyvind.andersen <oyvind.andersen@kleppnett.no>:
>
>> Onsdag, November 20, 2024 18:56 CET skrev Øyvind oyvind.andersen <oyvind.andersen@kleppnett.no>:
>> Hei
>> Kan ikke se at vi har fått svar på denne henvendelsen. Vi ber om snarlig svar.
>> Hilsen
>> Øyvind Andersen
>> Vest agder bonde og småbrukerlag
>>
>>> Hei igjen
>>> Viser til mail av 3/11-24.
>>> Vi ble av VORF oppfordret til å sende inn tema/saker som vi ønsket drøftet

med VORF.
Jeg opplevde at tema/saker som vi sendte VORF dannet grunnlag for gode diskusjoner på møtet i rådgivende utvalg. Diskusjonene ledet ikke frem til klare svar fra VORF på spørsmålene som tema/sakene var utformet som.
Jeg ber derfor på vegne av NBS samt andre som driver landbruksdift i verneområdet, VORF om svar på nevnte relevante spørsmål.
Det hadde vært ønskelig å fått disse svar innen rimelig tid slik at jeg kan få disse med i mitt referat fra møtet.
Hilsen
Øyvind Andersen
Vest agder bonde og småbrukerlag

-------- Originalpost --------
Emne: Møte i rådgivende utvalg 18. november
Dato: Søndag, November 03, 2024 20:41 CET
Fra: Øyvind oyvind.andersen <oyvind.andersen@kleppnett.no>
Til: Skansen, Ronny <ronny.skansen@statsforvalteren.no>
Kopi: "Postmottak SFAG" <sfagpost@statsforvalteren.no>, kusolsen@gmail.com

Hei.
Jeg stiller på møtet på vegne av Vest agder bonde og småbrukerlag.
Vi har noen tema/saker som vi ønsker å drøfte med VORF:
- Landbruket har en viktig rolle i å opprettholde verneverdiene i store deler av FVO. Opphør av drift og gjengroing er viktige trusler mot verneverdier. Vern gjennom bruk er ifølge VORF et utgangspunkt for en langsiktig og bærekraftig forvaltning.
Er ikke vern gjennom bruk avgjørende for langsiktig og bærekraftig forvaltning?
Burde det blitt brukt mer ressurser på lanbruk i verneområdet?

-Grunneierrettigheter og -interesser skal ifølge VORF vektlegges.
Vektlegges dette nok i dag?

-Det meste av landarealet i landskapsvernområdet er i privat eie med 350 grunneiere.
Er det nok informasjon om hvilke roller, rettigheter og plikter o.l. grunneiere i FVO har?

- Friluftsliv er ikke en del av vernefomålet. Friluftsloven regulerer ferdsel også i verneområdet. VORF mener friluftsliv er en viktig del av grunnlaget for landskapsvernet og at vernemyndigheten bør ha en aktiv rolle for å ivareta friluftsinteressene i området.
Er dette rett bruk av VORFs ressurser og er dette til det beste for vernet?

-Bør og må VORF bruke verneområdet til å tilrettelegge for kommersielt reiseliv?
hvilken rolle har grunneier/bruker i.h.h.t. denne tilrettelegging?

Hilsen
Øyvind Andersen
Vest agder bonde og småbrukerlag

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
Postboks 504
4804 Arendal
sfagpost@statsforvalteren.no

Kopi:
Verneområdeforvalter Ronny Skansen
Kristiansand plan og bygg
Flekkerøy vel

Flekkerøy, 28.11.2024

Klage på oppførsel fra SNO betjent.
Fredag 15. november ble vår sønn stanset av en SNO betjent i Beltevigsveien da han var på vei inn til vår eiendom. Betjenten stod feilparkert inne på privat grunn og blokkerte veien. Min sønn fikk trusler om bøter. Vi opplever dette som meget urimelig fra SNO sin side og føler oss krenket og såret. Det oppleves kleint og fremmed at vi som norske borgere må lære opp våre barn, venner og naboer i hvordan en skal forholde seg til uniformert personell med politimyndighet uten rettskraftig hjemmel. Vi vil be om at dere i vernestyret oversender en beklagelse til oss for dette feilgrepet.

Vernet vei?
Vi har forstått at bakgrunnen for dette er at SNO har fått det for seg at deler av veinettet som betjener ca. 30 private eiendommer Belteviga er vernet. Vi mener dette er feil tolkning, jamfør vedlagt brev fra advokat. Brevet viser at det etter vårt syn ikke er bevist at eiendommen er innenfor verneområdet. Vi mener at streken på kartet her upresist angitt og at det neppe har vært meningen å frede en veletablert vei inn mot området. Videre mangler det tekstlig beskrivelse av hva som er ment med den skisserte grensen til verne området. Vi forstår at grensene til verneområder normal sett ikke blir oppmålt på samme måte som en tomt med koordinater, men når konsekvensen av fri tolkning basert på dette grunnlaget, fjerner adkomst til 30 eiendommer blir det litt for lettvint håndtering.

Er forvaltningen påvirket av private interesser?
Våre naboer i Beltevigssvingen har nå siden 2005 prøvd å få stoppet vår trafikk over deres eiendom. Vi har nå en løpende leieavtale. Hvis leieavtalen tar slutt, kjenner vi oss trygge på at et veiskjønn vil gi oss vei da ulempen av å bli stoppet, er vesentlig større en naboens fordel med redusert trafikk.

Etter å ha lest diverse korrespondanse mellom våre naboer og kommune, sitter vi igjen med et inntrykk av at en prøver å påvirke forvaltningen til å gjøre dette om til en offentligrettslig sak for på den måten å stoppe vår bruk av veinettet og trafikk over deres eiendom. Har dere vurdert om dere egentlig hjelper en side i en privatrettslig tvist? Hvor kommer bruken av utrykket «ulovlig motorferdsel i verneområdet» fra?

Stigmatisering av private eiere i Belteviga
Referater fra kommune og verneområdestyret viser at saken er blitt drøftet uten at vi som brukere av veien har blitt hørt eller fått anledning til å uttale oss. Trafikken blir fremstilt som ulovlig og at brukerne kommer til å vandalisere en eventuell bom. Det blir litt uklart for oss hvem som vandaliserer for hvem. Å omgjøre adkomsten til eiendommene til gangvei kan kanskje virke tilforlatelig for små naust og sjøboder med lite bruk. Men det meste er bygninger med innlagt strøm, vann og kloakk. Det fleste bygg i området benyttes til beboelse store deler av sommeren.

Tiltakene er godkjent oppført eller endret for beboelse med krav om parkering på eiendommene eller i nærheten. Kommunen har på denne måten tatt i bruk det omdiskuterte veinettet som en del av løsningen for området. Så når kommunen har fått betalt for dispensasjoner og byggetillatelser med forutsetning om bruk av bil frem til eiendommene, kommer tilbake med beskyldninger om ulovligheter, oppleves det urimelig. Vi har oppfylt alle rekkefølgekrav som ble stilt fra kommunen som er den profesjonelle part.

Referater stigmatiserer brukerne som kriminelle. Vil bare informere om at vi som bruker veien er vanlige lovlydige norske borgere med jobber både høyt og lavt i kommune og stat samt i det private. Vi synes det er rart som berørte parter at det aldri er sendt ut noen form for varsel om at adkomsten vår skal fjernes. Det hadde vært ryddig og blitt varslet om planlagte endringer og gitt klagemulighet, for så å eventuelt prøve våre rettigheter i rettsvesenet.

Problemer for miljøet utenfor Belteviga ved stengning.
Det vanskelig for oss å se fornuften i å fjerne en velfungerende løsning for 30 eiendommer for å erstatte den med betydelige trafikk og parkeringsproblemer langs fylkesveien. Det vil bli masse surr og bråk med ulovlig parkeringer på private eiendommer og langs veien. Noen hevder dette kan løses med parkeringsplasser, men er en nedbygging av Flekkerøy med parkeringsplasser miljøvennlig? Vi oppfatter parkeringsplasser som skjemmende.

En nedstenging av infrastrukturen av bilveier inn i dette området fremstår for oss som uansvarlig og urimelig forvaltning både overfor de skadelidende private eiendommene og for trafikk og parkeringssituasjonen på vestsiden av Flekkerøy.

Området i kommuneplanen satt av til bebyggelse og ved en regulering vil det uansett komme vei inn i området. Hva er da vitsen med å støye om dette nå?

Hilsen

Bård Gotskalk Austefjord
Gnr. 4 Bnr. 178 & 221
austefjord@csw.no

Fra: austefjord@csw.no[austefjord@csw.no]
Sendt: 28.11.2024 15:37:19
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Kopi:
temagruppa@gmail.com[temagruppa@gmail.com];post.byutvikling@kristiansand.kommune.no[post.byutvikling@kristiansand.kommune.no];per.g.nilsen@politiker-lindesnes.no[per.g.nilsen@politiker-lindesnes.no];hannahte@online.no[hannahte@online.no];arne.f.15@hotmail.com[arne.f.15@hotmail.com];Skansen, Ronny[ronny.skansen@statsforvalteren.no];
Tittel: Klage fra bruker av Beltevigsveien, Flekkerøy

Hei,

vedlagt ligger klagebrev og et vedlegg.

Ber om at Verneområdestyret leser klagen og behandler den.

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnede.

Hilsen
Bård Gotskalk Austefjord
Mobil 99797179
E-post austefjord@csw.no

Medlemmene i Areal- og miljøutvalget
i Kristiansand kommune
pr. e-post

Deres ref.: Vår ref.: 32631 Kristiansand, 24.10.2024

KJØREVEI BELTEVIGA

1. Innledning

Advokatfirmaet Wigemyr & Co. DA bistår Beate Austefjord/Bård Gotskalk Austefjord og Hege Grov/Rune Grov/Tone Svanevik Grov som er eiere av henholdsvis eiendommene gnr. 4 bnr. 178 og 221 og gnr. 4 bnr. 107 i Belteviga på Flekkerøy.

Eiendommene har i likhet med flere andre eiendommer i Belteviga kjøreveiatkomst via internt veinett som ble anlagt i 1988/1989.

Kristiansand kommune mener at veien er ulovlig anlagt, men har i møte med Verneområdestyret for Øksøy-Ryvingen landskapsvernområde gitt uttrykk for at veien faller utenfor kommunens prioriterte arbeidsoppgaver.

Jeg forstår at saken, etter påtrykk fra Verneområdestyret, vil bli forelagt Areal- og miljøutvalget til orientering i møte 31. oktober 2024.

Jeg legger til grunn at utvalget gjennom saksfremstilling og saksdokumentasjon er kjent med de faktiske forhold og sakens bakgrunn/historikk, men vil i det følgende inngi noen overordnede merknader som vil være sentrale for utvalgets vurdering av saken.

2. Momenter vedrørende kjøreveien

- Kjøreveien ble anlagt i 1988/1989 av to tidligere grunneiere, i hovedsak i samme trasé som det fra gammelt av har gått et tråkk til de første sjøbuene i Belteviga. Etter hvert som det har blitt gitt tillatelse til utbygging av området med hytter og sjøbuer har hytte- og sjøbueiere fått del i veiretten og veien har blitt administrert og skjøttet i et veilag.

- Atkomstveien har blitt benyttet og vedlikeholdt som kjørevei i ca. 36 år.

- Hytte- og sjøbueiere som har fått del i veiretten var på tidspunktet rettigheten ble tildelt uvitende om at veien ikke var omsøkt.

Advokatfirma Wigemyr & Co DA | Vestre Strandgate 23 | Postboks 716 | 4666 Kristiansand | T: +47 38 17 87 10
E: post@wigemyr.no | W: wigemyr.no | Org.nr: 977 049 997 MVA | Medlem av Den Norske Advokatforening

- Det er gjennom årenes løp blitt gitt mange byggetillatelser (på dispensasjon) hvor kommunen har stilt vilkår om parkering på egen grunn og krav om dokumentasjon for veirett.

  Nedenfor følger en ikke-uttømmende opplisting av eksempler på vedtak med slike vilkår (alle understrekninger er mine):

  - Delingssak med saksnr. PD/96/1695/931906/L33&02:

  «Etter de nye opplysninger som er framkommet, bl.a. at formålet med fradeling er tomter for sjøbuer og fritidsbolig, samt sikret atkomst til de nye tomtene, finner plan- og bygningssjefen å kunne dispensere fra plankravet i Flekkerøyplanen og godkjenner den omsøkte deling som vist på kart stemplet mottatt 20.02.1996 og på følgende vilkår:

  1. Erklæring om rett til atkomst til tomtene må tinglyses.
  Vedlagte erklæring må undertegnes av eiere og innsendes til oppmålingsvesenet som vil sende disse til byretten sammen med nye målebrev.»

  Erklæringen lød slik:

  «Eier av gnr. 4 bnr. 138 erklærer herved for seg og etterfølgende eiere at eier av gnr. 4 bnr. 107, bnr. 178 og bnr. 179 har rett til 3 m kjøreveg over eiendommen. Bnr. 179 | skal ha rett til biloppstillingsplass på bnr. 138.

  Videre erklærer eier av gnr. 4 bnr. 107 for seg og etterfølgende eiere at eier av gnr. 4 bnr. 178 har rett til 3 m kjøreveg over eiendommen og at bnr. 179 skal ha gangveirett over bnr. 107.

  Rettigheten omfatter også rett til nødvendig vedlikehold av vegen.

  Erklæringen skal tinglyses på gnr. 4 bnr. 107, bnr. 138, bnr. 178 og bnr. 179, og kan ikke avlyses uten samtykke av Kristiansand kommune.»

  - Godkjenning av sjøboder med saknr. PD/96/5346/931906/L42:

  «2. Statens vegvesen har, på visse vilkår, gitt utvidet avkjørselstillatelse fra Fv.8, kfr. brev av 20.06.1996. Det forutsettes at avkjørsel opparbeides i henhold til godkjenningen før byggearbeidene igangsettes.

  3. For sjøbodene med utvidet bruk settes det krav om en biloppstillingsplass pr.bod. Det må sikres rettigheter for kjøreatkomst over gnr.4, bnr.138.
  Det vises til erklæring tilsendt Bård Austefjord ved brev av 12.07.1995.»

  - Godkjenning fritidsbolig med saknr. PD/96/5345/931906/L42:

  «For fritidsboligen stilles krav om to biloppstillingsplasser (i tillegg til den ene for sjøboden)

  Erklæring vedr. kjøreatkomst fram til tomta og rett til biloppstillingsplass på naboeiendommen må tinglyses, se vedlegg.»

- Godkjenning fritidsbolig med saksnr. PD/96/2955/931906/L2:

«For fritidsboligen kan det ikke gis byggetillatelse før det foreligger avkjøringstillatelse fra fylkesveien og plan for biloppstillingsplass for to biler.»

- Tillatelse til oppføring av garasje med saksnr. 200004010-3:

- Mange av vedtakene er fattet av daværende byggesaksleder, noe som utad gir vedtakene ekstra tyngde og legitimitet.

- Kommunen gjennomførte flere befaringer i Belteviga i forbindelse med byggesøknader uten at kjøreveien ble tatt opp eller problematisert.

- Hytte- og sjøbueiere har tatt del i utbedring av utkjørselen i Beltevigsvingen etter pålegg fra Vegvesenet.

- I Belteviga er det oppført 17 sjøbuer og 12 fritidsboliger. Belteviga er i dag for praktiske formål ferdig utbygd. Det er naturlig, når man sammenligner med tilsvarende utbyggingsområder og hensyntatt de godkjente bygningers størrelse og standard, at det finnes kjørevei frem til bebyggelsen.

- At kjøreveien er tilknyttet et utbygd område innebærer at den ikke virker ytterligere privatiserende.

- Fjerning eller stenging av kjøreveien vil utløse et betydelig parkerings- og trafikkproblem. Hytte- og sjøbueierne har ikke parkeringsrett annet sted og vil ikke ha annen mulighet enn å parkere langs fylkesveien. Fylkesveien er smal og parkering i grøftene vil medføre utfordringer for fremkommeligheten og potensielt farlige situasjoner. Inn- og utlossing av biler langs fylkesveien hvor hytte- og sjøbueiere må bringe varer mv. til fots langs veien vil også utgjøre en sikkerhetsrisiko både for fotgjengere og bilister.

- Fjerning eller stenging av kjøreveien innebærer at utrykningskjøretøy som ambulanse og brannbil ikke vil komme til hyttene/sjøbuene i en nødsituasjon.

- Verneområdestyret for Øksøy-Ryvingen landskapsvernområde legger til grunn at kjøreveien ligger *i* landskapsvernområdet. Formålsgrensen» for landskapsvernområdet i kartgrunnlaget er tegnet med tykk strek og innebærer ingen nøyaktig innmåling i terrenget. Veien lå der da verneplanen ble vedtatt og «formålsgrensen» trukket. Uten andre konkrete holdepunkter er det naturlig at verneområdets grense går *inntil* veien og ikke at veien er ment å inngå i verneområdet.

- Bruken av kjøreveien er svært viktig for hytte- og sjøbueierne, men trafikken er forholdsvis beskjeden og vanskeliggjør uansett ikke gjennomføringen av verneplanen eller hindrer allmennhetens ferdsel.

3. Avsluttende bemerkninger

Dagens hytte- og sjøbueiere kan ikke lastes for at kjøreveien ble anlagt og en rekke av byggetillatelsene som er gitt i Belteviga er basert på at det skal kunne kjøres inn til og parkere på eiendommene. Kristiansand kommune har gjennom en rekke tillatelser og vilkår i praksis anerkjent kjøreveien, og i alle fall har det fremstått slik for hytte- og sjøbueierne.

Kjøreveien har vært benyttet i 36 år. Dagens hytte- og sjøbueiere har innrettet seg i tillitt til kommunens saksbehandling og tillatelser. Tiden som er gått og innrettelseshensyn må vektlegges.

Et krav om fjerning eller stenging av veien vil ikke bare medføre betydelige praktiske problemer for hytte- og sjøbueierne, men utløse parkeringsbehov som ikke kan løses uten at det går utover trafikksikkerheten.

Verneområdestyret legger til grunn som en vedtatt sannhet at kjøreveien ligger innenfor verneområdet. Det har formodningen mot seg at verneplanen skulle inkludere en allerede anlagt kjørevei når motorisert ferdsel skal begrenses i verneområdet. Den naturlige «formålsgrense» for verneplanen går inntil kjøreveien. Kjøreveien vil uansett ikke begrense utøvelse av formålet med verneplanen. Allmennheten vil kunne benytte veien til fots uavhengig av sporadisk biltrafikk til/fra hyttene/sjøbuene.

Ovennevnte momenter må hensyntas når det skal vurderes hvordan saken skal håndteres videre, herunder om det er grunnlag for ulovlighetsoppfølging og eventuelt om et pålegg om fjerning eller stenging er rimelig/forholdsmessig i dette konkrete tilfellet.

I den relasjon er det verdt å peke på at ledelsen i de berørte avdelinger i plan- og bygningsetaten har uttalt at kjøreveien til Belteviga ikke er en prioritert sak under henvisning til kommunens nylig vedtatte strategi for tilsynsvirksomhet.

Kommunen kan beslutte at et tiltak som i utgangspunktet anses som ulovlig ikke skal følges opp når alvorlighetsgraden vurderes å være lav og tiltaket er oppført for lenge siden (i dette tilfelle 36 år). En slik beslutning er prosessledende og kan ikke påklages.

Det tas forbehold om ytterligere merknader i anledning saken og jeg ber om å bli holdt orientert om den videre saksgang.

Med vennlig hilsen
Advokatfirma Wigemyr & Co DA

Gard Erik Garlie
Advokat/Partner

Kopi: Kristiansand kommune, klienter pr. e-post

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 64
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/oksoy-ryvingen

Bård Gotskalk Austefjord
Belteviga 30
4625 Flekkerøy

Saksbehandler Ronny Skansen **Vår ref.** 2024/5010-0 432.2 **Deres ref.** **Dato** 31.12.2024

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - vedrørende henvendelse/klage ved Belteviga om ulovlig opparbeidet vei - Bård Gotskalk Austefjord

Det vises til henvendelse/klage i brev datert 28.11.24. Verneområdestyret har forvaltningsansvaret for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Verneområdestyret for valter området etter verneforskriften for området: Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder - Lovdata. Flere av spørsmålene/betraktningene i dette brevet er ikke naturlig for verneområdestyret å svare på, da vi kun har ansvaret for verneområdet.

Etter § 3 punkt 5.1 i verneforskriften er motorisert ferdsel på land forbudt i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Verneområdestyret har et særskilt viktig ansvar å sørge for å følge opp ulovligheter. Etter verneområdestyrets vedtekter punkt 8.5 (Brudd på naturmangfoldloven/verneforskriftene, rapporter og anmeldelser) heter: *Styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriftene som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart*.

Til første del av brevet så har Statens naturoppsyn en rolle med å føre tilsyn i verneområdet. Naturoppsynet har en rolle etter lov om naturoppsyn i samarbeid med blant annet verneområdestyret (forvaltningsmyndigheten), å sørge for at reglene i verneforskriften blir fulgt. I dette tilfellet har de vært på tilsyn i forhold til motorferdsel. Vi kan ikke se noe annet i dette tilfellet enn at de har utført sin jobb. Statens naturoppsyn er en etat i Miljødirektoratet. Klagen du eventuell har på deres utføring av arbeid, må du eventuelt sende direkte til dem.

Det er ikke noen tvil om vernegrensene, slik det hevdes i brevet. For å se nærmere på grensene for verneområdet gå inn på Naturbase.no. I brevet omtales det som vei og veinett, men fakta er at dette er ulovlige tiltak som ble utført tidligere og som ikke er godkjent. Det fremgår også av sakspapirer fra Kristiansand kommune, Miljødirektoratet og den gang Fylkesmannen i Vest-Agder, at det aldri har vært aktuelt å gi ettergodkjenning av dette tiltaket. Dette er et ulovlig tiltak som verneområdestyret har bedt Kristiansand kommune å rydde opp i, men som kommunen ikke har valgt å følge opp. Kjøring med motorisert kjøretøy innenfor verneområdet er uansett forbudt. Verneområdestyret har ikke stengt ned noe adkomst, men forventer at reglene innenfor verneområdet blir fulgt og respektert. Men flere

av disse spørsmålene og betraktningen må tas opp med kommunen og andre aktører, da det ikke er verneområdestyrets ansvarsområde.

Med hilsen

Ronny Skansen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Statens naturoppsyn Kristiansand	Miljødirektoratet, postboks 5672 TORGARDEN	7485	TRONDHEIM
FLEKKERØY VEL	c/o Frode Andersen Vesterøya 154A	4625	FLEKKERØY

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/10775-4 **Saksbehandler:** Ronny Skansen **Dato:** 18.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	4/25	25.03.2025

Prioritering av tiltaksmidler for 2025 på bakgrunn av tildelinger

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret prioriterer tiltaksmidlene for 2025 til følgende prosjekt:

-

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1. **Tildeling 2025 142021 - Drift**
2. **Tildeling 2025 142031 - Naturrestaurering**
3. **Tildeling 2025 142031 - tiltaksmidler**
4. **Ber om avklaring - budsjett 2025 - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsområde - besøkssenter - informasjonstiltak på Geitodden - Destinasjon Flekkerøy AS**
5. **Søknad oppstartsmidler besøkssenter 2025**
6. **Innspill - budsjett 2025 - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsområde - besøkssenter - informasjonstiltak på Geitodden - Destinasjon Flekkerøy AS**
7. **Disponering av midler knyttet til verneområdeforvaltere og statsforvaltermebetene**

Saksopplysninger

Verneområdestyret har fått tildelt 360 000 + 100 000 kroner for drift av styret i 2025. For naturrestaurering er det tildelt 600 000 kroner fordelt på områder i Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder. Tiltaksmidler er tildelt 1 300 000 kroner for 2025 av totalt

omsøkt beløp på 2 344 000 kroner for både Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder. 300 000 kroner av dette beløpet går direkte til SNO til minkbekjemping i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Beløpet til fordeling på tiltak er derfor 1 000 000 kroner for 2025 til alle verneområdene. Prosjektene på Brufjell og informasjonstavler er satt på vent inntil videre.

Verneområdeforvalter er tildelt 22 000 i reisebudsjett for 2025 av Statsforvalteren. Forbruket for 2024 var på ca. 55 000 kroner. Reisebudsjettet ble tildelt for 2024 til verneområdeforvalter 25 000 kroner fra Statsforvalteren i Agder.

Vurdering

For tiltaksmidlene for 2025 så vil en i år må prioritere mye strengere blant mange gode tiltak, da tildelingene er begrenset og redusert fra ifjor. Tildelingene på 1 000 000 kroner for 2025 er vesentlig mindre en det som er omsøkt. En kan vurdere å ta en prosentvis kutt på alle prosjektene eller vurdere om enkelte prosjekt ikke skal tildeles midler for 2025. Et kutt på 20 % på hvert av de omsøkte prosjektene vil det være nok inndekning innenfor 1 000 000 kroner.

Ettersom verneområdeforvalters reisebudsjett ikke er fullfinansiert fra Statsforvalteren i Agder, må en vurdere hvordan reisebudsjettet til verneområdeforvalter, skal dekkes inn blant driftsmidler fra styret eller tiltaks- /naturrestaureringsmidler for å sikre en forsvarlig drift ut året. Det vises til vedlagte føringer fra Miljødirektoratet. Årets reisebudsjett som er tildelt for 2025 vil være brukt opp i løpet av midten av april.

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Driftsutgifter - Verneområdestyret ORF	Innvilget	460 000	Innvilget 360 000,- til drift av styret + 100 000,- i grunnstøtte drift.
Forvaltningsplaner/besøksstrategier ORF - LVO	Innvilget	50 000	
Skjøtselsplaner oppdatering/kvalitetssikring	Avslag		
		510 000	

Midler til naturrestaurering (kap. 1420 post 31) - 2025

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Hidrahei og omegn	OK	300 000	Forvaltningsmyndighet	Bruk av midlene forutsetter at alle formelle avtaler er på plass.
2	Flekkerøy, Udøy og Skjernøya	OK	300 000	Forvaltningsmyndighet	Bruk av midlene forutsetter at alle formelle avtaler er på plass.
3	Myrrestaurering Langtjønnmyra	Annet		Forvaltningsmyndighet	Tiltaket kan vurderes for en seinere supplerende tildeling i 2025, etter ettersendelse av standard prosjektbeskrivelse til Miljødirektoratet v/ Vibeke Husby. Pål Martin Eid i SNO er beredt til å bistå i prosjektforberedelsene.
Antall: 3			600 000		

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31) - 2025

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Brufjell	Avvent		Forvaltningsmyndighet	Avvent bruk av midler på tiltaket til nærmere avklaringer knyttet til besøksstrategi og evt. samarbeid med kommunen.
2	Minkbekjemping	OK	300 000	Lokalt SNO	
3	Asperøy - fremmedartsbekjempelse			Forvaltningsmyndighet	
4	Herøya naturreservat			Forvaltningsmyndighet	
5	Oksø naturreservat - slått			Forvaltningsmyndighet	
6	Oksø naturreservat - lyngbrenning			Forvaltningsmyndighet	
7	Informasjonstavler Oksøy-Ryvingen/Flekkefjord lvo	Avvent		Forvaltningsmyndighet	Avvent nærmere avklaringer knyttet til besøksstrategi. Kan avklares nærmere med kontaktperson i Miljødirektoratet og vurderes på supplerende tildeling.
8	Kalven, Husøy og Hummerøy			Forvaltningsmyndighet	
9	Mønstremy, Kleppa, Botn og Store Håland			Forvaltningsmyndighet	
Antall: 28			1 300 000		

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
10	Gården Li			Forvaltningsmyndighet	
11	Lille Håland og Stykkje			Forvaltningsmyndighet	
12	Sjøfuglreservater - marin forsøpling			Forvaltningsmyndighet	
13	Østebøheia			Forvaltningsmyndighet	
14	Åksla skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
15	Indre Kleppe skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
16	Skarpenes skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
17	Skibuholmen og Langøya skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
18	Helgøya og Udvår			Forvaltningsmyndighet	
19	Vrangesundøy			Forvaltningsmyndighet	
20	Belteviga og Skålevik slått			Forvaltningsmyndighet	
21	Foreholmen skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
22	Flekkerøy stinett			Forvaltningsmyndighet	
23	Rossnesheia skjøtsel			Forvaltningsmyndighet	
24	Udøy restaurering og			Forvaltningsmyndighet	
Antall: 28			1 300 000		

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
	skjøtsel				
25	Minkfagkeld	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
26	Oksø naturreservat besøksdata			Forvaltningsmyndighet	
27	Ferdselsteller			Forvaltningsmyndighet	
28	Samlet pott	OK - inngår i pott	1 000 000	Forvaltningsmyndighet	
Antall: 28			1 300 000		

Fra: Destinasjon Flekkerøy[df-as@outlook.com]
Sendt: 19.02.2025 07:07:07
Til: Skansen, Ronny;dammekleiva@gmail.com;Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no;silje.varlid@kristiansand.kommune.no;inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no[ronny.skansen@statsforvalteren.no;dammekleiva@gmail.com;Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no;silje.varlid@kristiansand.kommune.no;inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no]
Tittel: Avklaring budsjett for 2025

Hei Verneområdestyre og forvalter,
Vi skulle svært gjerne hatt en avklaring vedr. budsjett for 2025

Bakgrunn
Destinasjon Flekkerøy (DF) har søkt om 200 000,- til oppstarts midler Besøkssenter. - Se vedlegg

Problemstilling
DF er involvert i flere nettverk og prosjekter som tar sikte på å øke lokal verdiskaping i regionen.
Vi ønsker at utviklingen skal være tuftet på en respekt for verneverdiene i henhold til forvaltningsplanen for VORF, slik at det blir best mulig for alle interesser.
Markedsføring og planlegging av sesongen 25-26 foregår nå, med tidsfrister og samarbeidsmøter i de kommende ukene.
Det hadde vært svært nyttig om vi kunne fått en tilbakemelding på søknaden før 10.mars.
Er det mulig?

Beskrivelse

- DF er med i Agderfk's nettverk Innaskjærs der, der Hege Kristin Martinsen og Hans Christian Lund er Rådgivere.

10.mars er fristen for å melde inn opplevelser til en felles markedsføringskampanje sammen med Visit Sørlandet.
Nettverket Innaskjærs er en samling med reiselivsaktører som utvikler bærekraftig kulturturisme i Agder i henhold til Regionplan Agder 2030.

Fristen henger sammen med trykking av fysisk materiell som alle aktørene i Nettverket langs Agderkysten bruker.

- Geitodden blir besøkt av Cruise turister og booking av turer skjer nå.
  Vi jobber forøyeblikket med en tur på forespørsel fra cruise skip agenten der cruise skipet er booket om fra Kristiansand til Mandal.

Turen går gjennom VOR og DF har i utarbeidelsen tatt utgangspunkt i prosjektgruppe 2 sitt innspill til besøksstrategi.

Geitodden er mat og pausestopp på turen, en innvilget søknad gjør turen mer attraktiv og interessant og genererer dermed næringsgrunnlag og gir mulighet til å informere og reklamere for VORF.

- DF og Flekkerøy Vel jobber med å realisere "Kristiansand's Ytre kulturakse" (står beskrevet i prosjektgruppe 2 sitt innspill til besøksstrategi, og har fått oppslutning blant medlemmer i nettverket Innaskjærs m.fl)
  Nå i mars skal vi ha møte med kulturavdeling i kommunen.
  Et avklart svar på søknaden kan bane vei for en realisering og gi ytterlige bidrag et standsmessig besøkssenter for VORF, næringsgrunnlag for kystkulturaktører og positiv samhandling mellom næring, frivillighet og offentlige aktører.

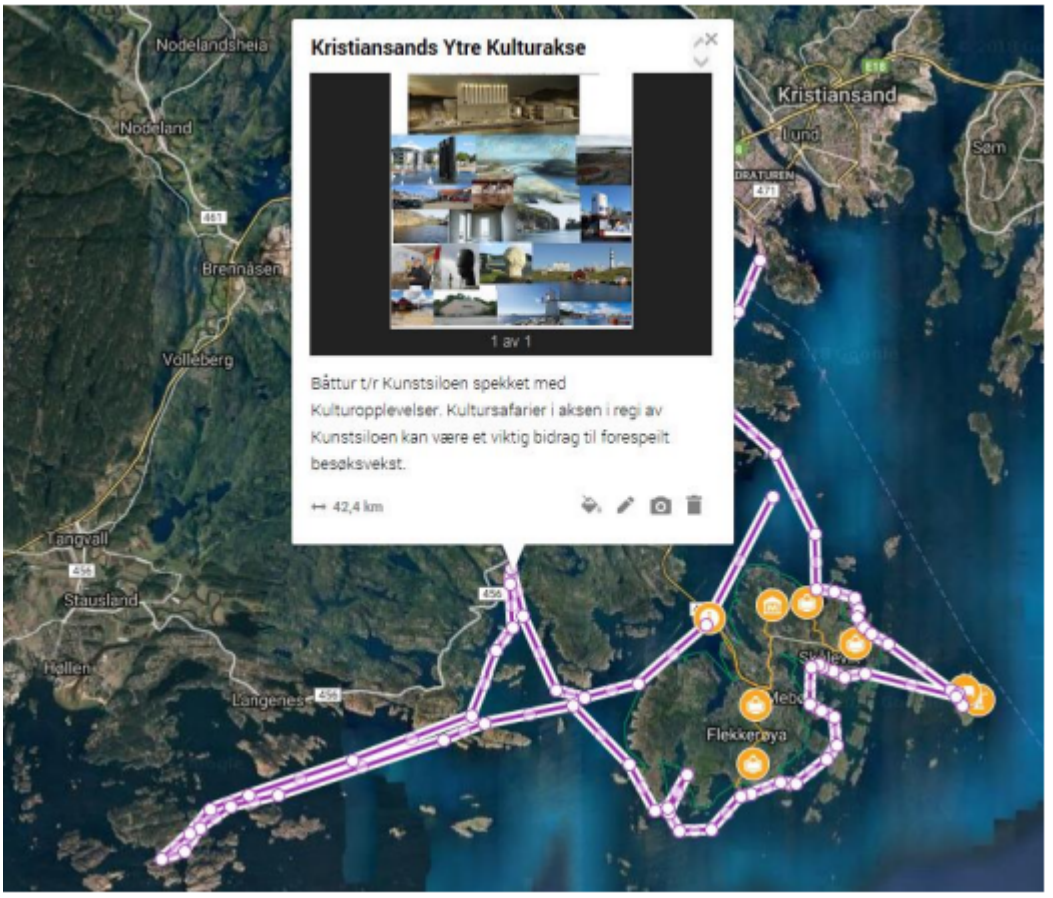

Det er mye, i gang, og på gang. Og vi ønsker å ha VORF aktivt med på laget ⍰⍰
Ta gjerne kontakt for evnt. mer informasjon eller om noe er uklart.

Med vennlig hilsen
Thomas Kristoffersen
Destinasjon Flekkerøy AS

Søknas om oppstarts midler til etablering av besøkssenter i 2025

Søknadsbeløp: 200 000,-

Bakgrunn:
Naturen er sentral i norsk historie og Norges merkevare. Nasjonalparkene, verdensarvområdene, særegne naturområder, landskapsvernområder og dyrearter representerer det ypperste av Norge. Det har siden etableringen av VORF vært skissert etablering av besøkssenter for Oksøy-Ryvingen Landskapsvernområde i forvaltningsplaner og nå også i Besøksstrategi.
Geitodden er anbefalt som lokalitet for besøkssenter i sluttrapporten til Prosjektgruppe 2. - Se Vedlegg.
Destinasjon Flekkerøy på Geitodden er med i nettverket Innaskjærs der Agder Fylkeskommune har regien og DF jobber aktivt for å skape synergier mellom frivillighet offentlig forvaltning og næringsliv.
Destinasjon Flekkerøy har allerede fått innvilget 300 000,- i tilskudd for 2024 og 2025 med mulighet for forlengelse. Tilskuddet er til utvikling av hummersafari og helårskafe', tilskuddet kan brukes som brofinansiering for utvikling av besøkssenter for Oksøy-Ryvingen Landskapsvernområde.

Problemstilling:
Det er et økende behov for å kommunisere formålet med verneområdet, bakgrunnen for vernet og beskrive naturkvalitetene i Oksøy-Ryvingen Landskapsvernområde. Behovet har vært ønsket og beskrevet siden etableringen av verneområdet.

Hovedmål:
Gjøre formålet med VORF allment kjent.
Styre besøkstrykket i henhold til forvaltningsplan og besøksstrategi.
Ved å formidle kunnskap om natur- og kulturgoder bidrar besøkssentre til økt opplevelse og bedre bevaring av disse godene. Besøkssenter berører viktige samfunnsområder, som reiseliv, kultur og undervisning, i tillegg til miljø og natur.

Beskrivelse:
Oppstarts midler foreslås brukt til å lage faste og flyttbare utstillingsinstallasjoner etter inspirasjon fra løsninger brukt i besøkssentrene til Nasjonalparkene Raet, Færder, Ytre-Hvaler og Koster Nasjonalpark i Sverige.
Destinasjon Flekkerøy har kapasitet, nettverk og samarbeidspartnere som kan få en utstilling klar før sommeren 2025.

Oversiktskart:
Geitodden er sentralt beliggende 15-20 min fra Kristiansand med utkikkspunkt til Oksøy og nærliggende kystlyngkledde øyer i verneområdet. Det er bussforbindelse til Geitodden og stor parkeringskapasitet.

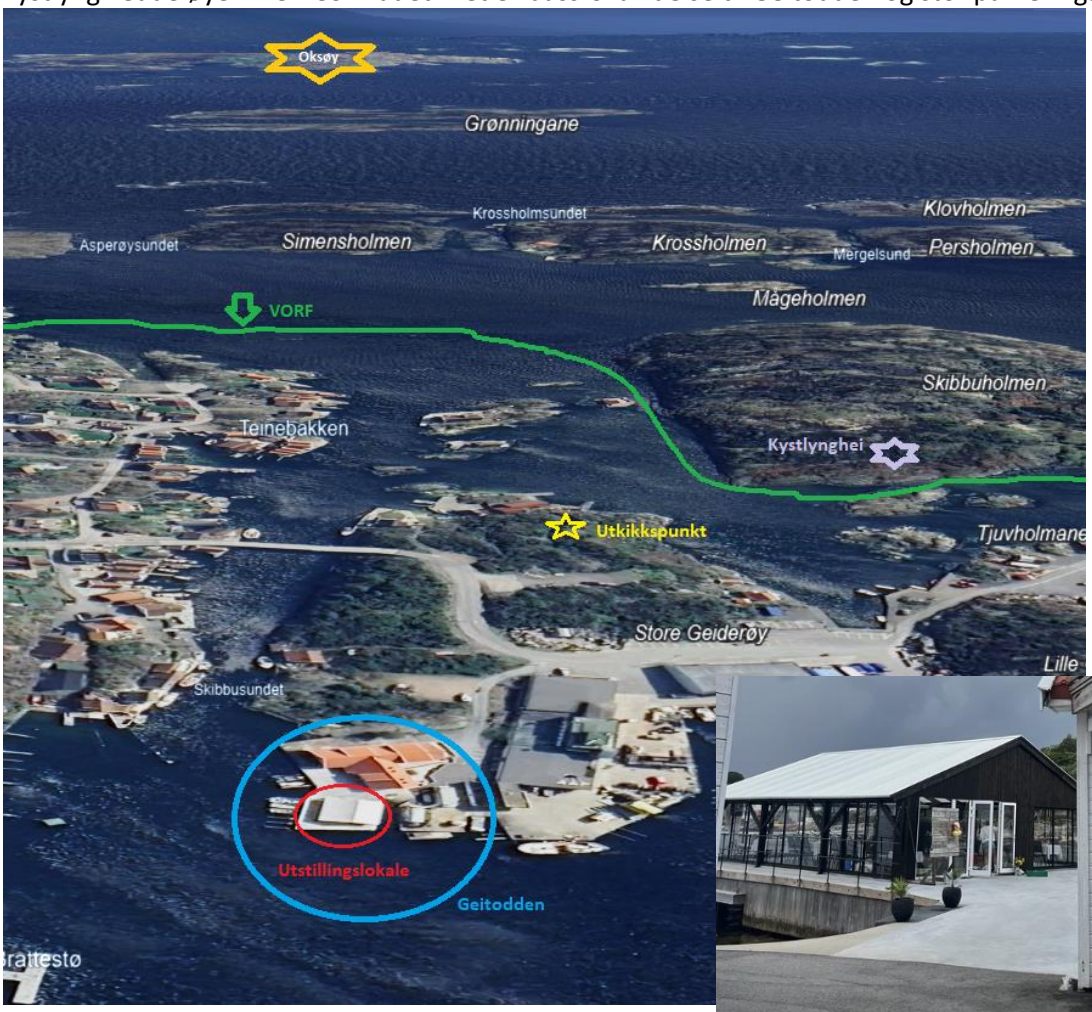

Bilder:
100m2 universelt utformet Glassbygg på bryggen godt egnet for utstilling og arrangementer.

Fleksibelt lokale

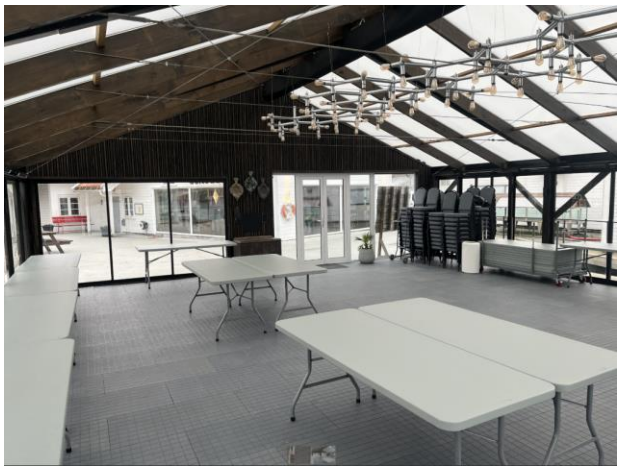

Utkikkspunkt

Inspirasjons bilder fra deler av utstillings installasjoner i besøkssentrene til Nasjonalparkene Raet, Færder, Ytre-Hvaler og Koster Nasjonalpark i Sverige.

Raet Nasjonalpark **Ytre-Hvaler Nasjonalpark**

Færder Nasjonalpark

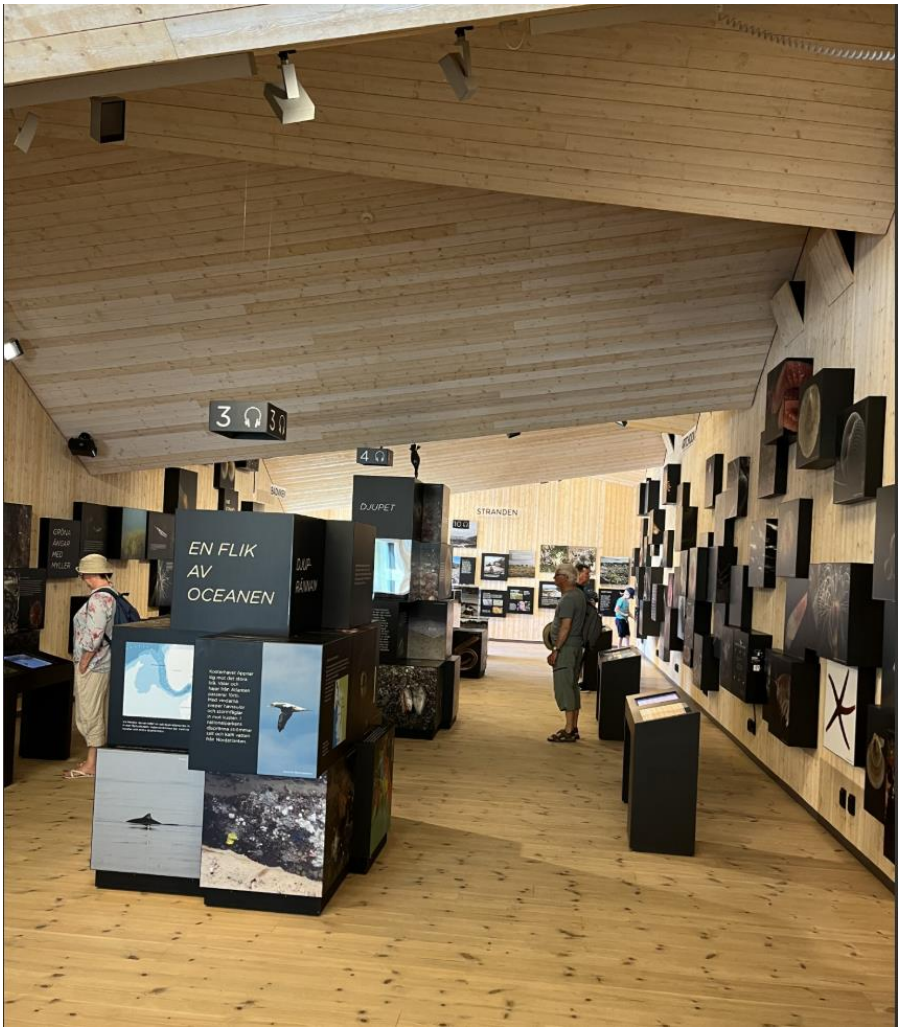

Koster Nasjonalpark

Kontaktperson:

Destinasjon Flekkerøy AS
Thomas Kristoffersen
Paulen 4
4625 Flekkerøy
Mail: df-as@outlook.com

Mvh
Thomas Kristoffersen
Destinasjon Flekkerøy AS

Fra: Destinasjon Flekkerøy[df-as@outlook.com]
Sendt: 20.02.2025 20:11:40
Til: Skansen, Ronny;dammekleiva@gmail.com;Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no;silje.varlid@kristiansand.kommune.no;inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no[ronny.skansen@statsforvalteren.no;dammekleiva@gmail.com;Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no;silje.varlid@kristiansand.kommune.no;inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no]
Tittel: Sv: Avklaring budsjett for 2025

Jeg må legge til et ekstra argument for å prioritere oppstarts midler besøkssenter nå i 2025: Argumentet bygger opp under problemstillingen beskrevet i søknaden.
Problemstilling: Det er et økende behov for å kommunisere formålet med verneområdet, bakgrunnen for vernet og beskrive naturkvalitetene i Oksøy-Ryvingen Landskapsvernområde. Behovet har vært ønsket og beskrevet siden etableringen av verneområdet.

Siste året har medieomtale av VORF vært preget av håndhevelse av vernebestemmelsene på bekostning av lokalbefolkningens ønsker og behov. Nå sist ved å proklamere stengning av omstridt vei på Flekkerøy-Se vedl.

De konfliktfylte sakene har helt overskygget de positive tiltakene som er og blir gjennomført i VORF. Hvis tilgjengelig info bare består av konfliktfylte saker i media og forbudsskilt ute i området så blir det vanskeligere å mobilisere frivillige på dugnad og jobben til både styre og forvalter blir i større grad preget av konflikthåndtering. Vi mener at nettopp her kan besøkssenter bli en viktig motvekt for å spre forståelse for verneformålet.

Med vennlig hilsen
Thomas Kristoffersen
Destinasjon Flekkerøy AS
Fra: Destinasjon Flekkerøy
Sendt: onsdag 19. februar 2025 07:06
Til: Skansen, Ronny <ronny.skansen@statsforvalteren.no>; dammekleiva@gmail.com <dammekleiva@gmail.com>; Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no <Hannah.Teigland@politiker.agderfk.no>; silje.varlid@kristiansand.kommune.no <silje.varlid@kristiansand.kommune.no>; inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no <inger-lill.grimestad@politiker-flekkefjord.no>
Emne: Avklaring budsjett for 2025

Hei Verneområdestyre og forvalter,
Vi skulle svært gjerne hatt en avklaring vedr. budsjett for 2025

Bakgrunn
Destinasjon Flekkerøy (DF) har søkt om 200 000,- til oppstarts midler Besøkssenter. - Se vedlegg

Problemstilling
DF er involvert i flere nettverk og prosjekter som tar sikte på å øke lokal verdiskaping i regionen.

Vi ønsker at utviklingen skal være tuftet på en respekt for verneverdiene i henhold til forvaltningsplanen for VORF, slik at det blir best mulig for alle interesser.
Markedsføring og planlegging av sesongen 25-26 foregår nå, med tidsfrister og samarbeidsmøter i de kommende ukene.
Det hadde vært svært nyttig om vi kunne fått en tilbakemelding på søknaden før 10.mars.
Er det mulig?

Beskrivelse

- DF er med i Agderfk's nettverk Innaskjærs der, der Hege Kristin Martinsen og Hans Christian Lund er Rådgivere.

10.mars er fristen for å melde inn opplevelser til en felles markedsføringskampanje sammen med Visit Sørlandet.
Nettverket Innaskjærs er en samling med reiselivsaktører som utvikler bærekraftig kulturturisme i Agder i henhold til Regionplan Agder 2030.

Fristen henger sammen med trykking av fysisk materiell som alle aktørene i Nettverket langs Agderkysten bruker.

- Geitodden blir besøkt av Cruise turister og booking av turer skjer nå.
  Vi jobber forøyeblikket med en tur på forespørsel fra cruise skip agenten der cruise skipet er booket om fra Kristiansand til Mandal.

Turen går gjennom VOR og DF har i utarbeidelsen tatt utgangspunkt i prosjektgruppe 2 sitt innspill til besøksstrategi.
Geitodden er mat og pausestopp på turen, en innvilget søknad gjør turen mer attraktiv og interessant og genererer dermed næringsgrunnlag og gir mulighet til å informere og reklamere for VORF.

- DF og Flekkerøy Vel jobber med å realisere "Kristiansand's Ytre kulturakse" (står beskrevet i prosjektgruppe 2 sitt innspill til besøksstrategi, og har fått oppslutning blant medlemmer i nettverket Innaskjærs m.fl)
  Nå i mars skal vi ha møte med kulturavdeling i kommunen.
  Et avklart svar på søknaden kan bane vei for en realisering og gi ytterlige bidrag et standsmessig besøkssenter for VORF, næringsgrunnlag for kystkulturaktører og positiv samhandling mellom næring, frivillighet og offentlige aktører.

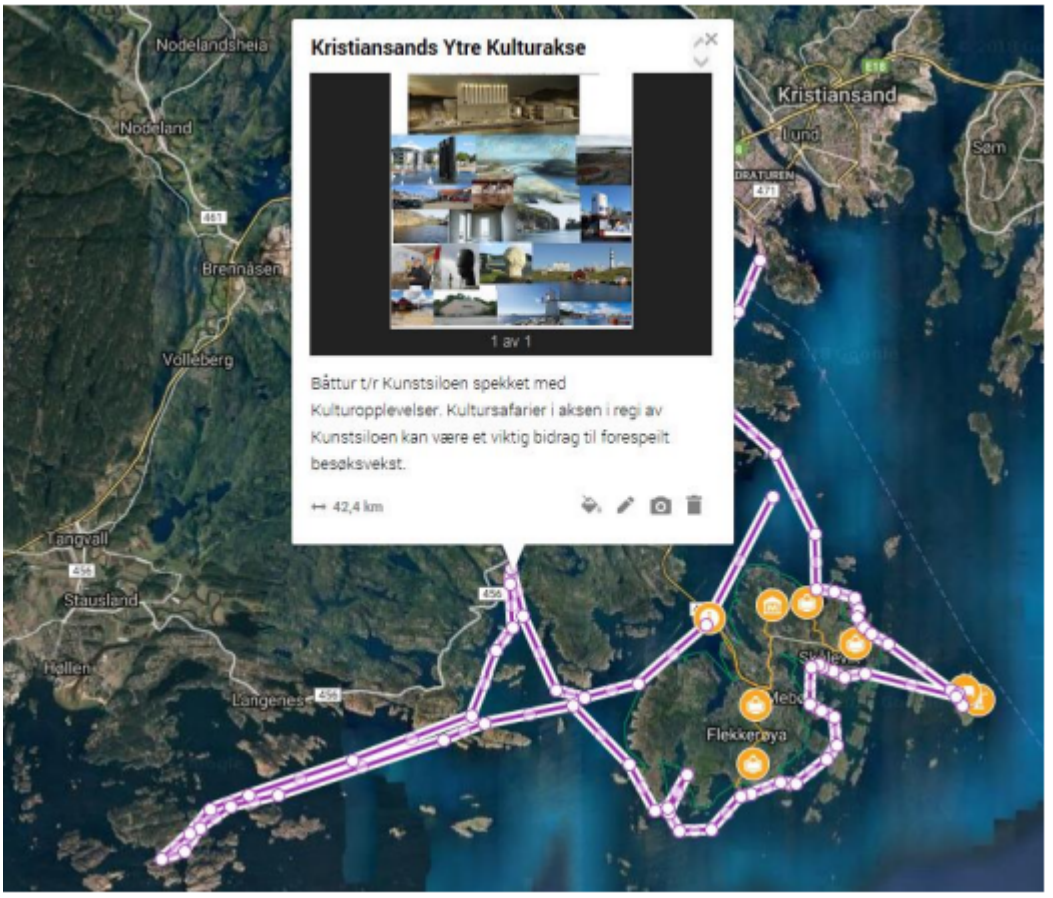

Det er mye, i gang, og på gang. Og vi ønsker å ha VORF aktivt med på laget ⍰⍰
Ta gjerne kontakt for evnt. mer informasjon eller om noe er uklart.

Med vennlig hilsen
Thomas Kristoffersen
Destinasjon Flekkerøy AS

Miljø-
direktoratet

Disponering av midler knyttet til verneområdeforvaltere og statsforvalterembetene

Vi har fått henvendelser fra flere forvaltere og statsforvalterembeter knyttet til økonomi og disponering av midler og vil med dette forsøke å svare på noen av spørsmålene som har kommet til oss og Klima- og miljødepartementet.

Midler til forvalterstillinger tildeles årlig fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) som en del av driftsbudsjettet til embetene. Det synligjøres ikke i Prop1 hvor mye av driftsbudsjettet midlene til forvalterne utgjør, men embetene får en oversikt fra DFD som skal vise dette.

Fra og med 2024 er det tildelt 1,3 millioner kroner per forvalter for nye stillinger. Frem til dette ble det tildelt 1,0 millioner kroner per forvalterstilling som så er blitt årlig prisjustert og utsatt for ABE-kutt sammen med resten av driftsbudsjettet til embetene. Det vil bety at statsforvalterne kan ha noe ulike budsjetter for å drifte sine forvalterstillinger.

Ved etableringen av ny modell for forvaltning av verneområder i 2010 sendte daværende miljøvernminister Erik Solheim en invitasjon til aktuelle kommuner til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer. I brevet av desember 2009 sto det "*Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler..».* Disse midlene har vært tenkt å dekke kostnader knyttet til å ha verneområdeforvaltere ansatt hos statsforvalterembetene, både lønnskostnader og administrative kostnader. Det innebefatter da også reisekostnader, utgifter til husleie, og tilsvarende.

Verneområdeforvalterne er betegnet som en "særskilt oppgave" i budsjettfordelingsmodellen og overføringene går til å dekke det antall verneområdeforvaltere som den enkelte statsforvalter har ansvaret for.

Samtidig er det en kjent problemstilling at flere av statsforvalterne har fått budsjettmessige kutt over de siste årene og de har gitt tilbakemelding om at midlene til forvalterstillingene ikke strekker til å dekke de faktiske utgiftene.

Verneområdeforvalterne er en del av statsforvalterne innenfor økonomiforvaltningen. Statsforvalternes budsjett blir i sin helhet gitt både prisjustering og er utsatt for eventuelle kutt. Det enkelte embetet må legge sine konkrete budsjetter innenfor den rammen de har disponibel. Dette betyr at også verneområdeforvalterne må kunne regne med kutt på eksempelvis reisebudsjetter dersom det er nødvendig for å løse det totale budsjettet til miljøavdelingene.

Miljø-
direktoratet

Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.

Forvalternes reiseutgifter skal som hovedregel finansieres over embetenes driftsbudsjett innenfor den rammen som er satt av til hver forvalter.

Likevel ser vi at det for noen av statsforvalterne ikke er tilstrekkelig budsjett til å dekke den reisevirksomheten som er nødvendig for å utføre de oppgaver forvalteren har. Dersom de øremerkede midlene til forvalterstillingene likevel ikke strekker til, er det anledning for å unntaksvis bruke midler over kap. 1420 post 21 eller 31 til å dekke noe av dette behovet.

Dersom forvalter har konkrete oppgaver i forbindelse med utføring av tiltak, for eksempel knyttet til å utføre/kontrollere/planlegge skjøtselstiltak, kan styret ved særskilte tilfeller søke om å dekke reiseutgifter i forbindelse med dette i søknad om tiltak på post 1420.31. **Vi presiserer at dette kun gjelder ved planlegging, utføring eller kontroll av konkrete, omsøkte tiltak.** Det er ikke ønskelig at dette blir en utbredt praksis, og må sees som en sikkerhetsventil for å sikre at forvalter får utført sine oppgaver for verneområdestyret.

Verneområdestyrene får tildelt midler til drift av styrene årlig over post 1420.21. Dersom styret ser at det er tilgjengelige midler innenfor den rammen de har disponibel til drift av styret, kan dette brukes til å dekke eksempelvis reiseutgifter for forvalter.

Det vil variere mellom de ulike verneområdestyrenes områder, omfang og oppgaver hvor store reiseutgifter den enkelte verneområdeforvalter vil ha og utgiftene vil derfor også variere både mellom forvaltere og mellom statsforvalterembeter.

Bruk av midler over 21.- eller 31.-posten til å dekke deler av forvalters reiseutgifter må være i samråd mellom det enkelte verneområdestyret ved styreleder og embetets miljøvern- eller områdedirektør og gjøres rede for i søknad om eller rapportering av bruk av midler.

Det er viktig å presisere at verneområdestyrene skal ha mulighet til å utføre sitt mandat innenfor vedtatt budsjett og at det ikke skal legges opp til en praksis der styrene må prioritere mellom egne oppgaver og utgifter til forvalters virksomhet.

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/8789-16 **Saksbehandler:** Ronny Skansen **Dato:** 18.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	5/25	25.03.2025

Flekkefjord landskapsvernområde - Klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften til tiltak ved Brufjell - Statsforvalteren i Agder og grunneier

Innstilling fra forvalter

Klage fra Statsforvalteren i Agder og grunneier Eli Åboen på vedtak i styresak 35/24 for verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder den 18.11.2024 tas til følge. Vedtaket i styresak 35/24 den 18.11.2024, omgjøres.

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder avslår med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt 1.3 e, søknad om strakstiltak på stinettet fra Roligheden til Brufjellhålene innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1. **Klage på styrevedtak 25/14, datert 6.12.2024 – Advokat Føreland på vegne av grunneier Eli Åboen**
2. **Utsatt iverksetting - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord - Brufjell - vedlikehold av klatrebøyler og wire - plassering av midlertidige varselskilt - tiltak ved og rundt nedstigning – Føreland advokatfirma AS – datert 09.12.24**
3. **Vedrørende klage - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord - Brufjell - vedlikehold av klatrebøyler og wire - plassering av midlertidige varselskilt - tiltak ved og rundt nedstigning - Flekkefjord kommune datert 16.12.24.**
4. **Klage på vedtak - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord - Brufjell - vedlikehold av klatrebøyler og wire - plassering av midlertidige varselskilt - tiltak ved og rundt nedstigning – Statsforvalteren i Agder datert 20.12.24.**
5. **Utsatt klagefrist - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord - Brufjell - vedlikehold av klatrebøyler og wire - plassering av midlertidige varselskilt - tiltak ved og rundt nedstigning – Statsforvalteren i Agder – datert 09.12.24.**
6. **Påminnelse - ber om avklaring - Flekkefjord landskapsvernområde - Flekkefjord - Brufjell - Brufjellhålene - vedlikehold av klatrebøyler og wire - midlertidige varselskilt - tiltak ved og rundt nedstigning - Flekkefjord kommune datert 19.02.25.**
7. **Svar på henvendelse i brev datert 19.02.2025 - Flekkefjord landskapsvernområde – Brufjell – datert 26.02.25.**

Saksopplysninger

Verneområdestyret har forvaltningsmyndighet for blant annet Flekkefjord landskapsvernområde, og skal behandle dispensasjonssøknader og ta stilling til hvordan klager skal behandles. Statsforvalteren i Agder og grunneier Eli Åboen har påklaget vedtak gjort i styresak 35/24 den 18.11.2024. Hvis verneområdestyret tar klagene til følge, er det som et nytt enkeltvedtak å regne. Vedtaket kan da naturlig nok påklages av berørte parter. Om verneområdestyret velger å opprettholde vedtaket i styresak 35/24 den 18.11.2024, sendes saken over til klageinstansen, Miljødirektoratet for endelig behandling.

Verneområdestyret fattet følgende vedtak den 18.11.2024 i styresak 35/24:

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder gir med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt 1.3 e, dispensasjon til søknad om strakstiltak på stinettet fra Roligheden til Brufjellhålene innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

Forslaget ble satt opp mot forvalters innstilling. **Styrets vedtak – vedtatt mot 1 stemme**

Statsforvalteren i Agder gir blant annet følgende grunn for klagen:

«Hovedregelen, og det klare utgangspunktet etter verneforskriften er at det meste av inngrep og tiltak i verneområdet er forbudt, men slik at det bl.a. kan gis tillatelse til naturvennlig tilrettelegging, i samsvar med forvaltningsplan og innenfor rammen av vernet.

I forvaltningen av statlig sikrede friluftslivsområder som ligger i verneområder, skal det tas hensyn til områdets status både som statlig sikret friluftslivsområde og som verneområde. For områder som både er verneområde og statlig sikret friluftslivsområde, vil forvaltningsplanen og de faglige retningslinjene for det statlig sikrede friluftslivsområdet gjelde side om side med bestemmelsene etter verneforskriften med tilhørende forvaltningsplan for verneområdet (jf. brev fra Miljødirektoratet av 08.06.2023).

Videre har Miljødirektoratet i brevet av 08.06.2023 uttalt at: «Ved eventuell interessekonflikt har verneforskriften med tilhørende forvaltningsplan forrang. Drifts- og tilsynsansvarlig for det sikrede område må derfor ha tett dialog med forvaltningsmyndigheten for verneområdet.» Miljødirektoratet minner også om at «forvaltningen av Åna-Sira friluftslivsområde må sees i sammenheng med verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt arbeid med utarbeidelse av forvaltningsplan med tilhørende besøksstrategi for Flekkefjord landskapsvernområde».

Aktuelle tiltak er ikke omtalt i forvaltningsplanen for Flekkefjord landskapsvernområde, jf. krav i verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav e); «i samsvar med forvaltningsplan». Det er pt. heller ikke utarbeidet besøksstrategi for verneområdet. Det bemerkes også at verken verneområdeforvalter/- styret eller grunneier har vært involvert i saken i forkant, jf. forutsetning i retningslinjene til forvaltningsplanen.

Videre viser vi til brev fra Miljødirektoratet av 08.10.2024; «Tilskudd til – Forsvarlig besøksforvaltning ved Brufjellhålene». Her uttaler Miljødirektoratet bl.a. at:

«Arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi for det statlig sikrede friluftslivsområdet må derfor planlegges og gjennomføres innenfor rammen av verneforskriften og i nær kontakt med Verneområdestyret for Oksøy – Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde. Det må ikke legges til rette for bruk som kan være til skade for verneverdiene.

Arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi for det statlig sikrede friluftslivsområdet med blant annet risikovurdering, brukerundersøkelse og vurdering av eventuelle framtidige lede- og tryggingstiltak skal skje i samarbeid med Verneområdestyret, Agder fylkeskommune, berørte grunneiere og rettighetshavere, og andre berørte interessenter i området.»

Vi har stor forståelse for ønsket om å gjennomføre sikringstiltak etter alvorlige hendelser. Imidlertid innebærer det alltid en viss risiko å ferdes i naturen, særlig i krevende områder/terreng som her; og det vil aldri være mulig å sikre et område fullt ut.

Området hvor det søkes om å gjennomføre tiltak, er i all hovedsak et urørt område med få inngrep. Området er unikt i både nasjonal og internasjonal sammenheng, og er et av de virkelig store «hotspots-områdene» i Flekkefjord landskapsvernområde.

Det er ikke gitt at det er i dette område det bør gjennomføres tilretteleggings-/sikringstiltak. Det påpekes igjen at aktuelle tiltak ikke er omtalt, og således ikke forankret, i forvaltningsplanen eller besøksstrategi. Vi kan heller ikke se at det er godtgjort for at aktuelle tiltak er adekvate og hensiktsmessige forebyggende tiltak. Vi stiller spørsmål ved om området er egnet som uttalt turområde, og mener herunder at dette er et område som i svært begrenset grad vil være mulig å sikre i tilstrekkelig grad, og særlig ikke uten at det vil gå på bekostning av verneverdiene i området.

Eventuelle tiltak bør vurderes i en større sammenheng, og herunder primært avklares, og forankres i en forvaltningsplan ev. med besøksstrategi, hvor det er foretatt en helhetlig

vurdering og avveining av omfang, utforming og lokalisering av tiltak, i lys av verneverdiene og formålet med vernet.

Vi viser for øvrig til verneområdeforvalters begrunnelse i saksfremlegget.

Avslutningsvis vil vi bemerke at verneområdeforvalter har innstilt på å avslå søknaden, og at begrunnelsen i saksfremlegget leder mot et avslag. Verneområdestyrets vedtak er ikke på noen måte begrunnet. Vi viser i denne sammenheng til kravene til begrunnelse av enkeltvedtak, jf. fvl. §§ 24 og 25.

Saken er etter vår vurdering mangelfullt behandlet, ved at det ikke fremgår hvilke forhold som er lagt til grunn, hvilke hensyn som er vurdert eller hvordan disse er vektlagt. Begrunnelsen mangler også en vurdering av tiltakenes påvirkning på, og konsekvenser for verneverdiene, og hvordan dette er vektlagt. Uten at det har betydning for vår konklusjon her, vil vi påpeke at verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak av 18.11.2024 således fremstår å lide av en saksbehandlingsfeil som kan medføre ugyldighet, da en tilstrekkelig begrunnelse for å gi tillatelse ikke fremgår av vedtaket.»

Advokatfirma Føreland AS gir blant annet følgende begrunnelse for klagen:

Undertegnede representerer Eli Åboen. I fortsettelsen kan all korrespondanse rettes til meg.

I det følgende klages det på vedtak gjort av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder 18.11.2024 om tillatelse til tiltak på stien fra Roligheten til Brufjellhålene – Flekkefjord kommune - referanse 2024/8789-0 432.2.

Verneområdestyret skal utøve sin myndighet i tråd med forskrift om Flekkefjord landskapsvernområde § 2, som lyder:

> *Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.*

Slik verden har blitt med sosiale medier og delingskulturen har området fått en massiv markedsføring langt utenfor landets grenser. Flere titalls tusen turgåere besøker området årlig, og den pågangen gjør at det er blitt vanskelig å holde beitedyr i det omfang som er nødvendig for å skjøtte kystlyngheiene i området. Dette var ikke forutsetningen da skjærgårdsavtalen ble inngått. Saueflokken er halvert de siste årene og ferdselen er åpenbart til hinder for å oppfylle formålet med vernet. Det er derfor beklagelig at Verneområdestyret ønsker å bidra til å tilrettelegge i enda større grad for fotturisme, i stedet for å utøve en områdeforvaltning som sikrer at formålet med vernet oppfylles.

I forvaltningsplanen for verneområdet står det på side 28, som omhandler retningslinjer for organisert ferdsel, tiltak og drift at:

> *Den som tilrettelegger i landskapsvernområde må alltid ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten i forhold til bestemmelsene for landskapsvernområdet. Dette kommer i tillegg til eventuelle tillatelser som måtte være nødvendig fra andre lovverk f eks plan- og bygningsloven og motorferdselloven.* ***Tilrettelegging må være avklart med grunneier***. (min utheving)

Grunneier har inngått skjærgårdsparkavtale som regulerer hva slags tiltak som kan utføres på eiendommen.

I avtalen som ble inngått mellom Staten og min klient da området ble skjærgårdspark står det i pkt. 2.1 at «Det skal legges vekt på enkle innretninger og god terrengtilpasning»

Videre står det i pkt. 2.4 at

> *Statens rettigheter i henhold til disse bestemmelser skal utøves under hensyn til skjærgårdens spesielle natur- og landskapskvaliteter og kulturmiljø. Det skal også tas rimelig hensyn til eierens øvrige eiendom.*

Med overnevnte som bakgrunn har klager kommunisert til Flekkefjord kommune at hun ikke aksepterer at det sprenges eller fjernes stein på den del av hennes eiendom som er i skjærgårdsparken.

Tilretteleggingen er derfor ikke avklart med henne. Vedtaket er derfor ikke i tråd med forvaltningsplanen.

Verneområdet styret anmodes om å omgjøre sitt vedtak. I motsatt fall bes det om at saken oversendes overordnet klageinstans for behandling. I så tilfelle forutsettes det at vedtaket gis oppsettende virkning, da tiltaket vil være irreversibelt.

Vurdering

Hjemmelsgrunnlag og vurdering av tiltaket er beskrevet i styresak 35/24 datert 18.11.2024. Klagene er sendt innenfor klagefristen til å klage, og må derfor anses som gyldig.

Hovedmomentene i klagen fra Statsforvalteren i Agder er knyttet opp mot at tiltakene ikke er avklart blant annet gjennom forvaltningsplan og besøksstrategiarbeid, samt at verken grunneier, verneområdeforvalter eller verneområdestyret har vært involvert i forkant av saken, jfr. retningslinjene i forvaltningsplanen. Statsforvalteren påpeker at dette er et helt unikt område i Flekkefjord landskapsvernområde og viser til at det ikke er sikkert det er aktuelt å gjøre tiltak her. Statsforvalteren skriver blant annet følgende i klagen:

«Området hvor det søkes om å gjennomføre tiltak, er i all hovedsak et urørt område med få inngrep. Området er unikt i både nasjonal og internasjonal sammenheng, og er et av de virkelig store «hotspots-områdene» i Flekkefjord landskapsvernområde.

Det er ikke gitt at det er i dette område det bør gjennomføres tilretteleggings-/sikringstiltak. Det påpekes igjen at aktuelle tiltak ikke er omtalt, og således ikke forankret, i forvaltningsplanen eller besøksstrategi. Vi kan heller ikke se at det er godtgjort for at aktuelle tiltak er adekvate og hensiktsmessige forebyggende tiltak. Vi stiller spørsmål ved om området er egnet som uttalt turområde, og mener herunder at dette er et område som i svært begrenset grad vil være mulig å sikre i tilstrekkelig grad, og særlig ikke uten at det vil gå på bekostning av verneverdiene i området.

Eventuelle tiltak bør vurderes i en større sammenheng, og herunder primært avklares, og forankres i en forvaltningsplan ev. med besøksstrategi, hvor det er foretatt en helhetlig vurdering og avveining av omfang, utforming og lokalisering av tiltak, i lys av verneverdiene og formålet med vernet.»

Advokatfirmaet Føreland har på vegne av grunneier Eli Åboen klaget på styrets avgjørelse. Klagen går i hovedsak på at de omsøkte tiltakene ikke er avklart med grunneier slik som føringene er i forvaltningsplanen. Det henvises og til avtale som grunneier har med Staten gjennom skjærgårdsparksavtale. I møte 16.11.23 ble det i felles møte mellom Miljødirektoratet, Agder fylkeskommune, Flekkefjord kommune og verneområdeforvalter påpekt viktigheten av god dialog med grunneier. Dette har blitt gjentatt i ettertid flere ganger overfor kommunen av verneområdeforvalter. Verneområdeforvalter oppfatter at dialogen med grunneier er fortsatt fraværende.

Verneområdeforvalter viser i sin helhet, til vurderingene som er gjort i saksfremlegget 35/24 og viser til at tiltakene med strakstiltak på stinettet fra Roligheden til Brufjellhålene vil være i strid med formålet med vernet. Klagen fra Statsforvalteren i Agder støtter opp om de vurderingene som verneområdeforvalter gjorde i saksutredningene i sak 35/24. Det er og klart at slike tiltak skal/bør være avklart med grunneier gjennom dialog.

Verneområdeforvalter vil også minne verneområdestyret viktigheten av på forhånd før styremøter og ha utarbeidet skriftlige forslag og vurderinger, i saker der de foreslår en annen innstilling/vurdering enn det som er fremlagt av verneområdeforvalter i styremøter. Det må gjøres vurderinger i forhold til verneforskriften og naturmangfoldloven. Det vil være med å redusere sannsynligheten for saksbehandlingsfeil.

Konklusjon

Det anbefales derfor å omgjøre styresak 35/24 den 18.11.2024, til at det gis avslag på søknad om strakstiltak på stinettet fra Roligheden til Brufjellhålene innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.

SYD
ADVOKATER

Verneområdestyret for Oksøy-
Ryvingen og Flekkefjord
landskapsvernområder

Mandal, 06.12.2024

Klage på vedtak, deres referanse 2024/8789-0 432.2, utvalgssak 35/24.

Undertegnede representerer Eli Åboen. I fortsettelsen kan all korrespondanse rettes til meg.

I det følgende klages det på vedtak gjort av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder 18.11.2024 om tillatelse til tiltak på stien fra Roligheten til Brufjellhålene – Flekkefjord kommune - referanse 2024/8789-0 432.2.

Verneområdestyret skal utøve sin myndighet i tråd med forskrift om Flekkefjord landskapsvernområde § 2, som lyder:

> *Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.*

Slik verden har blitt med sosiale medier og delingskulturen har området fått en massiv markedsføring langt utenfor landets grenser. Flere titalls tusen turgåere besøker området årlig, og den pågangen gjør at det er blitt vanskelig å holde beitedyr i det omfang som er nødvendig for å skjøtte kystlyngheiene i området. Dette var ikke forutsetningen da skjærgårdsavtalen ble inngått. Saueflokken er halvert de siste årene og ferdselen er åpenbart til hinder for å oppfylle formålet med vernet. Det er derfor beklagelig at Verneområdestyret ønsker å bidra til å tilrettelegge i enda større grad for fotturisme, i stedet for å utøve en områdeforvaltning som sikrer at formålet med vernet oppfylles.

I forvaltningsplanen for verneområdet står det på side 28, som omhandler retningslinjer for organisert ferdsel, tiltak og drift at:

> *Den som tilrettelegger i landskapsvernområde må alltid ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten i forhold til bestemmelsene for landskapsvernområdet. Dette kommer i tillegg til eventuelle tillatelser som måtte være nødvendig fra andre lovverk f eks plan- og bygningsloven og motorferdselloven.* ***Tilrettelegging må være avklart med grunneier***. (min utheving)

Grunneier har inngått skjærgårdsparkavtale som regulerer hva slags tiltak som kan utføres på eiendommen.

I avtalen som ble inngått mellom Staten og min klient da området ble skjærgårdspark står det i pkt. 2.1 at «Det skal legges vekt på enkle innretninger og god terrengtilpasning»

Videre står det i pkt. 2.4 at

> *Statens rettigheter i henhold til disse bestemmelser skal utøves under hensyn til skjærgårdens spesielle natur- og landskapskvaliteter og kulturmiljø. Det skal også tas rimelig hensyn til eierens øvrige eiendom.*

Med overnevnte som bakgrunn har klager kommunisert til Flekkefjord kommune at hun ikke aksepterer at det sprenges eller fjernes stein på den del av hennes eiendom som er i skjærgårdsparken.

Tilretteleggingen er derfor ikke avklart med henne. Vedtaket er derfor ikke i tråd med forvaltningsplanen.

Verneområdet styret anmodes om å omgjøre sitt vedtak. I motsatt fall bes det om at saken oversendes overordnet klageinstans for behandling. I så tilfelle forutsettes det at vedtaket gis oppsettende virkning, da tiltaket vil være irreversibelt.

Med vennlig hilsen

Thor Håkon Føreland
advokat
thf@sydadvokater.no

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 64
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/oksoy-ryvingen

FØRELAND ADVOKATFIRMA AS
Veverigata 1
4514 MANDAL

Saksbehandler Ronny Skansen **Vår ref.** 2024/8789-0 432.2 **Deres ref.** **Dato** 09.12.2024

Vedrørende klage på styresak 35/24 den 18.11.24 - oppsettende virkning av klagen

Føreland advokatfirma har på vegne av grunneier Eli Åboen, påklaget i brev datert 05.12.24 styresak 35/24 den 18.11.24. Klagen vil bli behandlet på førstkommende styremøte 25. mars 2025.

Det er i klagen bedt om at det gis oppsettende virkning av vedtaket inntil saken er avgjort.

Verneområdestyret innvilger etter forvaltningslovens § 42, utsatt iverksetting av vedtak inntil saken enten blir omgjort av verneområdestyret, eller at klagen er endelig behandlet av klageinstansen, Miljødirektoratet.

Med hilsen

Ronny Skansen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Flekkefjord kommune

VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LANDSKAPSVERNOMRÅDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Næring

Dato: 16.12.2024
Vår ref: 20/02411-16
Deres ref:
Saksbeh.: Hans-Egill Berven
Telefon:

Vedrørende klage på styresak 35/24 (KOPI)

Det vises til mottatt melding fra statsforvalteren vedr. styresak 35-24 fra styremøtet i verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord den 18.11.2024 hvor vedtaket er påklaget.

Meldingen tas til etterretning, og videre arbeid stanses fra vår side i påvente av en klagebehandling.

Vi føler oss forpliktet til å opplyse om at det fremdeles er farer forbundet med ferdsel langs nedstigningen, og ingenting tyder på at Brufjellhålene vil slutte å tiltrekke seg besøkende fra inn- og utland.

Vi mener at de tiltakene som verneområdestyret vedtok må utføres for å redusere mulighetene for nye uønskede hendelser i området.

Vi vil særlig henvise til den nevnte steinen som ligger rett over nedstigningen. Steinen ligger på jordrester som forvitrer fortløpende. Flekkefjord kommune ønsker å gjøre det helt klart at denne steinen når som helst kan rase ned juvet som besøkende bruker for å komme seg ned til Brufjellhålene. Steinen representerer en akutt fare for besøkende. Flekkefjord kommune presiserer at vi står klare til å fjerne steinen, som omsøkt, for å forhindre at den raser ned. Dette klagemålet har satt en stopper for arbeidet.

Vi vil med dette gjøre det klart at Flekkefjord kommune ikke innrømmer ansvar for eventuelle hendelser knyttet til denne steinen så lenge vi blir forhindret fra å sikre den.

Ved henvendelse angående saken vennligst referer til saksnr 20/02411

Med hilsen

Hans-Egill Berven
Næringssjef

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 20.12.2024
Vår ref.: 2024/11402
Deres dato:
Deres ref.: 2024/8789

Verneområdestyret Oksøy-Ryvingen - Flekkefjord landskapsvernområder

Postboks 504
4804 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Pia Karine Hem Molaug, 37 01 75 35

Klage på vedtak av 18.11.2024 - Tiltak på stien fra Roligheden til Brufjellhålene - Flekkefjord landskapsvernområde

Vi viser til oversendelse av vedtak av 18.11.2024, utvalgssak 35/24, mottatt her den 19.11.2024.

Statsforvalteren i Agder påklager herved, med hjemmel i *lov om forvaltning av naturens mangfold* (nml.) § 62 tredje ledd, verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak av 18.11.2024, utvalgssak 35/24.

Vedtaket kreves omgjort slik at søknaden om dispensasjon for tiltak på stien fra Roligheden til Brufjellhålene avslås.

Vi ber om at det besluttes utsatt iverksetting av vedtaket, til klagen er avgjort, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (fvl.) § 42.

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder fattet den 18.11.2024 følgende vedtak, utvalgssak 35/24, vedtatt mot 1 stemme og mot verneområdeforvalters innstilling:

> «Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder gir med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt 1.3 e, dispensasjon til søknad om strakstiltak på stinettet fra Roligheden til Brufjellhålene innenfor Flekkefjord landskapsvernområde.»

Statsforvalterens vurdering av vilkårene for klage
Aktuelle vedtak av 18.11.2024 er et enkeltvedtak som er gjenstand for klage, jf. fvl. § 28 første ledd. Statsforvalteren har klagerett, jf. nml. § 62 tredje ledd. Melding om vedtak og saksfremlegg er mottatt her den 19.11.2024. Etter anmodning den 05.12.2024, har vi fått utsatt klagefristen til utløpet av 20.12.2024. Klagen er således fremsatt rettidig, jf. fvl. § 29.

Juridisk grunnlag
Omsøkte tiltak vil bli liggende innenfor Flekkefjord landskapsvernområde, som ble vernet ved kgl.res. 11. mars 2005, jf. *forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde i Flekkefjord kommune, Vest-Agder* (heretter verneforskriften). Formålet med aktuelle landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 2:

> «Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei. Samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.»

Det fremgår av verneforskriften § 3 punkt 1.1 at «*Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*». I nevnte bestemmelse er det videre listet opp en rekke inngrep og tiltak som er forbudt, dog slik at det eksplitt er uttrykt at listen ikke er uttømmende.

Etter verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav e), kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til «*Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5*».

I forvaltningsplanen for Flekkefjord landskapsvernområde, oktober 2010, kapittel 3.5 er det angitt retningslinjer for friluftsliv innenfor verneområdet. Her fremgår bl.a. følgende:

> «Tilrettelegging for friluftsliv skal skje på en naturvennlig måte og ta høyde for god tilgjengelighet for flest mulig, innen rammen av vern. Det innebærer lav miljøbelastning og liten grad av inngrep. Tilretteleggingen skal bygge opp under naturopplevelsen og ikke forstyrre denne.
>
> Den som tilrettelegger i landskapsvernområde må alltid ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten i forhold til bestemmelsene for landskapsvernområdet. Dette kommer i tillegg til eventuelle tillatelser som måtte være nødvendig fra andre lovverk f eks plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Tilrettelegging må være avklart med grunneier.»

Tiltakene vil bli liggende innenfor Åna-Sira friluftslivsområde (på del av eiendom gnr/bnr. 60/2 som omfattes av tinglyst servitutt-/skjærgårdsparkavtale mellom Staten og grunneier).

Statsforvalterens vurdering
Hovedregelen, og det klare utgangspunktet etter verneforskriften er at det meste av inngrep og tiltak i verneområdet er forbudt, men slik at det bl.a. kan gis tillatelse til naturvennlig tilrettelegging, i samsvar med forvaltningsplan og innenfor rammen av vernet.

I forvaltningen av statlig sikrede friluftslivsområder som ligger i verneområder, skal det tas hensyn til områdets status både som statlig sikret friluftslivsområde og som verneområde. For områder som både er verneområde og statlig sikret friluftslivsområde, vil forvaltningsplanen og de faglige retningslinjene for det statlig sikrede friluftslivsområdet gjelde side om side med bestemmelsene etter verneforskriften med tilhørende forvaltningsplan for verneområdet (jf. brev fra Miljødirektoratet av 08.06.2023).

Videre har Miljødirektoratet i brevet av 08.06.2023 uttalt at: «*Ved eventuell interessekonflikt har verneforskriften med tilhørende forvaltningsplan forrang. Drifts- og tilsynsansvarlig for det sikrede område må derfor ha tett dialog med forvaltningsmyndigheten for verneområdet.*» Miljødirektoratet minner også om at «*forvaltningen av Åna-Sira friluftslivsområde må sees i sammenheng med verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt arbeid med utarbeidelse av forvaltningsplan med tilhørende besøksstrategi for Flekkefjord landskapsvernområde*».

Aktuelle tiltak er ikke omtalt i forvaltningsplanen for Flekkefjord landskapsvernområde, jf. krav i verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav e); «*i samsvar med forvaltningsplan*». Det er pt. heller ikke utarbeidet besøksstrategi for verneområdet. Det bemerkes også at verken verneområdeforvalter/-styret eller grunneier har vært involvert i saken i forkant, jf. forutsetning i retningslinjene til forvaltningsplanen.

Videre viser vi til brev fra Miljødirektoratet av 08.10.2024; «*Tilskudd til – Forsvarlig besøksforvaltning ved Brufjellhålene*». Her uttaler Miljødirektoratet bl.a. at:

> «Arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi for det statlig sikrede friluftslivsområdet må derfor planlegges og gjennomføres innenfor rammen av verneforskriften og i nær kontakt med Verneområdestyret for Oksøy – Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde. Det må ikke legges til rette for bruk som kan være til skade for verneverdiene.
>
> Arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi for det statlig sikrede friluftslivsområdet med blant annet risikovurdering, brukerundersøkelse og vurdering av eventuelle framtidige lede- og tryggingstiltak skal skje i samarbeid med Verneområdestyret, Agder fylkeskommune, berørte grunneiere og rettighetshavere, og andre berørte interessenter i området.»

Vi har stor forståelse for ønsket om å gjennomføre sikringstiltak etter alvorlige hendelser. Imidlertid innebærer det alltid en viss risiko å ferdes i naturen, særlig i krevende områder/terreng som her; og det vil aldri være mulig å sikre et område fullt ut.

Området hvor det søkes om å gjennomføre tiltak, er i all hovedsak et urørt område med få inngrep. Området er unikt i både nasjonal og internasjonal sammenheng, og er et av de virkelig store «hot-spots-områdene» i Flekkefjord landskapsvernområde.

Det er ikke gitt at det er i dette område det bør gjennomføres tilretteleggings-/sikringstiltak. Det påpekes igjen at aktuelle tiltak ikke er omtalt, og således ikke forankret, i forvaltningsplanen eller besøksstrategi. Vi kan heller ikke se at det er godtgjort for at aktuelle tiltak er adekvate og hensiktsmessige forebyggende tiltak. Vi stiller spørsmål ved om området er egnet som uttalt turområde, og mener herunder at dette er et område som i svært begrenset grad vil være mulig å sikre i tilstrekkelig grad, og særlig ikke uten at det vil gå på bekostning av verneverdiene i området.

Eventuelle tiltak bør vurderes i en større sammenheng, og herunder primært avklares, og forankres i en forvaltningsplan ev. med besøksstrategi, hvor det er foretatt en helhetlig vurdering og avveining av omfang, utforming og lokalisering av tiltak, i lys av verneverdiene og formålet med vernet.

Vi viser for øvrig til verneområdeforvalters begrunnelse i saksfremlegget.

Avslutningsvis vil vi bemerke at veneområdeforvalter har innstilt på å avslå søknaden, og at begrunnelsen i saksfremlegget leder mot et avslag. Verneområdestyrets vedtak er ikke på noen måte begrunnet. Vi viser i denne sammenheng til kravene til begrunnelse av enkeltvedtak, jf. fvl. §§ 24 og 25.

Saken er etter vår vurdering mangelfullt behandlet, ved at det ikke fremgår hvilke forhold som er lagt til grunn, hvilke hensyn som er vurdert eller hvordan disse er vektlagt. Begrunnelsen mangler også en vurdering av tiltakenes påvirkning på, og konsekvenser for verneverdiene, og hvordan dette er vektlagt. Uten at det har betydning for vår konklusjon her, vil vi påpeke at verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak av 18.11.2024 således fremstår å lide av en saksbehandlingsfeil som kan medføre ugyldighet, da en tilstrekkelig begrunnelse for å gi tillatelse ikke fremgår av vedtaket.

Konklusjon
Statsforvalteren i Agder påklager herved, med hjemmel i nml. § 62 tredje ledd, verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder sitt vedtak av 18.11.2024, utvalgssak 35/24.

Vedtaket kreves omgjort, slik at søknaden om tillatelse til sikringstiltak innenfor Flekkefjord landskapsvernområde avslås.

Tilretteleggingstiltak for friluftsliv, herunder sikringstiltak må avklares, og forankres gjennom forvaltningsplan, ev. med besøksstrategi, knyttet til både Flekkefjord landskapsvernområde og Åna-Sira friluftslivsområde.

Vi ber om at klagen gis oppsettende virkning, inntil klagen er avgjort, jf. fvl. § 42.

Med hilsen

Gina Lund (e.f.)
statsforvalter

Pia Karine Hem Molaug
fung. miljøverndirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 64
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/oksoy-ryvingen

Statsforvalteren i Agder
Postboks 504
4804 ARENDAL

Saksbehandler Ronny Skansen **Vår ref.** 2024/8789-0 432.2 **Deres ref.** **Dato** 09.12.2024

Søknad om utsatt klagefrist på styresak 35/24 - 18.11.24

Det vises til henvendelse 05.12.24 fra Statsforvalteren i Agder:

Viser til vedlagte sak.

Klagefristen utløper 10.12.2024.
Vi ber herved om utsatt klagefrist til utløpet av 20.12.2024. Vi ber også om det besluttes utsatt iverksetting av aktuelle vedtak til klagefristen er utløpt, jf. forvaltningsloven § 42.

På vegne av verneområdestyret gis **det innvilget utsatt klagefrist til utløpet av 20.12.2024.** Det besluttes også **utsatt iverksetting av aktuelle vedtak til klagefristen er utløpt** iht. forvaltningslovens § 42.

Med hilsen

Ronny Skansen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
FØRELAND ADVOKATFIRMA AS	Veverigata 1	4514	MANDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Flekkefjord kommune

VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LANDSKAPSVERNOMRÅDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Næring

Dato:	19.02.2025
Vår ref:	20/02411-17
Deres ref:	20/02411
Saksbeh.:	Hans-Egill Berven
Telefon:	

Påminnelse- brev om styresak 35/24 i Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord.

Det vises til brev sendt til verneområdestyret den 16/12.2024 etter mottatt melding om klage på vedtak 35/24, hvor kommunen fikk beskjed om at de omsøkte tiltakene ved Brufjellhålene måtte legges på is.

I brevet opplyste vi at kommunen tok meldingen til etterretning, og avlyste alt arbeid fra vår side med stinettet i Brufjell.

Med henvisning til sakens alvorlighet, hvor vi i fjor hadde hendelser med tragisk utfall, så mener vi at det må gjøres tiltak for å minimere muligheten for nye uønskede hendelser. Vi ber derfor om en rask avklaring av klagesaken.

Av erfaring så vet vi at trafikken til Brufjell og Brufjellhålene øker betydelig i påsken, og vi mener at tiltak må gjennomføres.

Vi nevnte i vårt brev en særlig bekymring knyttet til en løs stein som utgjør en potensiell fare for folk i nedstigningen til Brufjellhålene.

I alle tilfeller ber kommunen om å bli informert om hvor saken står, og om hvilke tiltak som blir gjort av verneområdestyret eller Statsforvalteren, for å etablere en mer sikker ferdsel i området.

Ved henvendelse angående saken vennligst referer til saksnr 20/02411

Med hilsen

Hans-Egill Berven
Næringssjef

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til: Flekkefjord kommune, Bernhard Nilsen, Kirkegaten 50, 4400 FLEKKEFJORD
STATSFORVALTEREN I AGDER, Postboks 788 Stoa
, 4809 ARENDAL

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 64
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/oksoy-ryvingen

Flekkefjord kommune
Kirkegaten 50
4400 FLEKKEFJORD

Saksbehandler Ronny Skansen **Vår ref.** 2024/8789-0 432.2 **Deres ref.** **Dato** 26.02.2025

Svar på henvendelse i brev datert 19.02.2025 - Flekkefjord landskapsvernområde - Brufjell

Det vises til brev datert 19.02.25 (deres ref 20/02411) der etterspørres status i sak 35/24 som er påklaget av Statsforvalteren i Agder og grunneier. Klagene blir behandlet i førstkommende styremøte 25.03.25. Hvis klagene blir tatt til følge, er det som et nytt enkeltvedtak som eventuelt kan påklages av de med rettslig klageinteresse. Hvis klagene ikke blir tatt til følge, oversendes saken til klageinstansen Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Behandlingstiden for behandling av klager fra Miljødirektoratet kan variere i fra 3-12 måneder er vår erfaring.

Ellers vil vi minne på kommunen oppfølging av punkter i fra referatet 16.11.23 og viktigheten av at det følges opp i tett dialog med grunneier.

Med hilsen

Ronny Skansen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2025/3292-2 **Saksbehandler:** Ronny Skansen **Dato:** 18.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	6/25	25.03.2025

Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon til konsert på Ryvingen - Kystverket

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder avslår med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt 4.2 og føringene i forvaltningsplanen, søknad om å arrangere konsert 26.juni 2025 på Ryvingen innenfor Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde av hensynet til dyre- og fuglelivet.

Eventuelle konserter på Ryvingen må legges utenom hekke- og yngletiden, 15. mars – 31. juli.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1. **Ryvingen fyrstasjon - Søknad om dispensasjon fra Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde for gjennomføring av konsert – Kystverket datert 11.03.25.**
2. **2025 0207 Søknad om konsert på Ryvingen juni 2025**

Saksopplysninger

Kystverket søker i søknad datert 11.03.25 om dispensasjon fra verneforskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde til å arrangere konsert på Ryvingen 26. juni 2025. Konserten er av bandet elle melle og antall besøkende er ca. 200 personer. Konserten skal arrangeres i tidsrommet mellom klokken 18.00-23.00. Det planlegges å arrangere konserten på platået ved fyret.

Følgende står blant annet i søknaden (hele ligger som vedlegg):

«Vi planlegger og arbeider for at antallet besøkende på konserten vil bli ca. 200 personer. Konserten vil altså i antallet personer ikke være mer belastende enn antall besøkende er en godt besøkt sommerdag på fyret.

Vårt ønske er at konserten skal arrangeres på platået ved fyret. Her er hele området av mur, og veien til og fra fyret er som kjent grusbelagt. Vi vurderer følgelig at belastningen på natur og område er svært begrenset ved dette arrangementet. Det vil settes opp en liten scene på planet, og lyden fra konserten er jo ingen problemstilling på en øy langt ute i havet.

Av og til er jo vindforholdene på planet så utfordrende at det ikke kan arrangeres konserter der. Om vinden er veldig sterk, så må konserten avlyses. Vi har diskutert en «mellomløsning» med å avholde konserten i området rundt naustet i havna dersom vinden er for heftig på planet, men dette alternativet har vi lagt bort siden det praktiske arbeidet vil være betydelig mer omfattende med en mindre scenerigg etc.

Det vil bli satt opp båttransport både fra Mandal sentrum og fra Tregde Marina. I tillegg ønsker Mandals Motor og Trebåtforening å arrangere en «trebåtkortesje» fra elva og ut til fyret, noe som vil bli en flott «happening» i sammenheng med konserten. Vi vil også sørge for vakthold både til konserten, og «havnevakter» i havna som sørger for sikkerheten i dette området. I tillegg vil det være medisinsk personell med hjertestarter til stede.

Styret i Ryvingens venner vurderer egentlig at arrangementet slik det er planlagt er innenfor vår «ordinære» forvaltning av fyrstasjonen, men vi ønsker selvsagt at både Kystverket og Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder gir sin godkjenning og melder deres vurderinger/krav til gjennomføringen av arrangementet.»

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder, fastsatt ved Kronprinsreg.res. 29. april 2005 (verneforskriften).
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009 (naturmangfoldloven/nml.).
- Forvaltningsplan for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, godkjent i oktober 2010 (forvaltningsplanen).

<u>Verneforskriften</u>

Formålet med vernet fremgår av verneforskriften § 2, som lyder: «Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep, og som er representativt for sørlandskysten. Dette skjærgårdslandskapet karakteriseres av en sjøoverflate som brytes opp av mange lave, avslepne øyer, holmer og skjær, med tilhørende naturtyper, flora, fauna, kulturminner og kulturlandskap, herunder kystlynghei og de karakteristiske uthavnene.

Allmennheten skal ha mulighet til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging».

I henhold til verneforskriften § 3 punkt 4.2 ferdsel) *Bestemmelsene er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og*

foreninger. ***Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten (jf § 3.4.2).***

Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7, skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal fremgå av beslutningen.

Forvaltningsplanen

I forvaltningsplanen kapittel 4.2 er det angitt retningslinjer for større organiserte arrangementer. Følgende føringer er blant annet angitt for arrangementer: «*For å unngå ukontrollert bruk av området, og for kunne styre arrangementer utenom sårbare områder og tidsrom, må det søkes om tillatelse til å gjennomføre større organiserte arrangementer. Større arrangementer kan fortrenge og forstyrre allmenn ferdsel og dyreliv og medføre slitasje, nedtråkking, forsøpling, og støy som kan skade verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten avgjør om arrangementer strider mot verneformålet.* ***Hensyn til hekke- og yngletider vil være vesentlig.»***

Vurdering

Offentlig beslutningstaking som berører naturmangfoldet, skal bygge på et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag så langt dette er rimelig, jf. naturmangfoldloven § 8. På Ryvingen er det registrert naturbeitemark av middels verdi og områdene rundt har noen hekkende sjøfugl, deriblant fiskemåke. Fiskemåke er på den norske rødlista i kategorien VU (sårbar). Verneområdeforvalter mener at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget gir tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmiljøet i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde til at det kan fattes vedtak i saken. Det legges her vekt på opplysninger som kommer frem i Naturbase, forvaltningsplan, informasjon i forbindelse med forarbeidet til vernet, samt informasjon i forbindelse med utarbeidelse av ny forvaltningsplan for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Verneforskriften gir etter § 3, punkt 4.2 i forhold til ferdsel at bestemmelsene er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Imidlertid er det slik at annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Dette arrangementet faller derfor inn under den siste delen som krever en dispensasjon fra verneforskriften. Føringene i gjeldene forvaltningsplan understøtter dette og gir videre føringer der det er spesielt nevnt at hensyn til hekke- og yngletider vil være vesentlig.

I forbindelse med søknaden må man vurdere den effekten tiltaket kan ha på verneverdiene i landskapsvernområde, jf. nml. § 10 om «økosystemtilnærming og samlet belastning». Formålet med Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde er blant annet å ta vare på et sammenhengende og egenartet skjærgårdslandskap lite preget av tekniske inngrep og flora og fauna er nevnt som viktig elementer. Det er få lignende saker i miljøvedtaksregisteret der det er arrangert konserter i landskapsvernområder. Det finnes et fra Rogaland, der det er gitt

tillatelse til å arrangere konsert, men da utenom hekke- og yngletiden. Vi registrerer og at det allerede er annonsert og selges billetter til arrangementet før nødvendig tillatelse er gitt. Allerede 17. februar ble dette annonsert til offentligheten, noe som må sies å være uheldig.

Presset på bruk av skjærgården har økt betydelig de siste årene med større båter og flere folk ut i sårbare områder. Sjøfuglene har vært i sterk nedgang de siste årene på grunn av flere årsaker. Naturen og dens arter er under stadig større press i slike områder. Dette har ført blant annet til at enkelte måke arter søker seg inn mot byer og tettsteder. Det bør være et mål om minst mulig grad av forstyrrelser i sjøfuglenes naturlige habitat. Verneområdeforvalter vurderer primært til å arrangere en konsert på Ryvingen på et relativt begrenset areal vil ha begrenset konsekvenser for naturmangfoldet. Ryvingen er ikke noe sjøfuglreservat, men det hekker en del sjøfugl, blant annet fiskemåke. Støy og eventuell andre forstyrrelser hvis personer beveger seg ut i terrenget vil potensielt kunne skade dyre- og fuglelivet. Det er en grunn til føringen er gitt at en bør styre unna arrangementer i hekke- og yngletiden. Verneområdeforvalter har rådet kystverket å søke om dette arrangementet utenom hekke- og yngletiden.

Selv om en enkeltstående tillatelse ikke vil være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene på stedet, må det alltid vurderes om en tillatelse kan skape presedens for tilsvarende søknader i fremtiden, og således bidra til en gradvis forringelse av verneverdiene i området. Det vurderes som faren for presedens er relativ stor hvis enn åpner opp for en praksis med dispensasjoner i hekke- og yngletiden. Verneområdestyret har gjennom andre saker ført en streng dispensasjonspraksis, der det alltids stilles krav om arbeid blant annet må foregå utenom hekke- og yngletiden (eksempelvis byggesaker).

Tiltaket i seg vil ikke føre til merkbar økning i samlet belastning på økosystemet jfr. naturmangfoldloven § 10, men vil kunne skape presedens for lignende saker. På sikt kan det derfor bidra til en del belastning på økosystemet. I forhold til naturmangfoldloven § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderer verneområdeforvalter det som om at dette arrangementet absolutt kan gjennomføres, med noen gitte vilkår. Imidlertid bør dette arrangementet primært foregå utenom hekke- og yngletiden, jfr. forvaltningsplanen for landskapsvernområdet.

Konklusjon

Ut fra vurderingen over, finner verneområdeforvalter således at det i denne saken bør gis avslag på søknad om å arrangere konsert i hekke- og yngletiden slik søknaden foreligger, etter § 3 punkt 4.2) i verneforskriften og gjeldende føringer i forvaltningsplanen for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Klage

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, jf. § 2 tredje ledd. Klagefristen er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, ev. fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd. En eventuell erklæring om klage skal fremsettes for verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder, og være undertegnet samt nevne det vedtak det klages

over og den endring som ønskes, jf. forvaltningsloven § 32. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Med visse unntak har partene rett til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

KYSTVERKET

VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-
RYVINGEN OG FLEKKEFJORD
LANDSKAPSVERNOMRÅDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Deres ref	Vår ref	Arkiv nr	Saksbehandler	Dato
	2021/1836-33		Siv Senneset	11.03.2025

Ryvingen fyrstasjon - Søknad om dispensasjon fra Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde for gjennomføring av konsert

Ryvingens Venner har henvendt seg til Kystverket med forespørsel om å avholde en konsert på fyrstasjonen 26.06.2025. Søknaden følger vedlagt.

Kystverket vurderer det slik at arrangementet ikke er problematisk å gjennomføre med tanke på de begrensningene som fredningen av fyrstasjonen etter kulturminneloven setter. I og med at fyrstasjonen ligger i landskapsvernområdet for Oksøy-Ryvingen, anser vi imidlertid tiltaket som søknadspliktig etter denne forskriften. Kystverket oversender derfor søknaden til landskapsvernområdestyret for behandling som en dispensasjonssak.

Med hilsen

Tatjana Eriksen
seksjonssjef

Siv Senneset
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

AGDER FYLKESKOMMUNE	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
RYVINGENS VENNER	c/o ADB-Senteret AS Postboks 277	4503	MANDAL

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502, 6025 ÅLESUND

Telefon: 07847
E-post: post@kystverket.no
Internett: https://kystverket.no

Org.Nr.: 874783242
Bankgiro: 7694 05 06766

Kystverket
Kystveien 30
4841 Arendal
v/ seniorrådgiver Siv Senneset

Statsforvalteren i Agder
Fløyveien 14
4838 Arendal
v/ verneområdeforvalter Ronny Skansen

Ryvingens Venner
v/ Anja Hagen og Paal Pedersen
anjahagen1972@gmail.com / pedersen.paal@gmail.com

Mandal 4.2.25

Søknad om å arrangere konsert på Ryvingen fyr

Ryvingens venner søker med dette om å arrangere en konsert med bandet ***elle melle*** 26. juni kl. 18.00-23.00 på Ryvingen fyr. Vi i venneforeningen ønsker å ta opp igjen den lange historiske tradisjonen med å arrangere noen enkeltkonserter på fyret i løpet av året. Inneværende år vil det trolig begrenses til denne ene konserten. Vårt oppdrag som venneforening er å skape aktiviteter og gjøre fyret tilgjengelig for alle brukergrupper, og mindre konserter er en fin mulighet for å realisere forvalteroppdraget.

Vi planlegger og arbeider for at antallet besøkende på konserten vil bli ca. 200 personer. Konserten vil altså i antallet personer ikke være mer belastende enn antall besøkende er en godt besøkt sommerdag på fyret.

Vårt ønske er at konserten skal arrangeres på platået ved fyret. Her er hele området av mur, og veien til og fra fyret er som kjent grusbelagt. Vi vurderer følgelig at belastningen på natur og område er svært begrenset ved dette arrangementet. Det vil settes opp en liten scene på planet, og lyden fra konserten er jo ingen problemstilling på en øy langt ute i havet.

Av og til er jo vindforholdene på planet så utfordrende at det ikke kan arrangeres konserter der. Om vinden er veldig sterk, så må konserten avlyses. Vi har diskutert en «mellomløsning» med å avholde konserten i området rundt naustet i havna dersom vinden er for heftig på planet, men dette alternativet har vi lagt bort siden det praktiske arbeidet vil være betydelig mer omfattende med en mindre scenerigg etc.

Det vil bli satt opp båttransport både fra Mandal sentrum og fra Tregde Marina. I tillegg ønsker Mandals Motor og Trebåtforening å arrangere en «trebåtkortesje» fra elva og ut til fyret, noe som vil bli en flott «happening» i sammenheng med konserten. Vi vil også sørge for vakthold både til konserten, og «havnevakter» i havna som sørger for sikkerheten i dette området. I tillegg vil det være medisinsk personell med hjertestarter til stede.

Styret i Ryvingens venner vurderer egentlig at arrangementet slik det er planlagt er innenfor vår «ordinære» forvaltning av fyrstasjonen, men vi ønsker selvsagt at både *Kystverket* og *Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder* gir sin godkjenning og melder deres vurderinger/krav til gjennomføringen av arrangementet.

Ta gjerne kontakt hvis dere har spørsmål og/eller behov for ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen

Anja Hagen og Paal Pedersen, Ryvingens venner

ST 7/25 Eventuelt